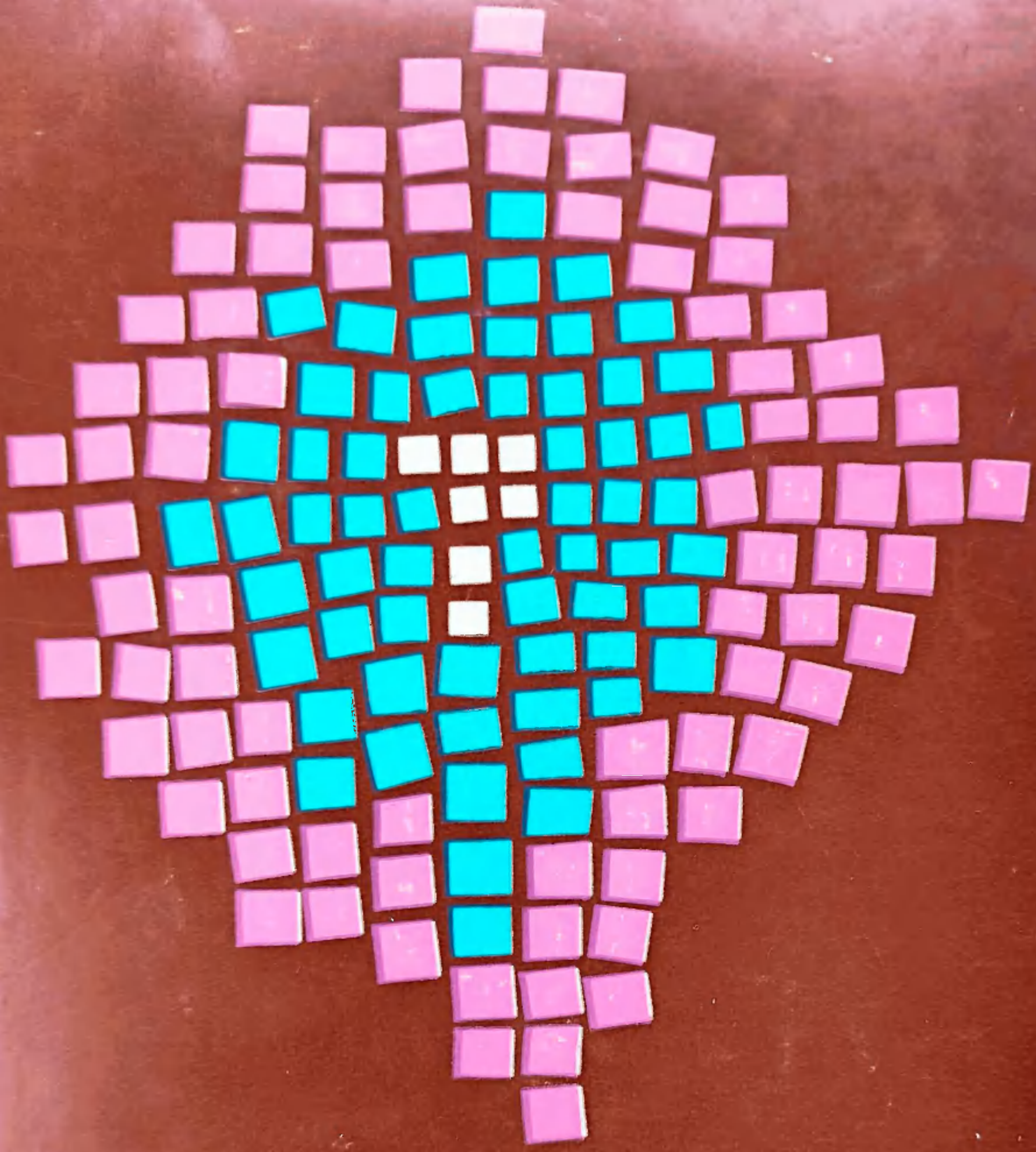

KUR'ÂN'ın
20. ASRA GÖRE
ANLAMI

KÂZIM ÖZTÜRK

CİLT.4

SEYYİD AHMED HÜSAMEDDİN KÜLLİYATINDAN : 7

KUR'ÂN'IN
20. ASRA GÖRE ANLAMI

KAF, HUCURÂT, FETİH
ve
MUHAMMED SÛRELERİ

Okunuşu, Tercümesi ve Açıklaması

[redacted]

M. KAZIM ÖZTÜRK

İzmir - 1985

[redacted]

Dördüncü Cilt

Bu eser, Kur'ân-ı Kerîm'in "Kaf", "Hucurât", "Fetih" ve "Muhammed" sûrelerinin tevil ilmi açısından çağımızın ilim anlayışına göre taşıdığı mânâyı ihtiva etmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Açıklama XI

KAF SÛRESİ 1

İnsanın yaratılması ile her şeyin aydınlığa çıkışı — Allah bir şeyi iki kere yaratmaz — İnsan, koruyan ve korunan bir kitaptır — Hayata yardımcı olarak gönderilenler — Cennet ve cehennemi hak edenler — Ölüm geldiği zaman menedilemez — İnkârcılardan sakınmak — Kitabına ve milletine muhalefet — Kur'ân'la düşmanlık olmaz — Kul, işlediği amel ile karşılık görür — Allah'tan her zaman sakınanlar.

HUCURÂT SÛRESİ 35

İnsanın kötü ve bayağı halleri terk etmesi — Edebe yakışır şekilde konuşulması — Herkesin peygamberin huzurunda bulunur gibi hareket etmesi — Allah'ın kulunun bilerek veya bilmeyerek yaptığı hatalarını bağışlaması — Bütün işlerde din duygusu ile hareket edilmesi — İyi geçinmenin usul ve yolları — Kötü sözün ve hareketin zulüm olduğu — Allah'ın müminlerin tövbelerini kabul ettiği.

FETİH SÛRESİ 59

Hazreti Muhammed'in bütün âlemlere gönderildiğinin Kur'ân'la bildirilmesi — Hazreti Muhammed'e risaletle apaçık bir zafer ihsan edileceği — Allah'ın insanları manevî kazançları nisbetinde nusrete nail ettiği — Vatan ve milleti uğrunda şehid olanlar — İlme yakın olan kalbin kuvvetli oluşu — Peygamber savaş kastederek askeriyle yola çıkarsa, gidenlerin bir daha geri dönemeyeceği zannında olanlar— Harp olmaksızın savaşın sulh ile kazanılması — Allah dilediği kullarını iman ve İslâma dahil eder.

MUHAMMED SÛRESİ 106

Ümmetin peygambere olan hıyanet ve ve ihaneti — Muhammed (S.A) 'den nazil olan hakikat — Kur'ân'a arka çevirenler — Müslümanlar arasında ayrı düşüncede olanlar — Milleti ilerleme ve mutluluğa davet — Hazreti Muhammed'e iman eden kavimler — Sizden önce gelen hükümdarlar ve musibete uğramış beldelerden kalan eserler — Allah'tan korkup sakınanlara vaad olunan nimetler — Ufak kusurların Allah tarafından bağışlanacağı — Allah ve resulüne muhalif olup da ümmet iddiasında bulunanlar — İmandan sonra küfrü seçenler.

AÇIKLAMA

«Kur'ân'ın 20. Asra Göre Anlamı» adı ile neşrettiğim kitapların üçüncü cildinin «Açıklama» bölümünde, Arap harfleri ile Türkçe olarak basılmış üç kitabı sadeleştirerek neşrettiğimi, bu eserin başka kısımlarının da bulunduğunu bildiğimden bunları elde etmek için araştırma yaptığımı bildirmiştim.

Bu defa Seyyid Ahmed Hüsameddin Hazretlerinin eserlerinden bir kaç tanesi daha elime geçti. Arapça olan bu el yazmalarının arasında Türkçe yazılmış ve Kaf, Hucurât, Fetih, Muhammed sûrelerinin tamamı ile Ahkâf sûresinin bir kısmını ihtiva eden bir eser bulunduğunu memnuniyetle gördüm. **«Kur'ân'ın 20. Asra Göre Anlamı»** adlı serinin dördüncü cildi olarak tamamı açıklanmış bu dört sûreyi neşrediyorum.

Arapça yazılanlar arasında Kehf, Meryem, Tâ-Hâ, Enbiyâ ve Hacc sûrelerini ihtiva eden ve 197 sahifeden ibaret olan bir kitapla **"El Lehcet-ül Mübâreke fî Sûret-ü Tebâreke"** adı ile Tebâreke, Kalem ve Hakka sûrelerini ihtiva eden bir diğer kitap; **"Resûl-ür Rahme"** adı ile Meâric, Nûh, Cin sûreleri; **"Minhâc-üs Sâlikîn"** adı ile Müzzemmil sûresi ve ayrıca Kur'ân'ın 97 den 109 a kadar 13 sûresini içine alan dört kitap ile ayrı ciltler halinde **"Minâr-ül Hudâ fî Mürşid-üs Sâlikîn ve Sevkuhu ileyh"**, **"Tekvir-ül Envâr, Litescir-ül Ebhâr"**, **"Kenz-ül Kulûb, Litefcir-ül Enhür"** ve **"Maâz-ül Mü'minin"** adlı eserler de bulunuyor.

Kur'ân'ın Meryem, Tâ-Hâ, Enbiyâ ve Hacc sûrelerinin dışında kalanları bundan önce **"Kur'ân'ın 20. Asra Göre Anlamı"** I, II ve III üncü ciltlerindeki sûreler meyanında neşretmiştim.

Bu defa Arapça olan eserlerin Türkçeleştirilmesi hususunda ayrıca teşebbüse geçtim. Muvaffak olunduğu takdirde bunları da peyderpey meraklı okuyucularımın istifadelerine arz etmeyi görev sayıyorum.

Seyyid Ahmed Hüsameddin Hazretlerinin bu eserlerinin dışında Türkçe ve Arapça yazılmış olanlardan bir kısnınm günümüze kadar muhafaza edilmiş bulunduğunu kuvvetle tahmin ettiğimden araştırmalarıma devam ediyorum. Sayın okuyucularımın bu hususta bana yardımcı olacaklarına inanıyorum.

M. Kâzım Öztürk

N O T : Bu kitabın içinde (K) harfi bazı kelimelerde değişik hurufatla yazılmıştır (K) harfi yazı hurufatının aynı olarak kullanıldığı zaman kelime içinde normal sadayı vermektedir. (**K**âle) ve (Tekûlûne) kelimelerinde olduğu gibi değişik yazı ile kullanıldığı zaman (Kafdağı) kelimesindeki kalın sesi verecektir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

قٓ وَالْقُرْاٰنِ الْمَجٖيدِ ۝ بَلْ عَجِبُٓوا اَنْ جَٓاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ
الْكَافِرُونَ هٰذَا شَيْءٌ عَجٖيبٌ ۝ ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا
ذٰلِكَ رَجْعٌ بَعٖيدٌ ۝ قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْاَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا
كِتَابٌ حَفٖيظٌ ۝ بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَٓاءَهُمْ فَهُمْ فٖى
اَمْرٍ مَرٖيجٍ ۝ اَفَلَمْ يَنْظُرُٓوا اِلَى السَّمَٓاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا
وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ ۝ وَالْاَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَاَلْقَيْنَا
فٖيهَا رَوَاسِيَ وَاَنْبَتْنَا فٖيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهٖيجٍ ۝ تَبْصِرَةً
وَذِكْرٰى لِكُلِّ عَبْدٍ مُنٖيبٍ ۝ وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً
مُبَارَكًا فَاَنْبَتْنَا بِهٖ جَنَّاتٍ وَحَبَّ الْحَصٖيدِ ۝ وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ
لَهَا طَلْعٌ نَضٖيدٌ ۝ رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَاَحْيَيْنَا بِهٖ بَلْدَةً مَيْتًا

KAF SÛRESİ[1]

BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHİM

KAF VELKUR'ÂNİLMECİD * BEL ACİBÛ EN CÂEHÜM MÜNZİRÜN MİNHÜM FEKÂLELKÂFİRÛNE HÂZÂ ŞEY'ÜN ACÎB * EİZÂ MİTNÂ VE KÜNNÂ TÜRÂBEN ZÂLİKE REC'UN BAIYD * KAD ALİMNÂ MÂ TENKUSUL'ARDU MİNHÜM VE İNDENÂ KİTÂBÜN HAFİZ * BEL KEZZEBÛ BİLHAKKI LEMMÂ CÂEHÜM FEHÜM FÎ EMRİN MERÎC * EFELEM YANZURÛ İLESSEMÂİ FEVKAHÜM KEYFE BENEYNÂHÂ VE ZEYYENNÂHÂ VE MÂLEHÂ MİN FÜRÛC * VEL'ARDA MEDEDNÂHÂ VE ELKAYNÂ FİHÂ REVÂSİYE VE ENBETNÂ FÎHÂ MİN KÜLLİ ZEVCİN BEHİC * TEBSIRETEN VE ZİKRÂ LİKÜLLİ ABDİN MÜNİB * VE NEZZELNÂ MİNESSEMÂİ MÂEN MÜBÂREKEN FEENBETNÂ BÎHÎ CENNÂTÎN VE HABBELHASIYD * VENNAHLE BÂSİKÂTİN LEHÂ TAL'UN NADIYD * RIZKAN LİL'IBÂDİ VE AHYEYNÂ BİHİ BELDETEN MEYTEN KEZÂLİ-

---

(1) Kaf Sûresi : «Kaf» harfiyle başladığı için bu adı almıştır. Mekke devrinde nazil olmuştur. 50 inci sûredir. 45 âyetten ibarettir.

KELHURÛC * KEZZEBET KABLEHÜM KAVMÜ NÛHIN VE ASHÂBÜRRESSİ VE SEMÛD * VE ÂDÜN VE FİR'AVNÜ VE IHVÂNÜ LÛT * VE ASHÂBÜL'EYKETİ VE KAVMÜ TÜBBÂIN KÜLLÜN KEZZEBERRÜSÜLE FAHAKKA VAIYD * EFEAYİYNÂ BİLHALKIL'EVVELİ BELHÜM FÎ LEBSİN MİN HALKIN CEDÎD * VE LEKAD HALAKNEL'İNSÂNE VE NA'LEMÜ MÂ TÜVESVİSÜ BİHÎ NEFSÜHU VE NAHNÜ AKREBU ILEYHİ MİN HABLİLVERÎD * İZ YETELAKKALMÜTELAKKIYÂNİ ANİLYEMİNİ VE ANİŞŞİMALİ KAIYD * MÂ YELFİZU MİN KAVLİN İLLÂ LEDEYHİ RAKIYBÜN ATÎD * VE CÂET SEKRETÜLMEVTİ BİLHAKKI ZÂLİKE MÂ KÜNTE MİNHÜ TEHIYD * VE NÜFIHA FİSSÛRİ ZÂLİKE YEVMÜLVAIYD * VE CÂET KÜLLÜ NEFSİN MEAHÂ SÂİKUN VE ŞEHİD * LEKAD KÜNTE FÎ GAFLETİN MİN HÂZÂ FEKEŞEFNÂ ANKE GITÂEKE FEBESARÜKELYEVME HADİD * VE KÂLE KARİNÜHÜ HÂZÂ MÂ LEDEYYE ATİD * ELKIYA FÎ CEHENNEME KÜLLE KEFFÂRİN ANÎD * MENNÂIN LİLHAYRİ MU'TEDİN MÜRÎB * ELLEZÎ CEALE MEALLÂHİ İLÂHEN ÂHARE FEELKIYÂHU FİL'AZÂBIŞŞEDİD * KÂLE KARÎNÜHÜ RABBENÂ MÂ ATGAYTÜHÜ VE LÂKİN KÂNE FÎ DALÂLİN BAIYD * KÂLE LÂ TAHTESIMÛ LEDEYYE VE KAD KADDEMTÜ İLEYKÜM BİLVAIYD * MÂ YÜBEDDELÜLKAVLÜ LEDEYYE VE MÂ ENE BİZALLÂMİN LİL'ABÎD * YEVME NEKÛLÜ LİCEHENNEME HELİMTELE'Tİ VE TEKÛLÜ HEL MİN MEZÎD * VE ÜZ-

LİFETİLCENNETÜ LİLMÜTTEKIYNE GAYRE BAIYD * HÂZÂ MÂ TÛADÛNE LİKÜLLİ EVVÂBİN HAFÎZ * MEN HAŞİYERRAHMÂNE BİLGAYBİ VE CÂE BİKALBİN MÜNİB * ÜDHULÛHÂ BİSELÂMİN ZÂLİKE YEVMÜLHULÛD * LEHÜM MÂ YEŞÂÛNE FİHÂ VE LEDEYNÂ MEZÎD * VE KEM EHLEKNÂ KABLEHÜM MİN KARNİN HÜM EŞEDDÜ MİNHÜM BATŞEN FENAKKABÛ FİLBİLÂDİ HEL MİN MAHIYS * İNNE FÎ ZÂLİKE LEZİKRÂ LİMEN KÂNE LEHÜ KALBÜN EV ELKASSEM'A VE HÜVE ŞEHİD * VE LEKAD HALAKNESSEMÂVÂTİ VEL'ARDA VE MÂ BEYNEHÜMÂ FÎ SİTTETİ EYYÂMİN VE MÂ MESSENÂ MİN LÜGÛB * FASBİR ALÂ MÂ YEKÛLÛNE VE SEBBİH BİHAMDİ RABBİKE KABLE TULÛIŞŞEMSİ VE KABLELGURÛB * VE MİNELLEYLİ FESEBBIHHÜ VE EDBÂRESSÜCÛD * VESTEMI' YEVME YÜNÂDİLMÜNÂDİ MİN MEKÂNİN KARÎB * YEVME YESMEÛNESSAYHATE BİLHAKKI ZÂLİKE YEVMÜLHURÛC * İNNÂ NAHNÜ NUHYÎ VE NÜMİYTÜ VE İLEYNELMASIYR * YEVME TEŞAKKAKUL'ARDU ANHÜM SİRÂAN ZÂLİKE HAŞRÜN ALEYNÂ YESÎR * NAHNÜ A'LEMÜ BİMÂ YEKÛLÛNE VE MÂ ENTE ALEYHİM BİCEBBÂRİN FEZEKKİR BİLKUR'ÂNİ MEN YEHÂFÜ VAIYD *

Tercümesi

Kaf; Şanlı Kur'ân'a and olsun ki, kâfirler, aralarından bir uyarıcının gelmesine şaştılar da: "Bu şaşılacak bir şey; öldüğümüz ve toprak olduğumuz zaman dirilecek miyiz? Bu, ihtimali olmayan bir dönüştür." dediler. Onlardan kimlerin ölüp toprağa karıştığını biliyoruz, Katımızda her şeyi unutulmaktan koruyan bir kitap vardır. Hayır; onlar, gerçek kendilerine gelince onu yalanladılar; endişe içindedirler. Onlar, üstlerindeki göğü nasıl yapmışız, süslemişiz bir bakmazlar mı? Onda hiç bir çatlak da yoktur. Allah'a yönelen her kula öğüt ve bir belge olarak yeryüzünü yaydık, oraya sabit dağlar yerleştirdik, orada her güzel türden bitkiler yetiştirdik. Gökten bereketli bir su indirdik, kullara rızık olmak üzere onunla bahçeler, biçilecek taneli ekinler, küme küme tomurcukları olan boylu hurma ağaçları yetiştirdik. O su ile ölü yeri dirilttik. İşte insanların diriltilmesi de böyledir. Onlardan önce Nûh milleti, Ress'liler, Semûd, Âd, Firavun milletleri, Lût'un kardeşleri, Eyke'liler, Tübbâ milleti de yalanlamışlardı; evet; bunların hepsi peygamberleri yalanlamışlardı da verdiğim söz aleyhlerinde gerçekleşmişti. Biz ilk yaratışta yorulduk mu? Hayır; onlar yeniden yaratılmaktan şüphe etmektedirler. And olsun ki insanı Biz yarattık; nefsinin kendisine fısıldadıklarını biliriz; Biz ona şah damarından daha yakınız. Sağında ve solunda, onunla beraber oturan iki alıcı melek, yanında hazır birer gözcü olarak söylediği her sözü zaptederler. Ölüm sarhoşluğu gerçekten gelir, ey insan, işte bu senin öteden beri kaçtığın şeydir. Sûr'a üfürülür. İşte bu geleceği söz verilen gündür. Her can, kendisiyle beraber bir sürücü ve şahid bulunduğu halde gelir. Ona: "And olsun ki, sen, bundan gafildin; işte senden gaflet perdesini kaldırdık, bugün artık görüşün keskindir." denir. Yanındaki melek: "İşte bu yanımdaki hazırdır" der. Allah: "Ey Sürücü ve Şâhid! Her inatçı inkârcıyı iyiliklere boyuna engel olan, mütecaviz, şüpheye düşüren, Allah'ın yanında başka tanrı benimseyen kişiyi cehenneme atın, onu çetin azaba sokun" buyurur. Yanındaki şeytan: "Rabbimiz! Ben onu azdırmadım, fakat kendisi derin bir sapıklıktaydı." der. Allah: "Benim katında çekişmeyin; size bunu önceden bildirmiştim. Benim katımda söz değişmez; Ben kullara asla zulmetmem" der. O gün cehenneme: "Doldun mu?" deriz, O: "Daha var mı?" der. Cennet, Allah'a karşı gelmekten sakınanlara yaklaştırılır, zaten uzakta değildir. Onlara: "İşte bu cennet, Allah'a yönelen, O'nun buyruklarına riayet eden; görmediği Rahman'dan korkan, Allah'a yönelmiş bir kalble gelen sizlere, hepinize söz verilen yerdir. Oraya esenlikle girin; işte sonsuzluk günü budur" denir. Orada dilediklerini bulurlar. Katımızda fazlası da vardır. Ey Muhammed! Bu inkârcılardan önce, kendilerinden daha kuvvetli olan, diyar diyar dolaşan nice nesilleri yok etmişizdir. Kurtuluşu var mı? Doğrusu bunda, kalbi olana veya hazır bulunup kulak verene ders vardır. And olsun ki, gökleri, yeri ve ikisinin arasında bulunanları altı günde yarattık ve Biz bir yorgunluk da duymadık. Ey Muhammed! Söylediklerine sabret; Rabbini, güneşin doğmasından önce ve batışından önce överek tesbih et. Geceleyin ve secdelerin ardından O'nu tesbih et. Bir çağırıcının yakın bir yerden çağıra-

cağı güne kulak ver. O gün çığlığı gerçekten duyarlar; işte o, kabirden çıkış günüdür. Doğrusu Biz diriltiriz, Biz öldürürüz, dönüş Bize'dir. O gün, yer yarılır onlar çabucak ayrılır; bu Bize göre kolay bir toplanmadır. Onların dediklerini Biz daha iyi biliriz. Ey Muhammed ! Sen onların üzerinde bir zorba değilsin, söz verdiğim günden korkanlara Kur'ân'la öğüt ver.

Açıklaması

BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHÎM

Bu şerefli sûre, manevî bir gönderiliştir ki, hayat, ölüm, hareket, sükûnet, cennet, cehennem, dünya ve âhireti bildirip açıklamaktadır.

"KAF VELKUR'ÂNİLMECÎDİ"

«Kaf», bilinen bir gönderiliştir ki, kendisinde iki üstünlük vardır. Birisi Muhammediyet Nurunun üstünlüğü, diğeri insanlıkla ilgili üstünlüğün ve beşerî hakikatlerin en üst mertebesi olan velîlik makamıdır. Bunlar, o maneviyatın hakikatı gereği feyiz menbaı olan kemalâtı gösterirler. Gerek nübüvvetin kemalâtı olsun, gerek velilik makamının kemalâtı olsun; hayat, ilim, kudret, iradet, semi', basar, tekvin ve ıksat gibi sıfatların mânâları, kabule müstait olan eşyanın mânâ cihetini aydınlatan bir doğuş manzarasında görünürler. Bu manevî doğuş, dir. Bu takdirde «Kaf», doğuya ve batıya yayılıp kaplayan Kur'ân-ı Mecid manzarasını gösterir ki, bu manzaradan görünen şekil Kur'ân-ı Mecid'dir. Görünüş bakımından şems ve mânâ bakımından ilâhî isimlerin bağışı olan Kur'ân-ı Mecid, değişik hakikatleri kendi düzeni içinde toplamış ve tertip eylemiştir.

«BEL ACİBÛ EN CÂEHÜM MÜNZİRÜN MİNHÜM FEKÂLELKÂFİRÛNE HÂZÂ ŞEY'ÜN ACÎB»

İnsan, akıl ve sebeplere dayandığı vakit, istidadındaki beşerî ihtiyaçlar, nefsanî haller ve ilim ile, ilâhî isimlerin insana tecelli ve cereyan etmesi cihetinden, kulun rablığını mutezir (özür dileyen) görüyor. Bu mazeret, yani resulün ve münzirin (korku haberi vererek korkutan bir peygamber) kendilerinden biri olarak gönderilmesi, vehmin karanlığı ve nefsin etkisi ile, mümkün olmayanı istemeğe teşvik gibi gösterirse de Cenab-ı Hakk'ın âdeti, yaratıcılık cihetinden o kadar yüce ve iktidarı öylesine üstündür ki, hiç bir şeyi diğer bir şeyin aynı olarak yaratmaz. Ancak, türünde benzerlik bulunur. Hattâ benzeyen bile kendisine benzetilenin aynı olamaz.

«EİZÂ MİTNÂ VE KÜNNÂ TÜRÂBEN ZÂLİKE REC'UN BAIYD»

İnsan hayatının sona ermesi ile, o vücudun yok oluşu ve önceki mevkiinde bulunmayışı hiç mevcut olmamış bir varlık gibi görünüyor, halbuki o vücut ve o gerçek hayat ki «Hayy» isminden doğmuştur, zamanın akışı ve ahvalin şartları onu yok olmuş gibi gösterir. Nasıl ki güneşin gurup ederek ufuktan çekilmesi yani arz üzerinde mevki bakımından gözden kaybolması onun yok olmasını gerektirmez, güneş yine parlaktır, gittiği yeri aydınlatır ve eski halini terk etmez.

Gerçekte de insan yaradılmadan önceki aslına avdet ederse yani toprak olursa bu dönüş çok uzak bir dönüştür. Zira, Allah bir şeyi iki kere yaratmaz ve iki yaradılışı da birbirinden farksız yaratmaz; ancak, bir bakıma ayni gibi olsa da bu, duruş ve görünüş yönünden benzeyiştir, gerçek yönünden birbirine uzaktır, ayrıdır.

"KAD ALİMNÂ MÂ TENKUSUL'ARDU MİNHÜM VE INDENÂ KİTÂBÜN HAFİZ"

Düşün ve ilmini yokla; vücudunun sarfiyatını tamamlayan yiyeceklerden sana ne geliyor? O gelen şey misali bir de çıkış vardır ki, senin âhiret âlemine ulaşman da dünyaya geldiğin gibidir. Senin manevî vücudun olan bu kitap ile âhiret âlemine de öylece yükseliyorsun. Görünüşteki hayatın olan bu vücut nasıl zerrelerle sana habersiz geliyor ve seni temsil ediyorsa bunun gibi âhiret âlemindeki vücudun da görünmeksizin ve bilinmeksizin haşrolur ve seni teşkil eder; orada manevî bir vücut meydana getirmiş olursun. Bu «Kitâb-ı Hafiz» saklayan, koruyan kitap, özü sözü doğru olan, dindar, hayır sahibi ve iyi kimselerin kitabıdır. Gelmekte ve gitmekte korunması gerekli olan kitâb-ı hayat senin vücudundur; ayniyle âhiret âlemine yükselir. Bu kitap ki senin hakikatin ile bilinen vücudun âhirete varıp orada haşroluyor. Senin vücudundan toprağın hissesi olan yine toprağa bırakılacaktır; giden şey, Allah'ın hissesidir, o zayi olmaz. Sen, hülâsa olarak gidiyorsun, sen koruyan ve korunan bir kitapsın. Hiç bir şeyden sana aslâ bir noksanlık gelmez. Dünyada kazanmış olduğun vücut ile âhiret âlemine varırsın. **"İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn"** * bunu gösterir.

«Hafîz»; mânâ bakımından fâil veya mef'ul olur. Mef'uliyet bakımından şer'an sana nehyolunan şeylerden onun korunmuş olmasıdır. Zira, haram rızıktır, ama âhirette vücut teşkil etmeğe elvermez. O kazanılmış manevî vücudun, âhiret âleminde temiz olarak teşkil olması lâzımdır. Ama, cehennemde günahkârların şekil ve temsili hep bu nevidir. Yani, haram gibi yasaklanan şeylerden oluşmuştur.

"BEL KEZZEBÛ BİLHAKKI LEMMÂ CÂEHÜM FEHÜM Fİ EMRİN MERÎC."

Hakkı yalanlıyorsunuz. Bilmediğiniz bir mânâyı bari eseriyle kabul ve hükmetseniz de yalanla-

---

(*) Bakara sûresi, 156 ncı âyet: «...Biz Allah'ın kullarıyız ve elbette O'na döneceğiz.»

masanız. Zira, âlemde varlığı ile vücudunu gösteren bir şey yalanlanabilir mi? Her hangi bir şekilde vücudunu isbat eden bir şeyin yokluğuna hükmolunabilir mi? Bir kere, Cenab-ı Hakk, ona vücut vermiştir. O vücut elbette bir sebep olmadan değişemez. Bir vücudun diğer bir vücuda yerleşmesiyle o vücuda dönüşmesi «emr-i merîc»in, yani bir kargaşanın doğmasiyle meydana çıkar. Madem ki, Hakk zuhur etti, o Hakk'ın hakikatiyle meydana çıkması kesin bir emirdir. Orada ayrılık, çekişme, tebarüz gibi şeyler akıl ve hikmete uzak olduğundan sağduyu burada karar veremez. Siz, bu «Merîc» emrinde yanılmışsınız. Görüşünüzün doğruluğunu düşünebiliyor musunuz?

"EFELEM YANZURÛ İLESSEMÂİ FEVKAHÜM KEYFE BENEYNÂHÂ VE ZEYYENNÂHÂ VE MÂLEHÂ MİN FÜRÛC."

Akıl ve anlayış iddiasında olan kimseler, üstünde bulundukları semaya bakmazlar mı? Orada binalar ve süslü meskenler yaptığınız zaman muhalefet eder bir hal gördünüz mü ki, o yarılıp çatlasın da sizi o işi yapmaktan men etsin? Burada, insanın fevki, yerçekiminin vuku bulduğu mevki, yani ayaklarıdır. Zira, baş aşağı bir halde bulunuyoruz. Bizim semamız, bizi çeken arz küresidir. Ona «Fevk» yani üst tâbir olunur. Burada fevkten kastedilen mânâ, yücelik ve üstünlükle vasıflanmış olan arz küresidir. Biz onunla bağlı ve ona tutunmuş bulunuyoruz ki, yerçekimiyle arz üzerinde sabitiz. Ağaçlar ve bitkiler de aynı bizim gibi bu fevkiyet ile feyiz alıyorlar. Buradaki «Sema» görünüş bakımından yüksek bir manzara ismi olmuş olsa, o yüksek manzarayı yıldızlarla süslü bulmuş oluruz.

"VEL'ARDA MEDEDNÂHÂ VE ELKAYNÂ FÎHÂ REVÂSİYE VE ENBETNÂ FÎHÂ MİN KÜLLİ ZEVCİN BEHİC"

Üzerinde bulunduğunuz yeryüzünden ihtiyacınız olan şeyleri verir ve noksanlarınızı tamamlarız. Bu kadar değişik, gözler ve gönüller açan her güzel çeşitten sizler için bitirdik. Bunlarla da yeryüzünün ziynetini size gösteririz ki, bu ziynet, Allah'ın size yardım ve inayetidir.

Yüksek dağları, kendilerinden yararlanılabilir şekilde yarattık. Biz, bu sebepler vasıtasiyle gayet güzel bitkilerin her türünü size verdik, bağışladık.

"TEBSIRETEN VE ZİKRÂ LİKÜLLİ ABDİN MÜNÎB"

Görünüz ve dikkat ediniz; bunlar, âsiliği ve azgınlığı bırakarak Hakk'a yönelen her bir kula Allah'ı gösterir ve müşahede ettirir âyetlerdir.

"VE NEZZELNÂ MİNESSEMÂİ MÂEN MÜBÂREKEN FEENBETNÂ BİHÎ CENNÂTİN VE HABBELHASIYD"

«Nezzelnâ»daki nüzul, nüzul-ü teakûsîdir. Semadan yere inen hayır; yararı ve bereketi pek çok olan sudur ki, bu mübarektir. Bunun faaliyeti, hububat ve bitkilere ait gıda ve onların hayatına ilâhî bir bağıştır. Bununla, faydalı bağ ve meyve bahçeleri ile ekin tarlalarını yetiştirip büyütür ve bereketli kılar.

"VENNAHLE BÂSİKÂTİN LEHÂ TAL'UN NADIYD"

Yaş olan hurma ağaçları ki, içinde küme küme tomurcukları bulunan taze dallardan hâsıl olur.

"RIZKAN LİL'IBÂDİ"

Kulların rızık ve hayatlarına yardım olmak üzere, içinde tomurcuklar istif edilmiş taze dallardan hâsıl olan hurmaları ve biçilecek ekinleri onlara hayatlarını devam ettirmeleri için verdik ve ihsan ettik.

"VE AHYEYNÂ BİHÎ BELDETEN MEYTEN"

Biz, ölü toprakları gökten indirdiğimiz o su ile ihya ettik, canlandırdık.

"KEZÂLİKELHURÛC"

İnsanların aslî hayatlarının devamını sağlayan besinler gibi bu gıdalardan meydana gelen ikinci bir hayatı daha böylece vücutta gösterir ve çıkarırız ki, bu da âhiret âlemine yükselen manevî vücuttur.

"KEZZEBET KABLEHÜM KAVMÜ NÛHIN VE ASHÂBÜRRESSİ VE SEMÛD"

İnsanların selâmet, saadet ve kurtuluşları için onlara gönderilen «Kelimât-ı âliyât» ki, peygamberlerdir; onlardan evvel «Kelimât-ı süflâ» yani evham, hayal, kuruntu yahut Ress, Semûd ve Nûh kavmi gibi kelimelerin hülâsası, yalan ve inkârı gösteren mânâlara insanı sevk eder. Yani, öldükten sonra zuhur edip o gıdalarla âhiret âleminde vücut bulmayı Nûh kavmi, Ashâb-ı Ress ve Semûd inkâr ettiler. Onlar bu akışı görmediklerinden yok olduğuna hükmettiler. Onlar yukarıdaki misal gibi hayatî bir harekete tabidirler ki, ondan ebediyen ayrılmazlar. Çok sıcak ve çok soğuk insanı nasıl rahatsız ederse bunların aşağılık halleri de insanı daima doğruluktan alakoyar. Onun için «Kelimetüs süflâ» nın birincisi olan şeytandan Allah'a sığınmakla emrolunduk. **"Festeiz billâhi mineşşeytânirraciym."** * âyeti bunu gösterir.

"VE ÂDÜN VE FİR'AVNÜ VE İHVÂNÜ LÛT"

Keza, Âd, Firavun ve Lût'a benzer kavimler, âhiret hayatının dünya hayatına dayanarak devam

---

(*) Nahl Sûresi, 98 inci âyet: «...kovulmuş şeytandan Allah'a sığın.»

ettiğini kabul etmeyerek yalanladılar. Onların gördükleri, toprak olacak dünya vücududur. Hakk'ın hissesi olan manevî vücudu, «Kitâb-ı ebrâr» ı yani hayatta iken Allah'ın emrini yerine getirerek ve yaptıkları ibadetlerin tesiriyle âhirete yükselip ruhlar âleminde haşrolan hayır sahibi, iyi, dindar kişileri ve özü sözü doğru olanları, onlar anlayamadılar. Onlar, dünya ile ilgili bayağı işleri âhiret vücudlarına aksetmiş olan günahkâr vücutlarını teşkil eden kitaptan, yani «Kitâb-ı füccâr»dan da habersizdirler. Toprağın hissesi olan tırnak kırıntısı, saç ve sakal gibi insanın vücudundan ayrılan ufak parçalar misali ölümden sonra toprak olacak olan beden makinası, insanın hayatını iki mecraya sevk eder. Birisi cehennem ki, Celâlinden zuhura gelmiştir, bu, günahkârların manevî vücutlarının gideceği yerdir; diğeri de dindarların ve hayır sahiplerinin vücududur ki, cennette haşrolunan manevî vücuttur. Toprağın hissesi olan vücut yeryüzünden alınmıştır ki, Cenâb-ı Hakk, onu toprağa geri verecektir.

"VE ASHÂBÜL'EYKETİ VE KAVMÜ TÜBBÂIN KÜLLÜN KEZZEBERRÜSÜLE FEHAKKA VAIYD"

Nûh, Âd ve Lût kavmine benzer kavimlerle Eyke'nin cemaati ve Tübbâ'ın kavmi cehennemi kazanmış günahkârları teşkil eden aşağılık kavimlerdir. «Kitâb-ı füccâr» denilen bu kavimler «kelimet-üs süflâ» lardır.

“EFEAYİYNÂ BİLHALKIL’EVVELİ”

Bir de bizi, ilk yaradılışın belli bir vücudu ve lüzumlu hayatı ile yaratıp o yaradıcılıkla vasıflanmış mı sayarlar? Bize, ilk yaradılıştan hiç bir usanç ve zahmet gelmez. İkinci yaradılış ise, onlardan gelip biriken mânâlardır ki, günahkârların cehenneme ve dindarların cennete intikal eden vücutlarıdır. Gelen bu vücutlar da yeni yaradılıştır. Bu, daima beden makinesinin ürünüdür ve ruhlar âleminde olan manevî vücuda yardımdır. Nitekim ilk yaradılan bedene güneşten gelen feyzin yardımcı olduğu gibi.

“BELHÜM Fİ LEBSİN MİN HALKIN CEDÎD”

Belki onlar, âhirette teşekkül etmekte olan ve ilk yaradılıştaki bedene benzer bir vücudun ikmaline yardımcı oluyorlar. Bu iki hayat birbiriyle bağlantılı olup dünyadaki vücudun yemesi ve içmesi âhiretteki vücudun tamamlanmasına yardım etmektedir. Bedenden âhiret âlemine yükselmekte olan şey Cenab-ı Hakk’ın orada yeniden yaratmış olduğu vücuda neşir hâlinde ve muntazam surette erişip kaynaşır ve yerleşir. Ruh bedenden ayrıldıktan sonra şahsın noksanları ve hakları orada hesap ve mizana tabi olur, Münkir ve Nekir tarafından, icabına göre, muahaze ve muhasebe olunur. Zira, o giden aynı şahıstır; eğer said ise cennete müsaade verirler, şakî ise chenneme sevk ederler. **“Ferî-**

kun filcenneti ve ferîkun fissaıyr" * yüce âyeti bunu gösterir.

"VE LEKAD HALAKNEL'İNSÂNE VE NA'LEMÜ MÂ TÜVESVİSÜ BİHÎ NEFSÜHU VE NAHNÜ AKREBÜ İLEYHİ MİN HABLİLVERÎD"

Said ve şakî sıfatlariyle vasıflanmış olan insanı Biz yarattık. Biz, insanın nefsi ne vesvese verirse haberdarız. Bu said kişi yani âhiretini hazırlamış olan mutlu kimse şakîden yani fena huylu, habis kişiden ne ile ayrılır da belli olur? İnsanın ilim ve kudreti, nefsinin ilham ve vesveseye tabi olarak yaptığı işlerde görülmesiyle nasıl bilinir? Zira, Cenab-ı Hakk, kuluna şahdamarından daha yakındır. İnsanın zihnine yansımış olan istidadı vücut bulmadan ve meydana çıkmadan önce, Allah'ın ilmi hiç bir şeye tabi olmaksızın sabitatta iken Allah tarafından bilinmektedir. Ve Cenab-ı Hakk'ın takdiri suretinde görünür ve belli olur.

«Habl» hayır sahibi iyi ve dinine saygılı olanların yahut fena huylu, günahkârların istidatlarına rablık mertebesinden yansıyan maharet ve yatkınlıktır.

(*) Şûra Sûresi, 7 nci âyet: «...İnsanların bir takımı cennete, bir takımı da çılgın alevli cehenneme girer...»

“İZ YETELAKKALMÜTELAKKIYÂNİ ANİLYEMÎNİ VE ANİŞŞİMÂLİ KAIYD”

Gerek said gerekse şaki bütün ruhların haşrında yani buluşma yeri olan kıyamet gününde, kitap ve resule olan itikad ve amellerin mizanında denge olarak, sağ taraftan gelen iyi amel sahiplerinin kitapları cennete yükselir, sol taraftan gelen günahkârların kitapları ise cehenneme gönderilerek isbât-ı vücud ederler.

Mahşer, cennet ve cehenneme ayrılacak toplanma ve sevk yeridir ki, herkes makamına buradan giderek yerleşir, sağ taraftan gelenlerle sol taraftan gelenler karşılaştıklarında insanların nefsi ile ilgili mertebeleri ortaya çıkar. Sağdan alınan ilâhî emirlerle Cenab-ı Hakk kulunu rizası cihetine çekip sevk ettiğinden bunlar orada yüce ruhlarla birleşirler. Yapılması şer’an yasaklanmış işlerden hâsıl olan mülâkat ise ilâhî gazaptır ki, o yine mahall-i mahsusuna yani cehenneme yerleşir. Çünkü, Allah’ın Celâl’i cihetinden gelen feyiz olup cereyan ettiği yer, günahkârlara verilen kitaptır.

“MÂ YELFİZU MİN KAVLİN İLLÂ LEDEYHİ RAKIYBÜN ATÎD”

Bir söz ki, gerek tevhit, gerekse şirk kelimesi olsun o söz muhafaza olunur. İster cennet cihetine ister cehnnem cihetine taalluk etsin kula söylenilen kelime **“Rakıybün atîd”** (Göz altında bulundurduğumuz kulların hallerinin hükmünü gerektiği gibi hazırlarız.) cümlesinin anlamı, kulun hal ve efali, cüzi iradesine terk edilir ve kendisi o yolda yaradılır, demektir.

"VE CÂET SEKRETÜLMEVTİ BİLHAKKI ZÂLİKE MÂ KÜNTE MİNHÜ TEHIYD"

İnsanın hayatını ölüme tebdil eder surette ihtizaz ederek «sekerât-ül mevt» Hakk ile geldiği zaman sen onu menedemezsin ve ondan kurtulamazsın.

İnsana gizli surette gelen ölüm sarhoşluğu ona ebedî hayat verir ki, bu hayat yeni bir vücutla var olur. bundan sonra var olan o vücut ebedîdir.

Nefha yani nefes, Allah'tan bir vücuda verildiğinde o vücut hayatın şubelerine bağlanır, ondan kurtulamaz. Yani dünya, haşr ve neşir, cennet ve cehennem hayatları onun üzerine yüklenir ve kul bu cereyandan kurtulamaz. Zira, Allah'tan gelen bu nefes tebeddül eder, tahavvül eder fakat münkati olmaz yani kesilmez. Bu nefes «Vech-i Rabb»dan sayılır, çünkü o, nefhadan hâsıl olmuştur.

Ölüm, ruhlar âleminden vücuda gelme zamanının ismidir ki, Kur'ân, 2/28 : " **Ve küntüm emvâten feahyâküm sümme yümitüküm sümme yuhyîküm...**" (Ölü idiniz sizleri diriltti, sonra öldürecek, sonra tekrar diriltecek ve sonunda O'na döneceksiniz...) yüce âyeti bunu gösterir. Ölüm hâlinde olan insan hayata bu nefha ile inmiştir. Nefha ile hâsıl olan nefesin taalluku «Yevm-i vaıyd»dir.

"VE NÜFİHA FİSSÛRİ ZÂLİKE YEVMÜLVAIYD"

Bedenlere hayat nefholunduğu zaman yani nefes vücuda girdiği zaman, hayatın levazımı olan ilim, kudret, irade, işitme, görme gibi şeylerde tasarruf sahibi olmaları günüdür. Bedenin kuvveti nisbetinde bunlara sahip olunur. Bu tasarruf nefes ile kabildir ki, o da hayatm başlangıcı yani ruhlar âleminden vücut âlemine geliş günüdür.

"VE CÂET KÜLLÜ NEFSİN MEAHÂ SÂİKUN VE ŞEHÎD"

Her vücut irade, ilim ve iktdiarı nisbetinde istenilene ulaşabilir. Baliğ olduktan sonra Cenab-ı Hakk'ın emriyle mükellef olur, kendisinden zuhura gelen ihtiyarî fiiller ve iradesiyle de ceza veya mükâfata mazhar olur.

"LEKAD KÜNTE FÎ GAFLETİN MİN HÂZÂ FEKEŞEFNÂ ANKE GITÂEKE FEBESARÜKELYEVME HADÎD"

Seni yönelten, sana eşyayı ve eşyanın hakikatini gösteren nebi ve Kur'ân'ın yahut bu hayat nefhasının gelmesinden önce sen gaflette idin, din nedir bilmezdin. Sen bu hayatın gününde hadîd (keskin) bir görüşe sahip oldun.

"VE KÂLE KARÎNÜHÜ HÂZÂ MÂ LEDEYYE ATÎD"

İnsan, onu gözeten Kur'ân'a uygun yahut muhalif hareketleriyle cezaya (İyi veya kötü âkibetine) uğrar. Eğer, İslâm şeriatına uygun olursa "Sırât-ı müstakıym"e sâlik olduğundan cennete gider. Şayet İslâm şeriatına muhalif olursa cehenneme varır.

"ELKIYÂ FÎ CEHENNEME KÜLLE KEFFÂRİN ANÎD"

Din ve mezhebinizi tebliğden sonra inkâr edenleri ve buna direnenleri memleketinizden çıkarıp atın. Onlarda size karşı zerre kadar muhabbet yoktur. Ancak, size fenalık yapmak için bir fırsatın zamanını kollarlar.

"MENNÂIN LİLHAYRİ MU'TEDİN MÜRÎB"

Onlar, sizin hayrınızı istemezler. Size bir menfaat gelecek olsa veya bir ticarette bulunsanız, onu da menederler. Onların dünya inanışlarını yıkmaya çalışın. Zâhirde sizin hukukunuzu çiğnedikten sonra itikatlarınızı da tahrib eder ve şüpheye düşürürler. Böyle şüpheli kimseler mülkün ve milletin mahvına uğraşanlardır.

“ELLEZÎ CEALE MEALLÂHİ İLÂHEN ÂHARE FEELKIYÂHÜ FİL’AZÂBÎŞŞEDÎD”

Hiç bir din ile mükellef olmadığı halde kendini milletin bir ferdi gibi gösteren müşrikler, itikat ve amelinizi, mülk ve milletinizi tahribe çalışırlar. Onlar, sizin yükselmenizi istemeyerek kuvvetsiz kalmanıza ve harap olmanıza uğraşırlar. Onları ağır iş ve vergilerle güçsüz bırakın ki, ayaklar altında kalsınlar ve hicrete mecbur olsunlar.

“KÂLE KARÎNÜHÜ RABBENÂ MÂ ATGAYTÜHÜ VE LÂKİN KÂNE FÎ DALÂLİN BAIYD”

Ulaşmış olduğu kitap ve sünnet onu dalâlete sevk etmedi. Onun âhiret vücudu, nefsinin isteklerine uyarak yaptığı kötü işlerle kazandığı bir vücuttur. Nail olrduğu kitap ve sünnet doğru yoldur. Ben, onun bu yoldan ayrılmasını istemedim ve onu günahkâr kılmadım. O, İslâm dinine, kitabına ve milletine muhalif olduğu için düştüğü hâli kendisi hazırlamıştır. Kazanmış olduğu bu manevî vücutla o cehenneme atılacaktır.

“KÂLE LÂ TAHTESIMÛ LEDEYYE VE KAD KADDEMTÜ İLEYKÜM BİLVAIYD”

Kur’ân’a düşmanlık olmaz, onunla amel edilir. Zira sen burada bilerek yaptığın işlerle hüküm giyeceksin, düşmanlıkla değil. Bu şeyleri icad eden sensin. Bu bakımdan sen kazancınla muamele ve muahaze olunacaksın.

Önceden, size doğru ve yanlış yolları gösterdim. Siz, iradenizle verilmiş işlerde nefsinize uyarak hareket ettiğiniz için cehenneme doğru inip gidiyorsunuz. Sizin amelleriniz, gerek hayır gerekse şer, hesap divanına geldiğinde, siz kazanmış olduğunuz manevî vücudunuzla mahkûmsunuz. İşte burada cennet ve cehenneme gidecek fırkalar ayrılacaktır. Bu sevk makamıdır ki, burada herkes ameli nisbetinde muahaze olunur. İyi amel sahipleri cennete, nefsine uyarak kötü iş yapanlar cehenneme sevk olunur. Burası herkesin müşahede ettiği iyi amellerin, yahut şiddetle muahaze olunacak kötü amellerin hesap divanıdır.

“MÂ YÜBEDDELÜLKAVLÜ LEDEYYE VE MÂ ENE BİZALLÂMİN LİL’ABÎD”

Kul, işlediği amel ile karşılık görür. Ben, kulun işlemediği ameli ona yükleyerek muahaze etmem. Bizde hiç bir zaman zulüm eseri görülmez. Güneş doğduğu zaman zulümattan eser kalmadığı gibi. Biz, hesabımız ve mizanımızda kulumuza zulümle değil kazandığı şeyle muamele ederiz.

“YEVME NEKÛLÜ LİCEHENNEME HELİMTELE’Tİ VE TEKÛLÜ HEL MİN MEZÎD”

Biz, o günkü günde azap yeri olan cehenneme hitap ederiz ki, “Nasıl, bu hesap sizin azabınıza uygun mudur?" deriz. Hesap ve kitap bundan fazla incelenebilir mi? Bu hesap öyle incelenmiştir ki, bundan fazla bir şey kabul edilemez. Meselâ, insanda dengeli hesap edilmiş olan iki ayağı yürümeye ve harekete uygun olduğu için bir başka ayağın ilâvesi gerekmez.

"VE ÜZLİFETİLCENNETÜ LİLMÜTTEKIYNE"

Cennet, Allah'tan korkan ve kötülüklerden sakınanlara iştiyak gösterir ve onları güleryüzle bekler.

"GAYRE BAIYD"

O cennet zaten sende mevcuttur. Yürüyerek oraya gitmeye lüzum yoktur. Allah'tan korkanlar, kalblerindeki iman ve Allah'ın lütuf ve ihsanı ile nimetleri bol olan o cennete mazhar olmuşlardır. Kendilerindeki cennet siması olan güleryüzü herkes görecektir.

"HÂZÂ MÂ TÛADÛNE LİKÜLLİ EVVÂBİN HAFÎZ"

Daima Allah'ı düşünüp zikredenler yani Allah'tan her zaman sakınan kimseler, gözlerini Hakk'ı görmeğe, kulaklarını Hakk'ı işitmeğe tahsis ederek kendilerini Hakk ile korumasını bilenlerdir ki, bunlar Cenab-ı Hakk'tan ayrılmazlar. Cennet bunların yüzlerinde parlar ve bütün nimetlere mazhar olarak ferah bulurlar.

"MEN HAŞİYYERRAHMÂNE BİLGAYBİ"

Emirlere uyan kimseler, görmedikleri halde Rahman'dan korku duyarlar. Bunlar, ilâhî isimlerin bağışı ile insan ruhunun erişebileceği kemalât sonunda, Cenab-ı Hakk'ı bilerek O'na yaklaşır ve vâsıl olurlar.

"VE CÂE BİKALBİN MÜNÎB"

Cenab-ı Hakk'm huzurunda Allah'a yönelen bir kalb ve temiz bir gönül ile O'na kavuşmanın neşesine ulaşırlar.

"ÜDHULÛHÂ BİSELÂMİN ZÂLİKE YEVMÜLHULÛD"

Korkup sakınan ve Allah'ın mazharı olan sizler! Cenab-ı Hakk'ın bağış ve ihsanına menzil olan cennete dahil olun. İşte bu gün, ebedîlik günüdür. Zira, siz bu âlemde iman ve İslâma dahil oldunuz. Biz, bu gün ceza âleminde sizi ebediyen kalacağınız cennete ithal edeceğiz.

"LEHÜM MÂ YEŞÂÛNE FÎHÂ VE LEDEYNÂ MEZÎD"

"Her ne dilerseniz o sizin için hâsıl olacaktır.

Ama Bizim yanımızda olan yüce nimetler daha fazladır." Bu şerefli söz, Cenab-ı Hakk'ın cennetinin derecelerinden olan Cennet-i Âlâ'ya vâsıl olmuş muttakilerin mertebelerini gösteriyor. "Biz size daha neler vereceğiz. Bizim ihsanımız, istediğinizin çok üstündedir. İsteyin Bizden."

"VE KEM EHLEKNÂ KABLEHÜM MİN KARNİN HÜM"

Bundan önce gelen kavimler peygamberlerin hal ve tavırlarını lâyıkıyla bilmediklerinden ve emirlerini dinlemediklerinden helâkimize mazhar yani yok oldular.

"EŞEDDÜ MİNHÜM BATŞEN FENAKKABÛ FİLBİLÂDİ HEL MİN MAHIYS"

Her şeye gücünü sarfedebilecek kuvvette olan geçmişteki kavimler niçin yaradıldıklarını bilemediler. Dünyada çok yüksek makamlar işgal ettiler, çok meşakkatlere katlandılar. Hiç birinin hayatından eser kalmadı ve isteklerine kendilerini ulaştıracak bir örnek gösteremediler. Gezin, dolaşın, şehirleri arayın, tetkik edin, acaba onlar, hayatlarını selâmete ulaştıracak, kendilerini kurtaracak bir yer yapabildiler mi?

"İNNE Fİ ZÂLİKE LEZİKRÂ LİMEN KÂNE LEHÜ KALBÜN EV ELKASSEM'A VE HÜVE ŞEHİD"

Bu, ibret alınacak ve insanın ne olduğunu kendine gösterecek ve bildirecek bir âyettir.

Aklı olan kimse bu gördüğü şeylere ibret nazarıyla bakarak bunların neye yaramış olduğunu düşünür. Dünya ehli kimselerin bu kadar çalıştıkları halde kendi hayatlarını muhafaza ve kendi selâmetlerini sağladıklarına dair bir şey bulabilir misiniz? Onlar, varlıklarını size ne ile isbat edecek veya mutluluğa eriştiklerini ne ile gösterebilecéklerdir?

"VE LEKAD HALAKNESSEMÂVÂTİ VEL'-ARDA VE MÂ BEYNEHÜMÂ Fİ SİTTETİ EY-YÂMİN"

Gökleri ve yeri ve ikisinin arasında olan şeyleri Biz altı günde yarattık.

"VE MÂ MESSENÂ MİN LÜGÛB"

Sizin yaradılmış olan bedeniniz gibi yorulmak, usanmak bizim için vârid değildir. Zira, bunlar yaradılmış olanlara mahsustur. Biz, bunlardan münezzehiz.

"FASBİR ALÂ MÂ YEKÛLÛNE"

Onlar ne söylerse söylesinler kulak vermeyin. Böyle zayıf ve hakir kimselerin sözleri size tesir etmesin, o sözlere itibar etmeyin, sabredin.

“VE SEBBİH BİHAMDİ RABBİKE KABLE TULÛIŞŞEMSİ VE KABLELGURÛB”

Güneşin doğmasından ve batmasından önce Cenab-ı Hakk’ın âlemde tasarruf ve tesbihini sen kendinde müşahede et.

“VE MİNELLEYLİ FESEBBIHHÜ”

Senin hayatın O’nun mevcudiyetine delil ve belgedir. Sen geceleri Cenab-ı Hakk’ı zikir ve tesbih et.

“VE EDBÂRESSÜCÛD”

Namazın sonunda tesbih, tehlil ve tekbir getir.

“VESTEMI’ YEVME YÜNÂDİLMÜNÂDİ MİN MEKÂNİN KARÎB”

O çağırıcıyı işit ki, o seni Cenab-ı Hakk’ın yakınlığına, huzuruna davet ediyor. Allah ile yüzyüze gelerek konuşacaksın. Cenab-ı Hakk’ın rüyet ve likası, namazın cemaatle kılınmasıdır.

“YEVME YESMEÛNESSAYHATE BİLHAKKI”

Peygamberlerin talim ve tebliğ hususundaki sayhalarının yani seslenişlerinin ümmetlerince tu-

tulmamasının Allah'ın gazabına ve helâkine rastladığı da düşünceden uzak değildir.

Burada sayhadan murat, peygamberlerin tebliğ etmiş oldukları hükümlerin çok uzak mesafelere ulaşmasından kinayedir. Mekke ile Bağdat arasına yahut dünyanın her tarafına ulaşması gibi.

"ZÂLİKE YEVMÜLHURÛC"

Bu günkü günde o tebliği dinlemelidir. Âhiret dahi o tebliğin hükümleri üzerine kurulmuştur.

"İNNÂ NAHNÜ NUHYÎ VE NÜMİYTÜ VE İLEYNELMASIYR"

Sizin hayat ve ölümünüz Bizim elimizdedir. Sizi diri ve ölü kılan Biziz. Sizin sığınacağınız ve varacağınız yer yine Biziz. Her hangi yol ile gelirseniz gelin Biz ondan bir yarar ve zarar beklemiyoruz. Ne yaptıysanız kendinize aittir.

"YEVME TEŞAKKAKUL'ARDU ANHÜM SİRÂAN ZÂLİKE HAŞRÜN ALEYNÂ YESÎR"

Ölüm gününde Bize rücu edeceğiniz zaman yer yarılır ve yere girersiniz yani kabire girersiniz. Bu, ölümden kinâyedir. Toprağın hissesi olan vücudunuzun dahil olacağı yerdir. Bize gelen manevî vücudunuzu haşr ve cem etmek Bizim için kolaydır.

"NAHNÜ A'LEMÜ BİMÂ YEKÛLÛNE VE MÂ ENTE ALEYHİM BİCEBBÂRİN FEZEKKİR BİLKUR'ÂNİ MEN YEHÂFÜ VAIYD"

Bizim verdiğimiz sözden korkan adama nasihat et. Sen onları zorla doğru yola sevk etmeğe mecbur değilsin. Ancak, Kur'ân'ı tebliğ ile mükellefsin. Sen, Kur'ân ile onlara öğüt ver. Biz, onların söyledikleri her sözü ve yaptıkları her şeyi biliyoruz. Biz, onların hesabını görürüz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللّٰهَ
اِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝ يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تَرْفَعُوٓا اَصْوَاتَكُمْ
فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ
اَنْ تَحْبَطَ اَعْمَالُكُمْ وَاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ۝ اِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ
اَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللّٰهِ اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللّٰهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوٰى
لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَاَجْرٌ عَظِيمٌ ۝ اِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَآءِ الْحُجُرَاتِ
اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ۝ وَلَوْ اَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتّٰى تَخْرُجَ اِلَيْهِمْ
لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوٓا
اِنْ جَآءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَاٍ فَتَبَيَّنُوٓا اَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا
عَلٰى مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ ۝ وَاعْلَمُوٓا اَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللّٰهِ

هُمُ الصَّادِقُونَ ۝ قُلْ اَتُعَلِّمُونَ اللّٰهَ بِدِينِكُمْ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا
فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۝ يَمُنُّونَ
عَلَيْكَ اَنْ اَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ اِسْلَامَكُمْ بَلِ اللّٰهُ يَمُنُّ
عَلَيْكُمْ اَنْ هَدٰيكُمْ لِلْاِيمَانِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝ اِنَّ اللّٰهَ
يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاللّٰهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝

HUCURÂT SÛRESİ[2]

BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHÎM

YÂ EYYÜHELLEZÎNE ÂMENÛ LÂ TÜKADDİMÛ BEYNE YEDEYİLLÂHİ VE RESÛLİHÎ VETTEKULLÂHE İNNALLÂHE SEMÎUN ALÎM * YÂ EYYÜHELLEZÎNE ÂMENÛ LÂ TERFEÛ ASVÂTEKÜM FEVKA SAVTİNNEBİYYİ VE LÂ

---

(2) Hucurât Sûresi : Hazreti Peygamber'in evinin zikri geçtiği için «Odalar» anlamındaki bu adı almıştır. Medine devrinde nazil olmuştur. 49 uncu sûredir. 18 âyetten ibarettir.

TECHERÛ LEHÜ BİLKAVLİ KECEHRİ BA'DIKÜM LİBA'DIN EN TAHBETA A'MÂLÜKÜM VE ENTÜM LÂ TEŞ'URÛN * İNNELLEZÎNE YEGUDDÛNE ASVÂTEHÜM INDE RESÛLİLLÂHİ ÜLÂİKELLEZÎNEM-TEHANALLÂHÜ KULÛBEHÜM LİTTAKVÂ LEHÜM MAĞFİRETÜN VE ECRÜN AZIYM * İNNELLEZÎNE YÜNÂDÛNEKE MİN VERÂİLHUCURÂTİ EKSERÜHÜM LÂ YA'KILÛN * VELEV ENNEHÜM SABERÛ HATTÂ TAHRÜCE İLEYHİM LEKÂNE HAYREN LEHÜM VALLÂHÜ GAFÛRÜN RAHIYM * YÂ EYYÜHELLEZÎNE ÂMENÛ İN CÂEKÜM FÂSİKUN BİNEBEİN FETEBEYYENÛ EN TUSIYBÛ KAVMEN BİCEHÂLETİN FETUSBİHÛ ALÂ MÂ FEALTÜM NÂDİMÎN * VA'LEMÛ ENNE FÎKÜM RESÛLALLÂHİ LEV YÜTIY'UKÜM FÎ KESİRİN MİNEL'EMRİ LEANİTTÜM VE LÂKİNNALLÂHE HABBEBE İLEYKÜMÜL'ÎMANE VE ZEYYENEHÜ FÎ KULÛBİKÜM VE KERREHE İLEYKÜMÜLKÜFRE VELFÜSÛKA VEL'ISYÂNE ÜLÂİKE HÜMÜRRÂŞİDÛN * FADLAN MİNALLÂHİ VE Nİ'METEN VALLÂHÜ ALÎMÜN HAKÎM * VE İN TÂİFETÂNİ MİNELMÜ'MİNİNAKTETELÛ FEASLİHÛ BEYNEHÜMÂ FEİN BEGAT IHDÂHÜMÂ ALEL'UHRÂ FEKÂTİLÜLLETÎ TEBGIY HATTÂ TEFÎE İLÂ EMRİLLÂHİ FEİN FÂET FEASLİHÛ BEYNEHÜMÂ BİL'ADLİ VE AKSİTÛ INNALLÂHE YUHIBBÜLMUKSİTIYN * İNNEMELMU'MİNÛNE IHVETÜN FEASLİHÛ BEYNE EHAVEYKÜM VETTEKULLÂHE LEALLEKÜM TÜRHAMÛN *

YÂ EYYÜHELLEZİNE ÂMENÛ LÂ YESHAR KAVMÜN MİN KAVMİN ASÂ EN YEKÛNÛ HAYREN MİNHÜM VE LÂ NİSÂÜN MİN NİSÂİN ASÂ EN YEKÜNNE HAYREN MİNHÜNNE VE LÂ TELMİZÛ ENFÜSEKÜM VE LÂ TENÂBEZÛ BİL'ELKÂBİ Bİ'SEL'İSMÜLFÜSÛKU BA'DEL'İMÂNİ VE MEN LEM YETÜB FEÜLÂİKE HÜMÜZZÂLİMÛN * YÂ EYYÜHELLEZÎNE ÂMENÜCTENİBÛ KESİREN MİNEZZANNİ İNNE BA'DAZZANNİ İSMÜN VE LÂ TECESSESÛ VE LÂ YAĞTEB BA'DUKÜM BA'DAN EYUHIBBÜ EHADÜKÜM EN YE'KÜLE LAHME EHIYHİ MEYTEN FEKERİHTÜMÛHÜ VETTEKULLÂHE İNNALLÂHE TEVVÂBÜN RAHIYM * YÂ EYYÜHENNÂSÛ İNNÂ HALAKNÂKÜM MİN ZEKERİN VE ÜNSÂ VE CEALNÂKÜM ŞUÛBEN VE KABÂİLE LİTEÂREFÛ İNNE EKREMEKÜM INDALLÂHİ ETKÂKÜM INNALLÂHE ALÎMÜN HABÎR * KÂLETİL'A'RÂBÜ ÂMENNÂ KUL LEM TÜ'MİNÛ VE LÂKİN KÛLÛ ESLEMNÂ VE LEMMÂ YEDHULİL'ÎMÂNÜ FÎ KULÛBİKÜM VE İN TÜTÎULLÂHE VE RESÛLEHU LÂ YELİTKÜM MİN A'MÂLİKÜM ŞEY'EN İNNALLÂHE GAFÛRÜN RAHIYM * İNNEMELMÜ'MİNÛNELLEZÎNE ÂMENÛ BİLLÂHİ VE RESÛLİHİ SÜMME LEM YERTÂBÛ VE CÂHEDÛ BİEMVÂLİHİM VE ENFÜSİHİM FÎ SEBÎLİLLÂHİ ÛLÂİKE HÜMÜSSÂDIKÛN * KUL ETÜALLİMÜNALLÂHE BİDİNİKÜM VALLÂHÜ YA'LEMÜ MÂ FİSSEMÂVÂTİ VE MÂ FİL'ARDI VALLÂHÜ BİKÜLLİ ŞEY'İN ALÎM * YEMÜN-

NÛNE ALEYKE EN ESLEMÛ KUL LÂ TEMÜNNÛ ALEYYE İSLÂMEKÜM BELİLLÂHÜ YEMÜNNÜ ALEYKÜM EN HEDÂKÜM LİL'ÎMÂNİ İN KÜNTÜM SÂDIKIYN * İNNALLÂHE YA'LEMÜ GAYBESSEMÂVÂTİ VEL'ARDI VALLÂHÜ BASÎRÜN BİMÂ TA'MELÛN *

Tercümesi

Ey inananlar! Allah'tan ve peygamberinden öne geçmeyin; Allah'tan sakının; doğrusu Allah işitir ve bilir. Ey inananlar! seslerinizi, peygamberin sesini bastıracak şekilde yükseltmeyin. Farkına varmadan, işlediklerinizin boşa gitmemesi için, peygambere, birbirinize bağırdığınız gibi yüksek sesle bağırmayın. Seslerini peygamberin yanında kısan kimseler, Allah'ın gönüllerini takva ile sınadığı kimselerdir. Onlara mağfiret ve büyük ecir vardır. Ey Muhammed! Sana odaların ötesinden seslenenlerin çoğu akletmeyen kimselerdir. Eğer onlar, sen yanlarına çıkıncaya kadar sabretselerdi şüphesiz onlar için daha iyi olurdu. Allah Bağışlayan'dır, merhamet edendir. Ey inananlar! Eğer yoldan çıkmışın biri size bir haber getirirse, onun iç yüzünü araştırın, yoksa bilmeden bir millete fenalık edersiniz de sonra ettiğinize yanarsınız. Bilin ki, içinizde Allah'ın peygamberi bulunmaktadır. Eğer o, bir çok işlerde size uymuş olsaydı şüphesiz kötü duruma düşerdiniz; ama Allah size imam sevdirmiş, onu gönüllerinize güzel göstermiş; inkârcılığı, yoldan çıkmayı ve baş kaldırmayı size iğrenç göstermiştir. İşte böyle olanlar, Allah katından bir lütuf ve nimet sayesinde doğru yolda bulunanlardır. Allah Bilen'dir. Hakîm'dir. Eğer müminlerden iki takım birbirleriyle savaşırlarsa aralarını düzeltiniz; eğer biri diğeri üzerine saldırırsa, saldıranlarla Allah'ın buyruğuna dönmelerine kadar savaşınız; eğer dönerlerse aralarını adaletle bulunuz, âdil davranınız, şüphesiz Allah âdil davrananları sever. Şüphesiz müminler birbiriyle kardeştirler; öyleyse dargın olan kardeşlerinizin arasını düzeltin; Allah'tan sakının ki, size acısın. Ey inananlar! Bir topluluk bir diğerini alaya almasın, belki de onlar kendilerinden daha iyidirler. Kadınlar da başka kadınları alaya almasınlar, belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Kendi kendinize dil uzatmayın, birbirinizi kötü lâkaplarla çağırmayın; inandıktan sonra yoldan çıkmış olmak ne kötü bir addır. Tövbe etmeyenler, işte onlar zâlimlerdir. Ey inananlar! Çok samda bulunmaktan sakının, zira, samnın bir kısmı suçtur. Birbirinizin suçunu araştırmayın; kimse kimseyi çekiştirmesin; hangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır? Ondan tiksinirsiniz; Allah'tan sakının, şüphesiz Allah tövbeleri daima kabul edendir, Acıyan'dır. Ey insanlar! Doğrusu Biz sizleri bir erkekle bir dişiden yarattık. Sizi milletler ve kabileler haline koyduk ki, birbirinizi kolayca tanıyasınız. Şüphesiz, Allah katında en değerliniz, O'na karşı gelmekten en çok sakınanızdır. Allah Bilen'dir, Haberdar'dır. Ey Muhammed! Bedevî'ler: "İnandık" dediler, de ki: "İnanmadınız ama İslâm olduk deyin; inanç henüz

gönüllerinize yerleşmedi; eğer Allah'a ve peygamberine itaat ederseniz, işlediklerinizden bir şey eksiltmez; doğrusu Allah, bağışlar, merhamet eder." "İnananlar, ancak Allah'a ve peygamberine inanmış, sonra şüpheye düşmemiş; Allah uğrunda mallarıyla, canlarıyla cihad etmiş olanlardır. İşte onlar doğru sözlü olanlardır." Ey Muhammed! De ki: "Dininizi Allah'a mı öğretiyorsunuz? Oysa Allah göklerde olanları da yerde olanları da bilir, Allah her şeyi Bilen'dir." Ey Muhammed! Müslüman oldular diye seni minnettar kılmak isterler, de ki: "Müslüman olmanızla beni minnettar kılmayın, hayır; eğer doğru kimselerseniz, sizi imana eriştirmekle Allah sizi minnettar kılar." Doğrusu Allah, göklerin ve yerin gaybını bilir. Allah, yaptıklarınızı görendir.

Açıklaması

BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHÎM

Bu açık ve şerefli sûre, Allah'ın insanlara bahşettiği birbirleri arasındaki terbiye ve güzel ahlâkı, iyi geçinme ve beraberliği, doğru iş ve muameleyi ihtiva etmektedir.

"YÂ EYYÜHELLEZÎNE ÂMENÛ LÂ TÜKADDİMÛ BEYNE YEDEYİLLÂHİ VE RESÛLİHİ VETTEKULLÂHE İNNALLAHE SEMÎUN ALÎM"

Bu birinci seslenişde: İnsanın, ahlâkında olan kötü ve bayağı mânâları terk ederek bunları yapmamasını gösteriyor. Zira, insan her kuruntusunda doğru zannettiği, fakat etrafını incitecek fikirlerini açıkça belli ederek yanlış olan bu düşüncelerini yapmaması için: **"Lâ Tükaddimû Beyne Yedeyillâhi ve Resûllihî Vettekullâhe"** (Madem ki, Allah ve resulüne uygun hareket etmek istiyorsun, bu takdirde muhalif hareketten sakın. Allah, Semi' ve Alîm'dir) buyurulmuştur.

Allah, senin insanlığını ziynetlendirmek için sana güzel ahlâk vermiş ve bu güzel ahlâkı açıkça meydana koyarak halkı incitmekten Allah'a sığınmanı istemiştir.

Allah, senin fikir ve düşüncende olan kuruntularını işitiyor ve senin açıkça belli ettiğin fikirleri de tamamiyle görüyor. Buraya gelinceye kadar insanın fikrinin doğruluğunu murad ediyor. Bu fikrin dengesi de kitap ve sünnetle uygun düşmektir.

"YÂ EYYÜHELLEZÎNE ÂMENÛ LÂ TERFEÛ ASVÂTEKÜM FEVKA SAVTİNNEBİYYİ VE LÂ TECHERÛ LEHÜ BİLKAVLİ KECEHRİ BA'DIKÜM LİBA'DIN EN TAHBETA A'MÂLÜKÜM VE ENTÜM LÂ TEŞ'URÛN"

İkinci seslenişte: Bir fikri sözle açıklamak icap ettiği zaman, o fikri edebe ve insanlığa yakışır şekilde söylemenizi ve konuşurken sesinizi yükseltmemenizi uygun gördüğünden Cenab-ı Hakk, sesin işitilme hududunun konuşanla konuşulan arasındaki mesafe nisbetinde olmasını emrediyor. Bu hududun ilk derecesi, karşısındakinin duyabileceği kadar alçak sesle konuşmaktır. İkinci derecenin hududu, üçüncü kişinin duyabileceği kadardır. Bu derecede ses, muhatabı tarafından tam duyulmalı ve o meclisi dolduracak kadar yükselmelidir. Hududun üçüncü derecesinde, hatip ve vaizlere, sözlerini topluluğa işittirebilmek için, seslerini yükseltmeye izin vardır. Fakat bu konuşmaların insanları incitecek ve rencide edecek söz ve kelâmdan arınmış olması şarttır.

Kendisine söz söylenilen kimsenin yüksek sesle cevap vermesi halinde, onun sesini bastıracak derecede yüksek sesle karşılık vermek de yine terbiyeye uygun düşmez. Zira, burada sesi yükseltmek ya tehdit içindir veya tedip içindir. Lüzum hâsıl olmadıkça meclisin ses dengesini bozmamak lâzımdır.

Meramım anlatmağa ve konuşmağa muktedir olmayan kimselerin meclis adâbmı bozacak surette yüksek sesle bağırıp çağırarak konuşmaları dinleyenlerin kalplerinde bir nefret uyandırır. Konuşmaktan murat, sözün yerine getirilmesidir. Konuşmacı, sözünün makul veya makbul olmadığını ve tesirsiz kaldığını anlayamazsa bu konuşmadan her hangi bir netice alınamayacağı için o işe başarısız nazariyle bakılabilir.

Konuşma, yumuşak sözle yapılmalı ve kısa anlatılmalıdır. Şayet, din ile ilgili bir konuşma ise, konuşmacı caiz görmediği hususları ve edebe aykırı ve din bakımından sakıncalı olan sözleri söylemekten ehemmiyetle kaçınmalıdır. Zira, böyle konuşmalar insanın amelinin nurunu giderir.

Aklı olan kimseler, risalete yani hadis ve Kur'ân'a müteallik sözlerde dinine riayet ederek saygılı olmalı, fikirlerini tedkik ve tahkik etmeden söylememelidir. Ancak, üzerinde ittifak edilmiş olan bir sözü söyleyip bildirmekte bir mahzur yoktur.

“İNNELLEZÎNE YEGUDDÛNE ASVÂTEHÜM INDE RESÛLİLLÂHÎ”

Herkes, peygamberini, kendisine uyulması icap eden bir başkan addetmeli ve onun huzurunda bulunur gibi hareket etmelidir. Cenab-ı Hakk, bu gibi müminlerin tavır ve hareketlerini namazdan sayarak ona namazın sevabını verir.

Her mümin, Resulullâh'la berabermiş gibi kendini nübüvvete bağlı tutarak sesini de yeteri kadar çıkartmalı ve fazla konuşmaktan sakınmalıdır. Nitekim namazda mümin **«Esselâmü aleyke eyyühennebî»** diye enbiyaya selâm ile hitap ederek kendini peygamberin huzurunda hazır bulduğu gibi, her an Resulullâh'a olan bu irtibatını muhafaza etmeli, heva ve hevesine yol vermemeli, kendini daima peygamberin yanında düşünmelidir.

“ÜLAÎKELLEZÎNEM - TEHANALLÂHÜ KULÛBEHÜM LİTTAKVÂ”

Bunlar şu kimselerdir ki, onların kalbleri takvâ için rabıta ile imtihan olmuştur. Kendilerine mağfiret ve büyük ecir vardır.

Böyle zatların kalpleri, Cenab-ı Hakk'ın ve Resulullâh'ın rizasına uymayan bir şey yaparım, korkusu içindedir. Hak yolunda olan bu kimselerdeki terbiye, Allah tarafından verilmiş bir olgunluk ve inayettir.

"LEHÜM MAGFİRETÜN VE ECRÜN AZIYM"

Kerem sahibi bu zatlarm sakmarak söyledikleri sözlerden meydana gelen hatayı Cenab-ı Hakk bağışlar. Din duygusu ile yapılan lüzumlu ve ehemmiyetli işlerde kendilerine büyük ecir vardır.

"İNNELLEZÎNE YÜNÂDÛNEKE MİN VERÂİLHUCURÂTİ EKSERÜHÜM LÂ YA'KILÛN. VELEV ENNEHÜM SABERÛ HATTÂ TAHRÜCE İLEYHİM LEKÂNE HAYREN LEHÜM"

Farz edelim ki, onlar bu mühim mesele kendilerinden başka bir zattan zuhur edinceye kadar sabır eder ve başkalarının bildirmelerini ve açıklamalarını beklerse, kendi görüşlerinin de ona eklenmesiyle o arzu ve istek elbette daha hayırlı olur.

"VALLÂHÜ GAFÛRÜN RAHIYM"

Cenab-ı Hakk, kulunun bilerek veya bilmeyerek yaptığı hatalarını bağışlar ve onu Rahm ile yani esirgeyerek, koruyarak hayır ve sevaba davet eder.

"YÂ EYYÜHELLEZÎNE ÂMENÛ ÎN CÂEKÜM FÂSİKUN BİNEBEİN FETEBEYYENÛ EN TÜSIYBÛ KAVMEN BİCEHÂLETİN FETUSBİHÛ ALÂ MÂ FEALTÜM NÂDİMİN"

Fikrin mânâ cihetinden gelecek tehlikelerini iyice düşünerek, sabır ve sükût ile hakkın ve hakikatin neticelenmesini beklemek, manevî bir edeptir. Bu üçüncü sesleniş ve söyleyiş, dışardan vukua gelen tehlike ve suçlamaların sorup araştırılması keyfiyetinin incelenmesini bildirir.

Ey iman sıfatıyla vasıflanmış olan müminler! Bir fasık size iyi ve güzel bir haberle gelirse siz bu haberin doğru mu, yanlış mı veya zararlı ve yalan bir haber mi olduğunu araştırıp inceleyerek açığa çıkarın. Çünkü, istenmeyen bir haberle sizi cahilce bir harekete sürüklemesin ve sizi yalan haberin sebep olduğu bir nedamete düşürmesin. İşin aslını anlayınca, bu pişmanlık sizi uzun zaman tedirgin eder.

Insanın konuşmasındaki terbiyesi, sözle hüküm vermedeki terbiyesiyle, ilim ve muaşerette güzel hal ve doğru sözüne uygun gelmesiyle anlaşılır.

"VA'LEMÛ ENNE FÎKÜM RESÛLALLÂHİ LEV YUTIY'UKÜM FÎ KESÎRİN MİNEL'EMRİ LEANİTTÜM"

Nitekim, insanın kendini Cenab-ı Hakk'ın huzurunda gibi düşünmesi, fikrin doğruluğunu istemesi demektir. Peygamberin huzurunda bulunduğunu düşünmesi ise sözlerinde ve fiillerinde Resulullâh'ı kendisine rehber ederek daima ona bağlı olması demektir.

Siz, Peygambere bağlanınız. Peygamberin sizinle birleşerek boyun eğmesi lâzım gelmez. Resulullâh'ı kendimize tabi tutmaklığımız terbiyeye sığmaz, bu yanlış bir fikirdir ve biz bundan mihnet ve hicrana düşeriz. İnsanın böyle bir düşünceyle hareket etmesi, yükü başkasının üzerine atması demektir. Biz, düşünce ve hareketlerimizde ciddî ve samimî olmalıyız.

"VE LÂKİNNALLÂHE HABBEBE İLEYKÜMÜL'ÎMÂNE"

Cenab-ı Hakk, bizi, Zâtına ve risaletine imanımız ile sever.

"VE ZEYYENEHÜ Fİ KULÛBİKÜM"

Bizim kalbimizi de edep ve terbiyeden hâsıl olan ilim, amel ve güzel ahlâk ile tezyin etmiştir.

"VE KERREHE İLEYKÜMÜLKÜFRE VELFÜSÛKA VEL'ISYÂNE"

Allah, iş ve hareketlerimizde ahlâksızlıktan hâsıl olan küfür, fısk yani doğru yoldan ayrılma ve isyanı sevmez. Bu küfür, fısk ve isyana hiç bir surette yaklaşmamalıyız.

“ÜLÂİKE HÜMÜRRÂŞİDÛN”

İşte, bu kavim ve bu cemaat, Resulullâh’a bağlanıp emirlerine uyan ve kalblerini övünülecek ahlâk ile ziynetlendirip halkı irşat eden kimselerdir.

“FADLAN MİNALLÂHİ VE Nİ’METEN”

Övünülecek bu ahlâk, bu amel ve bu sakınma, Allah’ın kullarına bir lütfu ve nimetidir.

“VALLÂHÜ ALÎMÜN HAKÎM”

Cenab-ı Hakk, kulunun yaptığı her işi bilir, hüküm ve hikmet sahibi O’dur.

“VE İN TÂİFETÂNİ MİNELMÜ’MİNÎNAKTETELÛ FEASLİHÛ BEYNEHÜMÂ FEİN BEGAT IHDÂHÜMÂ ALEL’UHRÂ FEKÂTİLÜLLETÎ TEBGIY HATTÂ TEFÎE İLÂ EMRİLLÂHİ FEİN FÂET FEASLİHÛ BEYNEHÜMÂ BİL’ADLİ VE AKSİTÛ İNNALLÂHE YUHIBBÜLMUKSİTIYN”

İnsanlık icabı aranızda vuku bulan anlaşmazlık, öfke ve nefret birbirinizi öldürmeye kadar varırsa, bu fitne ve fesat o taifeyi helâke sürükler. Cenab-ı Hakk’tan bu gibi fitnelerin düzeltilmesini ve bunlardan kurtulmanın sebeplerini rica etmelidir. Zira, bu gibi fitneler, müminlerin aralarında olan kardeşlik hukukunu unutturur. Bunların aralarını bulun. Şayet bunlardan birisi anlaşmağa yanaşmayıp şerri kabul ederek zulüm ve azgınlığında devam ederse asıl fesadın reisini öldürün. Eğer tövbe edip günahlarının bağışlanmasını isterse, Allah'ın emrini yerine getirmiş olacağından, o zaman adaletle aralarında barış ve yakınlık kurmağa çalışın.

Bütün işlerinizde din duygusuyla hareket edin. Allah, âdil hâkimleri ve âlim idarecileri sever.

"İNNEMELMÜ'MİNÛNE IHVETÜN FEASLİHÛ BEYNE EHAVEYKÜM VETTEKULLÂHE LEALLEKÜM TÜRHAMÛN"

Ey iman sahibi kimseler! Hakikatınız neye bağlıdır biliyor musunuz? İman ve amel ile de görevlisiniz. Barışla ülfet etmiş olmanız ve imanla düzenlenmiş bulunan kardeşliğiniz, soyla meydana gelen kardeşlikten daha üstün ve tercihe şayandır. Onun için kardeşler arasında kırgınlık bulunmasını Cenab-ı Hakk istemediğinden **"Feaslihû beyne ehaveyküm"** buyuruyor. **"Vettekullâhe"** şerefli sözü ile de görünürde veya içinizde olan kin ve garazın kaldırılarak iyi ve güzel hale getirilmesini emrediyor. Umulur ki, kardeşler arasında olan barış ve selâmet o kavmin ilâhî rahmete nail olmasını icap ettirir. Zira, selâmet daima iyilik ve barışı takip etmektedir.

"YÂ EYYÜHELLEZÎNE ÂMENÛ LÂ YESHAR KAVMÜN MİN KAVMİN ASÂ EN YEKÛNÛ HAYREN MİNHÜM VE LÂ NİSAÜN MİN NİSÂİN ASÂ EN YEKÜNNE HAYREN MİNHÜNNE"

Bu yüce âyet, birlikte yaşayan insanlar arasında iyi geçinmenin usul ve yollarını bildirerek onları hakikî ve samimî birliğe davet ediyor.

Toplum içinde yaşayanlardan birisi diğerini çekememezlik eder, övünür, yüksekten bakar ve kibirlilik gösterirse aralarındaki birlik bozulur. Bu uğursuzluk barış, selâmet ve saadeti yok ederek aralarındaki muhabbeti kaldırır. Zira, alaycının alayından alay edilene bir sıkıntı ve cefa gelir. İşte bu gibi hallerde alaycı ile alay edilene kendilerindeki meziyetleri belirterek ve karşılıklı hürmet gerektiğini bildirerek aralarını bulmak kardeşlik ve barışı temin eder.

Umulur ki, küçümsediğiniz kimseler sizden daha hayırlı olsun. Siz, insanlık yolundaki olgunluğunuzu dengede tuttukça, edep ve insanlığınız ortaya çıkar ve görünür. Alay edilen kadınlar, alay eden kadınlardan daha hayırlı olabilirler.

"VE LÂ TELMİZÛ ENFÜSEKÜM"

Kendinizi yüksek ve iktidarlı, size bir görev verildiğinde ise o işin erbabı zannedersiniz.

"VE LÂ TENÂBEZÛ BİL'ELKÂBİ Bİ'SEL' İSMÜLFÜSÛKU BA'DEL'ÎMÂNİ"

Alay edilen o kişilerin içinde sizden daha ziyade muktedir olanlar bulunabilir. Fakat insan bir gayeye bir vasıta ile yükselir. Senin durumun kendince malûmdur. Alay edilen ise böyle bir sebep ve vasıtaya rastlayamadığından kendini gösterememiştir. Şayet o bir vasıtayla senin derecene ve senin kaderin olan makama vasıl olursa, umulur ki, senden ziyade bir yükselişe erişir. İşte bu sebeple birbirlerinize kötü sözlerle hitap etmeyin, kimseyi incitmeyin. Alaylı ve kötü olarak söylenilen sözler mümin kardeşinizin kalbini kırar. Bu haller müslümanlığa yakışmaz.

"VE MEN LEM YETÜB FEÜLÂİKE HÜMÜZZÂLİMÛN"

Kötü söz söylemeyin, hakaret etmeyin, bu zulümdur. Tövbe etmezseniz dünyada ve âhirette kınanırsınız.

"YÂ EYYÜHELLEZİNE ÂMENÜCTENİBÛ KESÎREN MİNEZZANNİ İNNE BA'DAZZANNİ İSMÜN VE LÂ TECESSESÛ VE LÂ YAĞTEB BA'DUKÜM BA'DAN EYUHIBBÜ EHADÜKÜM EN YE'KÜLE LAHME EHIYHİ MEYTEN FEKERİHTÜMÛHÜ"

Bu âyet dördüncü derecedeki zandan da sakınmayı emrederek, insanları iyi ve güzel düşünceli olmaya davet ediyor.

Bazı zanlar ağır suç ve günahtır. Bu durumda Cenab-ı Hakk'a rücu etmek, ona sığınmak lâzımdır. Zan, insanın ahlâkına ve haysiyetine tesir ederek onu düşürür. Zannın semeresi olan gıybeti (birinin arkasından konuşarak dedikodusunu yapmak) de terk edin. Birbirinizin ayıbını aramayın ki, gıybeti mucip olmasın. Zira, bir kimsenin ayıbını gördüğünüz zaman, nefsiniz o ayıbı ima etmeğe ve söylemeğe sizi sevk eder, bu ise gıybettir.

Bir hadise göre: Gıybet, hukuku çiğnemekten ve zinadan da büyük günahtır. Ahlâk sahibi olan bir kimse, kendini böyle gıybet lekesiyle lekelendirmemelidir. Acaba, hanginiz ölü bir insanın etini kesip yemeği sever? Elbetteki tabiatınız bunu kerih gördüğünden kabul etmez. İşte, sizin o gıybetiniz. bir ölünün etini yemek gibidir.

"VETTEKULLÂHE"

Bu gibi ahlâksızlıklardan sakınarak Cenab-ı Hakk'a sığının, lisanınızı ve bütün azalarınızı alay, gıybet, lakap takmak ve benzeri her türlü kötülüklerden koruyun ve Allah'tan korkun.

"İNNALLÂHE TEVVÂBÜN RAHIYM"

Muhakkak ki Cenab-ı Hakk, müminlerin tövbelerini kabul eder ve pişmanlık duydukları nisbette kullarını âhirette mükâfatlandırır.

"YÂ EYYÜHENNASÜ İNNÂ HALAKNÂKÜM MİN ZEKERİN VE ÜNSÂ VE CEALNÂKÜM ŞUÛBEN VE KABÂİLE LİTEÂREFÛ"

Cenab-ı Hakk insanları, kazandıkları olgunluk ve bilgi ile birbirlerine muhabbete, doğruluğa ve haysiyetli olmağa davet ediyor.

Ey insanlar! Biz sizi bir erkek ve bir kadından yarattık. Sizler, milletler ve kabileler hâlinde olarak kendilerinizi koruyabilirsiniz. Biz, bu vücudunuzu, Rabbinize ve size gönderilmiş olan peygambere iman ve ibadet etmek için yarattık.

"İNNE EKREMEKÜM INDALLÂHİ ETKÂKÜM"

«Takvâ», Allah'la kendi aranızdaki münasebeti muhafaza etmeniz demektir. Sizin Allah ve insanlar yanında beğenilmiş olmanız, Allah'ın ve insanların haklarına saygılı olup kendinizi haksızlıklardan korumanızladır.

"İNNALLÂHE ALÎMÜN HABÎR"

Şüphe yok ki, Allah sizin her yaptığınızdan ve her hâlinizden haberdar olup hanginizin kötülüklerden sakındığını bilir.

"KÂLETİL A'RÂBÜ ÂMENNÂ KUL LEM TÜ'MİNÛ VE LÂKİN KÛLÛ ESLEMNÂ VE LEMMÂ YEDHULİL'ÎMÂNÜ FÎ KULÛBİKÜM VE İN TÜTÎULLÂHE VE RESÛLEHU LÂ YELİTKÜM MİN A'MÂLİKÜM ŞEY'EN"

Ey Muhammed! Bedevîler "İnandık" dediler. Onlara de ki, siz inanmadınız. Zira, iman yalnız dil ile ikrar etmek değildir; kalb ile de tasdik etmek lâzımdır. Henüz kalblerine iman gelmemiş olanların, İslâma geldik yani müslümanlığı kabul ettik demeleri doğru değildir. Böylece yalan söylemiş olurlar. Bundan sakınmak lâzımdır. İslâm, Cenab-ı Hakk'ın emirlerine teslim olmak ve boyun eğmektir. Şayet Allah'a ve resulüne itaat ederseniz, yani zâhiren şahadet ile ikrar, kalben de ihlâsla iman ederseniz, Cenab-ı Hakk size çalışmalarınızın karşılığını eksiksiz olarak verir.

"İNNALLÂHE GAFÛRÜN RAHIYM"

Allah, çalışmalarınızdan meydana gelen kusurlarınızı bağışlar, âhirette cennet ve Cemâline nail olmanız için size merhamet eder.

"İNNEMELMÜ'MİNÛNELLEZÎNE ÂMENÛ BİLLÂHİ VE RESÛLİHİ SÜMME LEM YERTÂBÛ VE CÂHEDÛ BİEMVÂLİHİM VE ENFÜSİHİM FÎ SEBİLİLLÂHİ"

Şu kimseler ki, Allah ve resulüne iman ederek iyi ve güzel amelleriyle sahip oldukları mallarının zekât ve sadakasını karşılık beklemeden verirler, bu kimseler, Allah yolunda malları ve canlarıyla savaş vermiş ve hakikatte İslâmın mânâsını anlamış olanlardır.

“ÜLÂİKE HÜMÜSSÂDİKÛN”

Bunlar, hakikatte Allah'ın kulları içinde ibadetlerinde sadık olanlardır.

“KUL ETÜALLİMÛNALLÂHE BİDÎNİKÜM VALLÂHÜ YA'LEMÜ MÂ FİSSEMÂVÂTİ VE MÂ FİL'ARDI”

Siz, dininizi ve Allah'ı biliyoruz zannedersiniz. Dininizi ve ahvalinizi Allah'a mı öğretiyorsunuz? Oysa Allah, göklerde olanları da yerde olanları da bilir. O, her şeye vâkıf ve bilgilidir. Sizin dış ve iç varlıklarınıza, amel ve itikadınıza da vâkıftır.

“VALLÂHÜ BİKÜLLİ ŞEY'İN ALİM”

Allah'ın ilmi, herşeyi vücut bulmadan önce kuşatmıştır.

“YEMÜNNÛNE ALEYKE EN ESLEMÛ”

Ey Muhammed! Sana “Ben müslüman oldum” diyerek bazı kimseler gelir de İslâmlığı ile sana minnet yüklerse,

“KUL LÂ TEMÜNNÛ ALEYYE İSLÂMEKÜM”

Sen onlara de ki; İslâmlığı kabul ettik diye beni minnettar etmeyin.

“BELİLLÂHÜ YEMÜNNÜ ALEYKÜM EN HEDÂKÜM LİL’İMÂNİ”

O zaman Allah size kendi minnet ağırlığını yükler. Çünkü size iman nasib etmiştir.

“İN KÜNTÜM SÂDİKIYN”

Şayet siz gerçekten mümin ve sadık iseniz, Cenab-ı Hakk’ın nimetine şükretmelisiniz.

“İNNALLÂHE YA’LEMÜ GAYBESSEMÂVÂTİ VEL’ARDI”

Cenab-ı Hakk, göklerin ve yerin gaiplerini bilir. O’na hiç bir şey gizli değildir.

“VALLÂHÜ BASÎRÜN BİMÂ TA’MELÛN”

Cenab-ı Hakk, sizin içinizi, dışınızı da bilir. O, her şeye vâkıftır.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ۙ ۝ لِيَغْفِرَ لَكَ اللّٰهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ
ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ۙ
وَيَنْصُرَكَ اللّٰهُ نَصْرًا عَزِيزًا ۝ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ
الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ وَلِلّٰهِ جُنُودُ السَّمٰوَاتِ وَ
الْأَرْضِ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ۙ ۝ لِيُدْخِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَيُكَفِّرَ عَنْهُمْ
سَيِّئَاتِهِمْ وَكَانَ ذٰلِكَ عِنْدَ اللّٰهِ فَوْزًا عَظِيمًا ۙ ۝ وَيُعَذِّبَ
الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّانِّينَ
بِاللّٰهِ ظَنَّ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ ۚ وَغَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ
وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ ۚ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ۝ وَلِلّٰهِ جُنُودُ

لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَى بِاللّٰهِ شَهِيدًا ۞ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ
وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَيهُمْ رُكَّعًا
سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ
مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَيةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ
أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَى عَلَى سُوقِهِ يُعْجِبُ
الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ۞

FETİH SÛRESİ[3]

BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHİM

İNNÂ FETAHNÂ LEKE FETHAN MÜBİNÂ * LİYAĞFİRE LEKELLÂHÜ MÂ TEKADDEME MİN ZENBİKE VE MÂ TEAHHARE VE YÜTİM-

---

(3) Fetih Sûresi : Büyük bir zaferi anlattığı için bu adı almıştır. Medine devrinde nazil olmuştur. 48. sûredir. 29 âyetten ibarettir.

ME Nİ'METEHÜ ALEYKE VE YEHDİYEKE SIRÂTAN MÜSTEKIYMÂ * VE YENSUREKALLÂHÜ NASREN AZÎZÂ * HÜVELLEZÎ ENZELESSEKÎNETE FÎ KULÛBİLMÜ'MİNÎNE LİYEZDÂDÛ ÎMÂNEN MEA ÎMÂNİHİM VE LİLLÂHİ CÜNÛDÜSSEMÂVÂTİ VEL'ARDI VE KÂNALLÂHÜ ALÎMEN HAKÎMÂ * LİYÜDHILELMÜ'MÎNÎNE VELMÜ'MİNÂTİ CENNÂTİN TECRİ MİN TAHTİHEL'ENHÂRÜ HÂLİDÎNE FÎHÂ VE YÜKEFFİRE ANHÜM SEYYİÂTİHİM VE KÂNE ZÂLİKE INDALLÂHİ FEVZEN AZÎMÂ * VE YÜAZZÎBELMÜNÂFÎKIYNE VELMÜNÂFİKÂTİ VELMÜŞRİKÎNE VELMÜŞRİKÂTİZZÂNNÎNE BİLLÂHİ ZANNESSEV'İ ALEYHİM DÂİRETÜSSEV'İ VE GADIBALLÂHÜ ALEYHİM VE LEANEHÜM VE EADDE LEHÜM CEHENNEME VE SÂET MASIYRÂ * VE LİLLÂHİ CÜNÛDÜSSEMÂVÂTİ VEL'ARDI VE KÂNALLÂHÜ AZİZEN HAKÎMÂ * İNNÂ ERSELNÂKE ŞÂHİDEN VE MÜBEŞŞÎREN VE NEZÎRÂ * LİTÜ'MİNÜ BİLLÂHİ VE RESÛLİHÎ VE TÜAZZİRÛHÜ VE TÜVAKKIRÛHÜ VE TÜSEBBİHÛHÜ BÜKRETEN VE ASIYLÂ * İNNELLEZÎNE YÜBÂYİÛNEKE İNNEMÂ YÜBÂYİÛNALLÂHE YEDÜLLÂHİ FEVKA EYDİHİM FEMEN NEKESE FEİNNEMÂ YENKÜSÜ ALÂ NEFSİHÎ VE MEN EVFÂ BİMÂ ÂHEDE ALEYHULLÂHE FESEYÜ'TÎHİ ECREN AZÎMÂ * SEYEKÛLÜ LEKELMUHALLEFÛNE MİNEL A'RÂBİ ŞEGALETNÂ EMVÂLÜNÂ VE EHLÛNÂ FESTAĞFİRLENÂ YEKÛLÛNE BİELSİNETİHİM MÂ LEYSE FÎ

KULÛBİHİM KUL FEMEN YEMLİKÜ LEKÜM MİNALLÂHİ ŞEY'EN İN ERÂDE BİKÜM DARREN EV ERÂDE BİKÜM NEF'AN BEL KÂNALLÂHÜ BİMÂ TA'MELÛNE HABÎRÂ * BEL ZANENTÜM EN LEN YENKALİBERRESÛLÜ VELMÜ'MİNÛNE İLÂ EHLÎHİM EBEDEN VE ZÜYYİNE ZÂLİKE FÎ KULÛBİKÜM VE ZANENTÜM ZANNESSEV'İ VE KÜNTÜM KAVMEN BÛRÂ * VE MEN LEM YÜ'MİN BİLLÂHİ VE RESÛLÎHİ FEİNNÂ A'TEDNÂ LİLKÂFİRİNE SAIYRÂ * VE LİLLÂHİ MÜLKÜSSEMÂVÂTİ VEL'ARDI YAGFİRÜ LİMEN YEŞÂÜ VE YÜAZZİBÜ MEN YEŞÂÜ VE KÂNALLÂHÜ GAFÛREN RAHÎMÂ * SEYEKÛLÜLMUHALLEFÛNE İZENTALAKTÜM İLÂ MEGÂNİME LİTE'HUZÛHÂ ZERÛNÂ NETTEBI'KÜM YÜRÎDÛNE EN YÜBEDDİLÛ KELÂMALLÂHİ KUL LEN TETTEBİÛNÂ KEZÂLİKÜM KÂLELLÂHÜ MİN KABLÜ FESEYEKÛLÛNE BEL TAHSÜDÛNENÂ BEL KÂNÛ LÂ YEFKAHÛNE İLLÂ KALÎLÂ * KUL LİLMUHALEFİNE MİNEL A'RÂBİ SETÜD'AVNE İLÂ KAVMİN ÛLÎ BE'SİN ŞEDÎDİN TÜKÂTİLÛNEHÜM EV YÜSLİMÛNE FEİN TÜTIY'Û YÜ'TİKÜMÜLLÂHÜ ECREN HASENEN VE İN TETEVELLEV KEMÂ TEVELLEYTÜM MIN KABLÜ YÜAZZİBKÜM AZÂBEN ELÎMÂ * LEYSE ALEL A'MÂ HARECÜN VE LÂ ALEL A'RECİ HARECÜN VE LÂ ALELMERÎDI HARECÜN VE MEN YUTIY'ILLÂHE VE RESÛLEHÛ YÜDHILHÜ CENNÂTİN TECRÎ MİN TAHTİHEL'ENHÂRÜ VE MEN YETEVELLE YÜAZZİBHÜ AZÂ-

BEN ELÎMÂ * LEKAD RADIYALLÂHÜ ANİLMÜ'MİNÎNE İZ YÜBÂYİÛNEKE TAHTEŞŞECERETİ FEALİME MÂ FÎ KULÛBİHİM FEENZELESSEKİNETE ALEYHİM VE ESÂBEHÜM FETHAN KARÎBÂ * VE MEGÂNİME KESÎRETEN YE'HUZÛNEHÂ VE KÂNALLÂHÜ AZİZEN HAKÎMÂ * VEADEKÜMÜLLÂHÜ MEGÂNİME KESÎRETEN TE'HUZÛNEHÂ FEACCELE LEKÜM HÂZİHİ VE KEFFE EYDİYENNÂSİ ANKÜM VE LİTEKÛNE ÂYETEN LİLMÜ'MİNÎNE VE YEHDİYEKÜM SIRÂTAN MÜSTEKIYMÂ * VE UHRÂ LEM TAKDİRÛ ALEYHÂ KAD EHÂTALLÂHÜ BİHÂ VE KÂNALLÂHÜ ALÂ KÜLLİ ŞEY'İN KADÎRÂ * VE LEV KÂTELEKÜMÜLLEZÎNE KEFERÛ LEVELLEVÜL'EDBÂRE SÜMME LÂ YECİDÛNE VELİYYEN VE LÂ NASIYRÂ * SÜNNETALLÂHİLLETÎ KAD HALET MİN KABLÜ VE LEN TECİDE LİSÜNNETİLLÂHİ TEBDÎLÂ * VE HÜVELLEZÎ KEFFE EYDİYEHÜM ANKÜM VE EYDİYEKÜM ANHÜM BİBATNİ MEKKETE MİN BA'Dİ EN AZFEREKÜM ALEYHİM VE KÂNALLÂHÜ BİMÂ TA'MELÛNE BASIYRÂ * HÜMÜLLEZÎNE KEFERÛ VE SADDÛKÜM ANİLMESCİDİLHARÂMİ VELHEDYE MA'KÛFEN EN YEBLÜGA MAHİLLEHÜ VE LEVLÂ RİCÂLÜN MÜ'MİNÛNE VE NİSÂÜN MÜ'MİNÂTÜN LEM TA'LEMÛHÜM EN TETAÛHÜM FETÜSIYBEKÜM MİNHÜM MAARRETÜN BİGAYRİ İLMİN LİYÜDHİLALLÂHÜ FÎ RAHMETİHÎ MEN YEŞÂÜ LEV TEZEYYELÛ LEAZZEBNELLEZÎNE KEFERÛ MİNHÜM

AZÂBEN ELÎMÂ * İZ CEALELLEZÎNE KEFERÛ FÎ KULÛBİHİMÜLHAMİYYETE HAMİYYETELCÂHİLİYYETİ FEENZELALLÂHÜ SEKİNETEHÜ ALÂ RESÛLİHİ VE ALELMÜ'MİNİNE VE ELZEMEHÜM KELİMETETTAKVÂ VE KÂNÛ EHAKKA BİHÂ VE EHLEHÂ VE KÂNALLÂHÜ BİKÜLLİ ŞEY'İN ALÎMÂ * LEKAD SADEKALLÂHÜ RESÛLEHÜRRÜ'YÂ BÎLHAKKI LETEDHULÜNNELMESCİDELHARÂME İNŞÂALLÂHÜ ÂMİNÎNE MUHALLİKIYNE RÜÛSEKÜM VE MUKASSIRÎNE LÂ TEHÂFÛNE FEALİME MÂ LEM TA'LEMÛ FECEALE MİN DÛNİ ZÂLİKE FETHAN KARÎBÂ * HÜVELLEZÎ ERSELE RESÛLEHÜ BİLHÜDÂ VE DÎNÎLHAKKI LİYUZHİREHÜ ALEDDÎNİ KÜLLİHİ VE KEFÂ BİLLÂHİ ŞEHÎDÂ * MUHAMMEDÜN RESÛLULLÂHİ VELLEZÎNE MEAHÜ EŞİDDÂÜ ALELKÜFFÂRİ RÜHAMÂÜ BEYNEHÜM TERÂHÜM RÜKKEAN SÜCCEDEN YEBTEGÛNE FADLAN MİNALLÂHİ VE RIDVÂNEN SÎMÂHÜM FÎ VÜCÛHİHİM MİN ESERİSSÜCÛDİ ZÂLİKE MESELÜHÜM FİTTEVRÂTİ VE MESELÜHÜM FİL'İNCÎLİ KEZER'IN AHRECE ŞAT'EHÜ FEÂZEREHÜ FESTAĞLEZA FESTEVÂ ALÂ SÛKIHİ YU'CİBÜZZÜRRÂA LİYEGÎZA BİHİMÜLKÜFFÂRE VEADALLÂHÜLLEZÎNE ÂMENÛ VE AMİLUSSÂLİHÂTİ MİNHÜM MAĞFİRETEN VE ECREN AZÎMÂ *

Tercümesi

Ey Muhammed! Doğrusu Biz sana apaçık bir zafer sağlamışızdır. Allah böylece, senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlar, sana olan nimetini tamamlar, seni doğru yola eriştirir. Böylece sana, kimsenin güç yetiremiyeceği bir şekilde yardım eder. İnananların, imanlarını kat kat artırmaları için, kalblerine güven indiren O'dur. Göklerdeki ve yerdeki ordular Allah'ındır. Allah Bilen'dir, Hakîm olandır. İnanan erkek ve kadınları, içinde temelli kalacakları, içlerinden ırmaklar akan cennetlere koyar, onların kötülüklerini örter. Allah katında büyük kurtuluş işte budur. İnananlara yardım etmez diye Allah'a kötü sanıda bulunan iki yüzlü erkek ve kadınlara, puta tapan erkek ve kadınlara Allah azabetsin; kötü sanıları kendi başlarına gelsin! Allah onlara gazabetmiş, onları lânetlemiş ve cehennemi kendilerine hazırlamıştır. Ne kötü dönüş yeridir! Göklerdeki ve yerdeki ordular Allah'ındır. Allah güçlü olandır, Hakîm olandır. Ey Muhammed! Doğrusu seni şahid, müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik ki, ey insanlar, siz de Allah'a ve peygamberine inanasınız, ona yardım edesiniz, O'na saygı gösteresiniz ve O'nu sabah akşam tesbih edesiniz. Ey Muhammed! Şüphesiz sana baş eğerek ellerini verenler, Allah'a baş eğip el vermiş sayılırlar, Allah'ın eli onların ellerinin üstündedir. Verdiği bu sözden dönen, ancak kendi aleyhine dönmüş olur. Allah'a verdiği andı yerine getirene, Allah büyük ecir verecektir. Bedevilerin savaştan geri kalmış olanları, sana: "Bizi mallarımız ve ailelerimiz alıkoydu, Allah'tan bizim bağışlanmamızı dile" diyecekler. Dilleriyle, gönüllerinde bulunmayanı söylerler, de ki: "Allah size bir zarar gelmesini dilerse, yahut bir fayda elde etmenizi dilerse, O'na karşı kimin gücü bir şeye yeter? kaldı ki, Allah yaptıklarınızdan haberdardır." Aslında siz, Peygamberin ve inananların, ailelerine bir daha dönmeyeceklerini sanmıştınız. Bu, gönüllerinize güzel görünmüştü de kötü sanıda bulunmuştunuz. Yok olacak kimselerdiniz. Allah'a ve peygamberine kim inanmamışsa bilsin ki, şüphesiz Biz, inkârcılar için çılgın alevli cehennemi hazırlamışızdır. Göklerin ve yerin, hükümranlığı Allah'ındır. O, dilediğini bağışlar, dilediğine azabeder. Allah Bağışlayan'dır, Merhamet edendir. Savaştan geri kalmış olanlar, siz ganimetleri almaya giderken: "Bırakın, biz de sizinle gelelim" diyeceklerdir. Onlar Allah'ın sözünü değiştirmek isterler. De ki: "Bize uymayacaksınız; Allah sizin için böyle buyurmuştur." Size: "Hayır, bizi çekemiyorsunuz" diyecekler. Aksine, kendileri ancak pek az söz anlayan kimselerdir. Ey Muhammed! Bedevîlerden geri kalmış olanlara de ki: "Güçlü kuvvetli bir millete karşı, onlar müslüman olana kadar savaşmaya çağırılacaksınız; eğer itaat ederseniz Allah size güzel ecir verir, ama daha önce döndüğünüz gibi yine dönecek olursanız sizi can yakan bir azaba uğratır." Ama, gözleri görmeyen kimse savaşa gelmezse ona bir sorumluluk yoktur; topala ve hastaya da sorumluluk yoktur. Kim Allah'a ve peygamberine itaat ederse, Allah onu, içlerinden ırmaklar akan cennetlere koyar. Kim yüz çevirirse, onu can yakıcı azaba uğratır. Ey Muhammed! Allah inananlardan, ağaç altında sana baş eğerek el verirlerken, and olsun ki hoşnud olmuştur. Gönüllerinde olanı da bilmiş, onlara güvenlik vermiş, onlara yakın bir zafer ve ele geçirecekleri bol ganimetler bahşetmiştir. Allah, Güçlü olandır, Hakîm olandır. Allah size, ele geçireceğiniz bol bol ganimetler vadetmiştir. İnananlar için bir belge olması, sizi doğru yola eriştirmesi için bunları size hemen vermiş ve insanların size uzanan ellerini önlemiştir. Bundan başka, sizin gücünüzün yetmediği fakat Allah'ın sizin için sakladığı ganimetler de vardır. Allah her şeye Kâdir olandır. İnkâr edenler sizinle savaşsalar yüzgeri giderler. Sonra bir dost ve yardımcı da bulamazlar. Allah'ın önceden gelip geçmişlere uyguladığı yasası budur. Allah'ın yasasında değişme bulamazsın. Sizi onlara üstün kıldıktan sonra, Mekke bölgesinde, onlarm ellerini sizden, sizin ellerinizi onlardan geri tutan, savaşı önleyen O'dur. Allah yaptıklarınızı Gören'dir. Onlar inkâr edenlerdir, sizi Mescid-i Haram'ı ziyaretten ve bağlı kurbanları yerlerine gitmekten alıkoyanlardır. Eğer, oradaki henüz tanımadığınız inanmış erkeklerle inanmış kadınları bilmeyerek ezmek suretile üzüntüye kapılmanız ihtimali olmasaydı Allah savaşı önlemezdi. Allah, dilediklerine rahmet etmek için böyle yapmıştır. Eğer inananlarla inkârcılar birbirinden ayrılmış olsalardı, inkâr edenleri can yakıcı bir azaba uğratırdık. İnkâr edenler, gönüllerindeki cahiliyye çağının asabiyet ateşini ateşlendirdiklerinde, Allah, peygamberine ve inananlara huzur indirdi; onların takva sözünü tutmalarını sağladı. Onlar, bu söze lâyık ve ehil kimselerdi. Allah her şeyi bilmektedir. And olsun ki Allah, peygamberinin rüyasının gerçek olduğunu tasdik eder. Ey İnananlar! Siz, Allah dilerse, güven içinde, başlarınızı tıraş etmiş veya saçlarınızı kısaltmış olarak, korkmadan Mescid-i Haram'a gireceksiniz. Allah, sizin bilmediğinizi bilir. Size, bundan başka, yakın zamanda bir zafer verecektir. Bütün dinlerden üstün kılmak üzere, peygamberini, doğruluk rehberi Kur'an ve hak din ile gönderen O'dur. Şahid olarak Allah yeter. Muhammed Allah'ın elçisidir. O'nun beraberinde bulunanlar, inkârcılara karşı sert, birbirlerine merhametlidirler. Onları rükûa varırken, secde ederken, Allah'tan lütuf ve hoşnutluk dilerken görürsün. Onlar, yüzlerindeki secde izi ile tanınırlar. İşte bu, onların Tevrat'ta anlatılan vasıflarıdır. İncil'de de şöyle vasıflandırılmışlardı: Filizini çıkarmış, onu kuvvetlendirmiş, kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş, ekincilerin hoşuna giden ekin gibidirler. Allah böylece bunları çoğaltıp kuvvetlendirmekle inkârcıları öfkelendirir. Allah, inanıp yararlı işler işleyenlere, bağışlama ve büyük ecir vadetmiştir.

Açıklaması

BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHÎM

"İNNÂ FETAHNÂ LEKE FETHAN MÜBÎNÂ"

Vücudu, şuhut minberlerinde müşahede olunan ve ilâhî ve kevnî âlemleri mânâsında toplamış bulunan bir insan-ı hakikî, ilmî olaylardan tevhidi gerektiren bir ilim ile tecelli etmiş ve mübarek bir çevreden müteaddit âyetlerle ilmî hakikatlere vâsıl olmuştur ki, bu bir feth-i mübindir.

"LİYAĞFİRE LEKELLÂHÜ MÂ TEKADDEME MİN ZENBİKE VE MÂ TEAHHARE"

İşte bu fetih, şerefli Kudüs'ün mübarek çevresinde, bütün enbiyaların zuhuru ile onları Mukaddes Vâdi'de toplamak, onları görerek hepsinin durumlarını öğrenip bilmek, vücutlarını müşahede edip manen bu âyetleri görmektir ki, bu bir feth-i mübindir ve önceden mağfirettir. Yani, kendisinden önce gelen nübüvvet vücudunu mağfiret demektir.

Bu feth-i mübin, ümmeti içinde kendisinden sonra zuhura gelen evliyalar, salihler ve sıddıkların hepsinin geçmiş ve gelecek suç ve günahlarının bağışlandığını peygambere göstermek ve ümmeti mağfiret etmek demektir.

"VE YÜTİMME Nİ'METEHÜ ALEYKE VE YEHDİYEKE SIRÂTAN MÜSTEKIYMÂ"

Cenab-ı Hakk seni bu meslek ile doğru yola sevk ediyor. Gelmiş gçmiş enbiyalara ve gelecek olan ümmetine taalluk eden günahların bağışlanması, ve sana ihsan olunan risaletin bu tarzda zuhuru, senin üzerine olan nimetin tamamını ve sana olan fazl ve kemâlâtı gösteriyor. Bu iki cenah (kanat) ile sen Sırât-ı Müstakıym'e hidayet olunup gidiyorsun. **"Mâ tekaddeme min zenbike ve mâ teahhare min zenbike"** Gerek enbiya gerek ümmet her ikisi de sana nisbet olundukta senin vücudundan bir günah sayılıyor. Bu günahın bağışlanması elbette senin kemâlâtını ilân ve izhar demektir. Zira, sen âlemlere gönderildin. Enbiyalar da âlemdendir, onlar da birer resuldür. Ümmetin gibi sana ihtida etmek, amel etmek, diğer eşyalar gibi seni görüp zikretmek, senin onlara gönderilmiş olmamaklığını icap ettirmez. Zira sen, âlemlere manevî bir nisbetle gönderildin. Güneşten ihsan olunan parlaklık ve hayat gibi, senin vücudun da insanlara, hayvanlara, canlı ve cansız her şeye bir rahmettir. Sen, ilâhî ve kevnî âlemlerde bir güneşsin. Seninle sair enbiyalar arasında olan nisbeti bizler idrâk edemeyiz. Lâkin, Kur'ân, senin bütün âleme gönderildiğini bildiriyor. Biz o beyan üzere mahcubiyetle seni anıyor ve risaletini bildiriyoruz. Senin bu şerefini ümmet tamamiyle anlayamadığından kuruntunun karanlığı ve hayal içinde kaldık. Yâ Rabbî! Sen bize «Feth-i Bâb» et. (Kapıyı aç). **"İnnâ fetahnâ leke fethan mübînâ"** Cenab-ı Hakk, burada sana risaletle apaçık bir zafer ihsan edeceğini geçmişte cereyan eden olaylarla bildiriyor. Zira geçmiş olaylar, bir şeyin ne suretle olduğunu bildirmektedir. Bu «Fetih» de üç nevidir:

Birinci fetih: Feth-i mutlaktır.

İkinci fetih: Mübin ile kayıtlı fetihdir.

Üçüncü fetih: Kurbiyet ile yani yakınlıkla kayıtlı fetihdir.

Birinci fetih : Enbiyaların her biri Cenab-ı Hakk tarafından kullarına kendi Zât-ı Ulûhiyet'ini bildirmek için gönderilmiş mukaddes birer nurdur ki, bu nurlar, hayatlarında ümmetlerini aydınlattıkları gibi ebediyete kadar da hiç birinin nuru sönmeyecektir. Gök yüzünde parlak yıldızların nurları nasıl devam ediyorsa, bunların da nurları sönmeden devam edecektir: **"Yürîdûne liyutfiû nurallâhi biefvâhihim vallâhü mütimmü nûrihi velev kerihelkâfirûn"** *

İnsanlar, enbiyalar aracılığı ile Cenab-ı Hakk'ın nurunu almağa müstaiddirler. Enbiyalar, hayatlarında Allah'la vahiy, ilham ve Cebrail vasıtasıyla konuşarak ümmetini ikaz ve irşat edip Allah'ı ve ilâhî emirleri kullara bildirirler. Onların hayatları sönse de nurları sönmez. Ancak, kendi cinslerinden büyük peygamberler geldiğinde o yüce peygamberin nuru altında gizli kalırlar. Gizli kalan bu nurdan, mebus olduğu insanların yararlanmaları iman ve hakikat cihetinden kesilmez ve sönmez. Bütün insanlar risaletten kalblerini nurlandırırlar. Kıyamete kadar o nur onlarda devam eder. Nitekim, Hazreti Âdem'e iman edenlerin Hazreti Nûh'a, Hazreti Hûd'a ve başka enbiyaya iman

---

(*) Saff sûresi, âyet 8: "Ağızlarıyla Allah'ın nurunu söndürmek isterler. İnkârcılar ne kadar istemeseler, Allah nurunu, dinini tamamlayacaktır."

etmesi lâzım olduğu gibi. İnsanların imanları sabit oldukça o hakikat ve iman nuru da sabittir.

Cenab-ı Hakk, kendini bildirmek için ilim fezasında ve hikmet hakikatlerinde kullarına aklî ve naklî o kadar hesapsız sebepler ihsan etmiştir ki, bunlar, eşyadan Allah'ın birliğini açıkça isbat edecek kudret, kavrayış ve ilmi gösterirler. Bu kabilden olarak, enbiyayı kendini bilmek ve bildirmek için kul ile kendi arasında maarif-i ilâhiyesinden bir harf olarak göndermiştir. İlâhî kelimeler bunların mânâsıyla meydana çıkar. Enbiya olmazsa kulların ilâhî kelimeleri anlaması güçtür. Yalnız başına Allah'ı bilmek aklen caiz ise de enbiyasız kemale erişilemez. Meğer ki, bir kimse kevnî faziletlerden, enbiyayı işitmeksizin, bir meziyet kazanırsa bu suretle Allah'a olan imanı onu azaptan kurtarır. Meselâ, dağlarda yaşayan bir kimsenin hayatı gibi. Fakat, şanı yüce enbiyayı işitmediği gibi aklı ile bu meziyeti kazanamazsa: **"Ve mâ künnâ muazzibîne hattâ neb'ase resûlen."** * âyeti anlamınca muazzep olur. Çünkü, bu şerefli âyetin anlamına göre, risalet enbiyadan birisi olduğu gibi, akıl da mebus olan bir risalettir; insanı hidayete sevk eden bir resuldür.

Bu akıl insandan bir harftir. Akılsız insanın geçimi istikamet bulamadığı gibi keza, enbiyaya iman etmeksizin insanın imanı da istikamet bula-

---

(*) İsrâ sûresi, âyet 15: "...Biz peygamber göndermedkçe kimseye azabetmeyiz."

maz. İnsan, nebisiz ve akılsız ilâhî marifetce olgunluğa ulaşamaz. İlâhî marifetin göründüğü yer ise akıl ve enbiyaya imandır. Bu ikisi ilâhî marifeti terkip eder birer kelimedir.

İkinci fetih : Mübin ile kayıtlı olan bu fetih, rübubiyet ve ubudiyetin nübüvvet ve risaletle ilâhî isimlerden insana tecelli ve cereyan etmesi demektir.

Üçüncü fetih : Kurbiyet yani yakınlık ile kayıtlı olan bu fetih, «Sekine»nin nüzulünden sonra vaki olan ve manevî yakınlıktan meydana gelen bir «Galebe-i cihâdiye»dir. Zira, bu fethin bir tarafı nübüvvet ve risaletle elde edilir. Bu feth-i mübindir ki, bütün âleme irsalini Cenab-ı Hakk bildirmiştir. Bu beyan: **"Ve mâ erselnâke illâ rahmeten lil'âlemin."** ile mukayyettir. Diğer tarafı da nefis mücadelesini kazanmakla olan fetihtir ki, bu feth-i karib'dir. Zira bu, müminlerin kalblerine sekînenin nuzülünden sonradır. Burada sekîneden murat, kalbde güven ve huzur hâsıl olması, yahut sebeplerin ve vasıtaların arzu edildiği gibi cereyanı demektir.

Mübin, fail olduğu değerde fethi izah edecek ilham yahut rüya gibi bazı alâmet ve işaretlerle ilim sahibi olmuş bir âlimin ismidir. Bazan tecridî (ayırarak), bazı zaman da def'î olarak (uzaklaştırarak) meydana çıkışını bildirir. Buradaki: **"Liyağfire lekellâhü mâ tekaddeme min zenbike ve mâ teahhare"** kaydı, bütün âleme gönderildiğini ve bütün âlem ona fetih ile açılmış olduğunu gösterir.

Risalet ağacının kök ve dallarından ümmetin vücudunun zuhura gelmesi gibi. Zira, bütün enbiyalar meyveli ağaç gibi olup ümmeti de onun meyvesi gibidir. Bu risaletten fetholunan gerçek mânâ ancak ümmetin zuhurunu gösteriyor. **"Ve mâ teahhare"** ümmetin vücududur, **"Ve mâ tekaddeme"** meyveli olan risalet ağacının vücududur. Her ikisi ümmet meyvesinin vücudunu dileyen ve gerektirendir. Zira, ağaç olmazsa meyve olmaz. Enbiya ve resul olmazsa insan kendi başına hiç bir şeyden feyiz alamaz. Eğer alsa bile, meyveli ağacın kurak mahalde bulunması gibidir, ondan yararlanmak mümkün değildir. Allah ona akıl vasıtasiyle bir şeyler ihsan etse dahi o da verimli ve faydalı olmaz. Onun için bir kavme, kendisine uyulması gereken birinin vücudu lâzımdır.

"VE YENSUREKÂLLÂHÜ NASREN AZÎZA"

Cenab-ı Hakk, size kazancınız kadar nusret yani yardım ve üstünlük ihsan eder; kazancınız nisbetinde nusrete nail olursunuz. Bu nusretin «azîz»e kıyaslanması, iman sahibi toplumun nusret sebeplerini kazanmaları nisbetindedir. Nusret, bu toplumun edindiği ilim ve sahip olduğu vasıtalar derecesinde elde edilir.

İman sahibi bir toplum, her ne kadar kuvvetli olsa da araç ve gereçlerin noksan ve güçsüz oluşu nusretin yavaş gitmesine ve gecikmesine sebep olur.

"HÜVELLEZÎ ENZELESSEKÎNETE Fİ KULÛBİLMÜ'MİNİNE"

Feth-i mübinin toplumda açık olan halleri, bütün müminlerin kalblerine sekinenin inişidir, ve sekinenin inişi fethi gerektirir. Zira, mühimmat, araç ve gereçlerin tedariki ve buna dair ilim ve fennin vücudu bir millete sekinenin yani güvenin inişidir.

"LİYEZDÂDÛ İMÂNEN MEA İMÂNİHİM"

İşte, müminlerin kalblerine, sekinenin inişi ve bu sebep ve vasıtalar, onların kalblerinde yer etmiş olan nusretin meydana çıkacağına inançlarını artırır. Burada, askerin çokluğuna itibar olunmaz. Nusret, Cenab-ı Hakk'ın ilâhî bir bağışıdır.

"VE LİLLÂHİ CÜNÛDÜSSEMÂVÂTİ VEL'ARDI"

Cenab-ı Hakk, her şeyden insana nusret eserlerini gösterir. Yani, yürüyüş ve harekette, hücum veya geri çekilişte, her şeyde nusreti ihsan eder.

"VE KÂNALLÂHÜ ALÎMEN HAKÎMÂ"

Cenab-ı Hakk, kullarına ihsan ettiği nusretin başlangıcını ve sonucunu bilir ve askerin her hareketini nusrete mutabık ve muvafık halk eder.

"LİYÜDHILELMÜ'MİNİNE VELMÜ'MİNÂTİ CENNÂTİN TECRÎ MİN TAHTİHEL'ENHÂRÜ HÂLİDÎNE FÎHÂ"

Vatan ve milleti uğrunda hayatını feda ederek Allah yolunda şehid olan kimseleri ve bu müminlerin terk etmiş oldukları ailelerini Cenab-ı Hakk elbette cennet ve Cemâline mazhar ve şahid kılacaktır. Bu geçici hayattan ebedî hayata intikal edenler, burada sonu olmayan bir hayata kavuşarak vakitlerini geçireceklerdir.

"VE YÜKEFFİRE ANHÜM SEYYİÂTÎHİM VE KÂNE ZÂLİKE INDALLÂHİ FEVZEN AZÎMÂ"

O şehitlerin şehadetleri kendileri için Bizim katımızda büyük bir kurtuluşa nail olmaktır. Elbette hayatını Bizim yolumuzda feda ettikçe Biz de onu boş çıkartmayız. Onların şehit olmaları günahlarının kefareti demektir.

Allah katında fevzin mânâsı, kulun umduğuna nail ve korktuğundan emin olması demektir. Yaptığı işlerden dolayı ölülere sual vardır. Lâkin şühedaya sual olmaz.

"VE YÜAZZİBELMÜNÂFİKIYNE VELMÜNÂFİKÂTİ VELMÜŞRİKİNE VELMÜŞRİKÂTİZZÂNNİNE BİLLÂHİ ZANNESSEV'İ"

Cenab-ı Hakk'a kötü fikir besleyen ikiyüzlü erkekler ve kadınlar kendilerini cehenneme lâyık görüyorlar. Allah'a kötü fikir beslemek cehennemde yerini hazırlamak demektir.

"ALEYHİM DÂİRETÜSSEV'İ VE GADIBALLÂHÜ ALEYHİM VE LEANEHÜM VE EADDE LEHÜM CEHENNEME"

Onlar cehenneme hak kazanıyorlar Cenab-ı Hakk'ın gazabı onların üzerlerine olsun. Onlar, Allah'ın gazabına hak kazanmışlar ve lânete lâyık olmuşlardır. Onlar, rahatsızlık veren ve hoş olmayan cehennemi kendilerine karargâh edinmişlerdir.

"VE SÂET MASIYRÂ"

Ne kötü dönüş yeri ve ne fena bir meskendir.

"VE LİLLÂHİ CÜNÛDÜSSEMÂVÂTİ VEL'ARDI"

Her asır, Kur'ân'ı kendinde mevcut olan maarif ve sanayi ile tefsir eder.

Cenab-ı Hakk, bu günlerde böyle bir semavî orduyu yani «Ahcâr-ı Siccîn» * ile donatılmış uçakları gösteriyor.

(*) Ahcâr-ı Siccîn'in lügat mânâsı : Yedi kat yer altında bir büyük taştır. Ayrıca, Cahîm (Cehennem) anlamına da gelmektedir. Burada, Ahcâr-ı Siccîn deyiminde, "Kur'ân'ın 20. Asra Göre Anlamı" cilt I, sahife 107 : "Fil Sûresi"nde açıklandığı üzere nükleer silâhlara işaret vardır.

"VE KÂNALLAHÜ AZİZEN HAKİMA"

Cenab-ı Hakk, hükmünü icra etmekte âciz değildir, her şeyi de yerinde yaratır. Göklerin müdafaasına mahsus olan askeri de böyle uçaklar ile bildiriyor.

"İNNÂ ERSELNÂKE ŞÂHİDEN VE MÜBEŞŞİREN VE NEZÎRÂ"

Biz, sizi mükemmel olan bilgimizle şahid eder, çalışmanızla her şeye bilgili kılar ve hakikatine ulaştırırız. Zira, o şeyin hakikatini ve onun tasarruf keyfiyetini vücuda getirerek milletin kudret ve maharetini, ilim ve marifetini görürsünüz. Bazı geri çekilme hattmda ve hâkim mahallerde olabilecek sakıncaları malûmatınız nisbetinde bilir ve görürsünüz.

"LİTÜ'MİNÛ BİLLÂHİ VE RESÛLİHÎ VE TÜAZZİRÛHÜ VE TÜVAKKIRÛHÜ VE TÜSEBBİHÛHÜ BÜKRETEN VE ASIYLÂ"

Her şeyde esas, ilme yakın olan kalbin kuvvetidir ve bu da ancak imanın kuvvetiyle hâsıl olur ki, mazereti bilmek, neden mazur olduğunu öğrenmek, ağırbaşlılığı muhafaza etmek, mânâ cihetinde olan derin bir fikri vücuda getirmek, Cenab-ı Hakk'ı tesbih ve takdis ederek tavır ve hareketlerini Cenab-ı Hakk'ın ismi ile daima canlı şekilde bulundurmak, o uyanıklıkla kalbin kuvvetini çekmek demektir. Bunlar, manen kalbe kuvvettir. Cenab-ı Hakk'ı fikren zikir ile zamanını geçirmek manevî hayatı bu yolla tenvir ve tezyin etmektir. Talim görmüş olan askerlerin işte bu sıfatla vasıflanmış olmaları şarttır. Askerlerin sabah ve akşam yemeklerine kadar olan hayatları böyle fikren zikir ile geçmelidir.

"İNNELLEZÎNE YÜBÂYİÛNEKE İNNEMÂ YÜBÂYİÛNALLÂHE"

Şu muhterem kimseler mal ve nüfuzlarını sarf etmek, güçleri yettiği kadar çalışmak ve bu husustaki iktidarlarını kullanmak için icap eden mahalde biat ederek, yani ordugâhta kumandan huzurunda kabullerini bildirmek üzere baş eğerek el vermekle Cenab-ı Hakk'ın cennet ve Cemâlini kazanmış olurlar. Bunun gibi, bir şeyin iyisi ile kötüsünü ayırmayı bilen kimse, mecliste lisan-ı hâl ile söyleyerek Allah'ın : **"İnnallâheşterâ minelmü'minîne enfüsehüm ve emvâlehüm bienne lehümülcennete yükâtilûne fî sebîlillâhi feyaktülûne ve yuktelûne va'den aleyhi hakkan fittevrâti vel'incîli velkur'âni ve men evfâ biahdihî minallâhi festebşirû bibey'ikümüllezî bâya'tüm bihî ve zâlike hüvelfevzül'azîm"** * seslenişi ile onlara cennet ve Cemâlini

---

(*) Tevbe Sûresi, âyet 111 : "Allah şüphesiz, Allah yolunda savaşıp, öldüren ve öldürülen müminlerin canlarını ve mallarını —Tevrat, İncil ve Kur'ân'da söz verilmiş bir hak olarak— cennete karşılık satın almıştır. Verdiği sözü Allah'tan daha çok tutan kim vardır? Öyleyse, yaptığınız alış verişe sevinin; bu büyük başarıdır."

müjdelediğini, bunun onların biatlerinin kabulü demek olduğunu bildirir ve "siz de müjdeleyiniz" diyerek oradakilere de ilân eder.

"YEDÜLLÂHİ FEVKA EYDÎHİM"

Bu kabildendir ki, subaylar ve komutanların hücum için tayin ettikleri askerler, Allah ve resulü ile mübayaa etmişlerden yani canlarını ve mallarını vererek karşılığında Allah'ın Cemâlini ve cennetini kazanmışlardandır. Zira, kendisine sığınıp da karşılık beklemeksizin savaşan askerlere Cenab-ı Hakk'ın ihsan edeceği güç ve yardım, onların mallarının, evlâtlarının ve kuvvetlerinin üstündedir.

"FEMEN NEKESE FEİNNEMÂ YENKÜSÜ ALÂ NEFSÎHÎ"

Bir kimse askerlikte verdiği sözden dönerek hile yoluna saparsa dünya ve âhirette kendinin helâkini seçmiş olur.

"VE MEN EVFÂ BİMÂ ÂHEDE ALEYHULLÂHE FESEYÜ'TÎHİ ECREN AZÎMÂ"

Bir kimse ciddiyetle verdiği sözde durursa ve ahdine vefa gösterirse Cenab-ı Hakk karşılığında ona büyük sevap ihsan eder.

"SEYEKÛLÜ LEKELMUHALLEFÛNE MİNEL A'RÂBİ ŞEGALETNÂ EMVÂLÜNÂ VE EHLÛNÂ"

İşte, sözünde durmamanın birisi de o kimselerin dünya malı ve çoluk çocuğunun telâşesinin çoğaldığını sebep olarak göstermeleridir. "Bu işler bizi çok meşgul ediyor." diyerek Arapların ileri sürdükleri özür başlıca bahaneleridir.

"FESTAĞFİRLENÂ YEKÛLÛNE BİELSİNETİHİM MÂ LEYSE Fİ KULÛBİHİM KUL FEMEN YEMLİKÜ LEKÜM MİNALLÂHİ ŞEY'EN"

"Ey Muhammed! Bizim için sen istiğfar et, Allah bizi doğru yola hidayet kılsın. Biz de senin nail olduğun bu devleti elde edelim" derler. Ama bu söz yalnız dillerindedir, kalblerinde hidayete ve saadete yönelik hiç bir şey yoktur. Bunlar ancak mallarını ve ailelerini koruyarak kendilerinin rahat ve selâmetlerini isterler. Eğer düşman galip gelirse malları ellerinden çıkar, aileleri de telef olup gider.

"İN ERÂDE BİKÜM DARREN EV ERÂDE BİKÜM NEF'AN"

İster yarar, ister zarar murat etsinler, Cenab-ı Hakk onlara yardımcı olmadıkça hiç bir şeye nail olamazlar. Cenab-ı Hakk onların fikir ve amellerini kendilerinden çok daha iyi bilir.

"BEL KÂNALLÂHÜ BİMÂ TA'MELÛNE HABÎRÂ"

Cenab-ı Hakk her sözünüzü ve her yaptığınız işi bilir. Belki, amellerimizin din kurallarına uygun ve yararlı olanlarını veya olmayanlarını da bize haber verir.

"BEL ZANENTÜM EN LEN YENKALİBER-RESÛLÜ VELMÜ'MİNÛNE İLÂ EHLÎHİM EBEDEN VE ZÜYYİNE ZÂLİKE FÎ KULÛBİKÜM VE ZANENTÜM ZANNESSEV'İ"

"Peygamber savaş kastederek askeri ile yola çıkarsa, gidenlerin bir daha geri dönmesi mümkün değildir. Bu savaşanlar bir kere düşman ağının içine düşerlerse ailelerine hiç bir zaman geri dönemezler." gibi kötü zanna kapılırlar.

"VE KÜNTÜM KAVMEN BÛRÂ"

Bu, netice vermez bir yoldur ki, sonu yoktur. Siz de o kabilden insanlara benzersiniz. Siz, başka bir kavme dönüştünüz. Bir kavim esaretle inkârcıların eline düşerse bir daha kurtulamaz, hüsran ve hicran ile günleri geçer.

"VE MEN LEM YÜ'MİN BİLLÂHİ VE RESÛLİHİ"

Evet! Bir kimse, Allah ve resulüne iman ve itikat etmediği takdirde etrafına hücum eden belâlardan kurtulamaz.

"FEİNNÂ A'TEDNÂ LİLKÂFİRÎNE SAIYRÂ"

Böyle inkârcıları Biz, «azâb-ı saıyr»e mahkûm ederiz ki, bu, şahıslarına taalluk eder bir nevi azaptır. İnkârcılar buna hak kazanmışlardır. Onlar için bu azap muhakkak ve kaçınılmazdır.

"VE LİLLÂHİ MÜLKÜSSEMÂVÂTİ VEL'ARDI YAĞFİRÜ LİMEN YEŞÂÜ VE YÜAZZİBÜ MEN YEŞÂÜ"

Evet! Göklerin ve yerin sahibi Cenab-ı Hakk'tır. Bazı kullarını mağfiret ile mutlu kılar, bazı kullarını da azap ile benzeri olmayan bir sıkıntıya uğratır.

"VE KÂNALLÂHÜ GAFÛREN RAHİMÂ"

Cenab-ı Hakk, bütün kullarına mağfiret ve rahmet eder. O'nun Gafûr ve Rahîm isimlerinin tecellisine mazhar olurlar.

"SEYEKÛLÜLMUHALLEFÛNE İZENTALAKTÜM İLÂ MEGÂNİME LİTE'HUZÛHÂ ZERÛNÂ NETTEBI'KÜM"

Onlar, "Sizler ileride bir daha böyle harp açıp da muharebeye girerseniz, ganimet malı almak için, bu savaşınızda biz de sizinle bulunalım, bu devlete biz de ileride nail olalım." talebinde bulunacaklar. Yani harbe muhalefet edenler, harp etmek iyi değil diyenler, bu defa ısrar ederek "İleride harp için hazır olduğunuzda biz de sizinle beraber savaşa çıkacağız, bizi bırakın size uyalım. Çünkü, siz o büyük ganimetleri alacaksınız bize de ondan hisse verin, biz de o şerefe nail olalım." demek isterler. Böyle bir talepte bulunmaları Allah'ın muradını değiştirmek içindir.

"YÜRÎDÛNE EN YÜBEDDİLÛ KELÂMALLÂHİ"

Allah'ın kelâmını bunlar bu sözleriyle değiştirmeye uğraşırlar ve Cenab-ı Hakk'ın yapılmasını emir buyurduğu şeyin aksini seçer ve yaparlar.

Bu kâinata gönderilmiş olan bir peygamber, bu gibiler için Cenab-ı Hakk'tan ilâhî sıfatları celb etmek ister. Onların talepleri ise, Cenab-ı Hakk'ın sıfatlarının âdeti hilâfınadır. Zira, Cenab-ı Hakk, ârız olan feyzini beşer istidadının taşıyabileceği nisbette verir.

"KUL LEN TETTEBİÛNÂ KEZÂLİKÜM KÂLELLÂHÜ MİN KABLÜ"

Sizin fikrinizden kalbinize akseden şey elbette ileride bize tabi olamayacağınız hâli gösteriyor. Sizin bize uymanız o aksedenin zıddıdır. Yani, sizin düşünceniz, Cenab-ı Hakk'ın sözünü değiştirerek dinin zıddı olan şeyi seçmenizdir. Cenab-ı Hakk size, «Kün-feyekün» emrinden önce zuhura gelen şeyi takdir etmiş olduğundan, O'nun iradesi elbette yerini bulur. Siz, istidadınız nisbetinde Cenab-ı Hakk'ın takdirinin icrasını beklersiniz. Cenab-ı Hakk'ın tecellisi ise sizin ilminizden istidadınıza akseden, savaşa girme isteğinizden evveldir. Cenab-ı Hakk, sizin için öyle bir şey takdir etmemiş olduğundan, siz bize tabi olamazsınız.

"FESEYEKÛLÛNE BEL TAHSÜDÛNENÂ"

Siz bizi kıskanıyorsunuz. Bizi belki bir fesada düşürmek istersiniz.

"BEL KÂNÛ LÂ YEFKAHÛNE İLLÂ KALÎLÂ"

Siz anlayamazsınız. Şayet anlamış olsanız, yarar ve zararını düşünseniz, elbette bizimle birlikte olabilirdiniz. İçiniz bir türlü, dışınız bir başka türlü. Bize tabi olmaktan fikriniz, menfaat elde etmek değil ancak üzerimize fesadı çekmek ve bizim nail olduğumuz nimete haset etmektir. Bizden en fakir kimseler dahi ganimet malıyla zengin olmuşlardır. Siz onları çekemiyorsunuz, onlara haset ediyorsunuz.

"KUL LİLMUHALLEFÎNE MİNEL A'RÂBİ"

Bu haset duygusunun, Araplardan geride kalanların niyet ve düşüncelerine inmezden önce onların istidatlarına gelişi nedir?

"SETÜD'AVNE İLÂ KAVMİN ÛLÎ BE'SİN ŞEDÎDİN TÜKÂTİLÛNEHÜM EV YÜSLİMÛNE"

Siz, ileride, kuvvetli ve harp ehli çetin bir kavim ile buluşmak ve onunla savaşmak istersiniz, onları İslâm ederiz, iddiasında bulunursunuz.

"FEİN TÜTIY'Û YÜ'TİKÜMÜLLÂHÜ ECREN HASENEN"

Eğer siz bu arzunuza göre hareket derseniz hakikatte Cenab-ı Hakk'ın ihsan edeceği büyük bir mükâfata nail olursunuz.

"VE İN TETEVELLEV KEMÂ TEVELLEYTÜM MİN KABLÜ YÜAZZİBKÜM AZÂBEN ELÎMÂ"

Önce yaptığınız gibi arka çevirip kaçacak olursanız büyük ve şiddetli bir belâ ile karşılaşırsınız. O ayrılık, o buhran sizi titretir, rahatsız kalırsınız.

"LEYSE ALEL A'MÂ HARECÜN"

Burada savaşa iştirâk etmekten ayrı tutulanlardan birisi de âmâlar yani körlerdir. Bunlar için bir suç ve günah yoktur. Körlerin, oturduğu yerde elinden geldiği kadar bazı işler yapmaları savaştan sayılır. Bunlar, güçlerinin üstünde olan tekliflerle mükellef tutulmazlar. Zira savaş, görmekle olur. Görmeyen insan her şeyi yapmağa muktedir değildir. Savaş âletlerinin başında göz gelir. Gözsüz, savaş yapılamaz.

"VE LÂ ALEL A'RECİ HARECÜN VE LÂ ALELMERÎDİ HARECÜN"

İkinci derecedeki âlet, ayaklardır. Zira, ayaklar, hücum veya geri çekilişte en önemli âletlerden biridir. Ayaklarla ilgisi dolayısıyla eller de buna dahildir. Çünkü eller, ayaklara tabidir.

Bir kimse göz veya ayaklarından mahrum olursa ve bir de insanın bütün vücudu hasta olursa, hareketlerinde güçsüz olan böyle bir kimseye de haraç yani sorumluluk yoktur. Bu üç kimseden başkası harbe iştirâkten ayrı tutulamaz, hepsinin üzerine iktidarı nisbetinde iştirâk bir görevdir.

"VE MEN YUTIY'ILLÂHE VE RESÛLEHÜ YÜDHILHÜ CENNÂTİN TECRİ MİN TAHTİHEL'ENHÂRÜ"

Bir kimse Allah ve resulünün emrine itaat ve iktidarı nisbetinde gayret gösterirse Allah onu bir mutluluk ve kurtuluş mevkiine yani galibiyet cennetine ithal eder. Bunun altında türlü türlü yararlar ve bir çok ganimetler mevcuttur.

"VE MEN YETEVELLE YÜAZZİBHÜ AZÂBEN ELÎMÂ"

Şayet mağlûp olursa, yenik düşenin sözü dinlenilmez, düşünceleri yok olur, ümitleri düşer, esir kalır. Hattâ kendisinin vücudu da mahvolur.

"LEKAD RADIYALLÂHÜ ANİLMÜ'MİNİNE"

Bu sebeple müslüman savaşçılar, esir düşmemek için şehit olmayı kabul ederler. Zira, harp meydanında yiğitlikle ölmek, zillet ve hakaretle esir olup ölmekten kat kat üstündür.

"İZ YÜBÂYİÛNEKE TAHTEŞŞECERETİ"

«Şecere-i ihtilâf»da iken sana biat eden müminlerden Cenab-ı Hakk razı oldu. *

(*) «Tahteşşecereti» ağaç altı anlamına gelmektedir. Peygamberimiz, hicretin altıncı yılında umre için Mekke'ye gitmeye karar vermişler, takriben bindörtyüz kişilik bir kafile ile kurbanlık develeri de alarak yola çıkmışlardı. Kureyşlilerin, müslümanların Mekke'yi işgal etmek için geldikleri endişesiyle önemli geçitleri tutmaları sonucu müslümanlar Mekke'ye 17 kilometre mesafede Hudeybiye vadisinde konakladılar. Mekke'ye gönderilen elçiler vasıtasıyla müslümanların savaş için gelmedikleri bildirildiği halde Kureyş'in ileri gelenleri bu sözlere inanmadılar. Ortada gergin bir hava hâsıl olunca, nazil olan bir

"FEALİME MÂ FÎ KULÛBİHİM"

Cenab-ı Hakk, onların kalbinde olan şeyi biliyordu.

"FEENZELESSEKÎNETE ALEYHİM"

Onların kalblerine güven verdi. Bir kumandan, icabına göre, askerlerini harbe veya harpten dönmeye yahut mütarekeye sevk ettiğinde o kumandanın reyine tabi olup harbe biat ederek kumandanın emri altında bulunan savaşçıların kalblerine güven verdi ve onlardan razı oldu. Yani onların kalblerine itaat ve güven indirdi.

"VE ESÂBEHÜM FETHAN KARÎBÂ"

Onlara yakında «Feth-i karîb» müteveccih olacaktır. Bu feth-i karîb, yakınlık ile kayıtlıdır ki, sekinenin inişinden sonra vuku bulan ve manevî yakınlıktan hâsıl olan askerî bir galibiyettir.

---

vahye göre müslümanlar biata davet edildiler. Bu biat küçük bir ağacın altında olmuştu. Savaştan kaçmamak için yapılan bu biata «Biat-ı Rıdvan» denilmektedir. Kureyşliler ile müslümanlar arasındaki bu ihtilâf bir antlaşma ile giderildi. «Hudeybiye antlaşması» (628). Müslümanlık açısından büyük önem taşımaktadır. Zira, Müslümanlık, ilk defa bu antlaşma ile Kureyşliler tarafından tanınmış oluyordu.

“VE MEGÂNİME KESÎRETEN YE’HUZÛNEHÂ”

«Magânim-i kesîre», ağaç altında cereyan eden biattan sonra elde edecekleri bir çok ganimetten kinâyedir.

“VE KÂNALLÂHÜ AZÎZEN HAKÎMÂ”

Cenab-ı Hakk, kendine ortak koşan ve kibirlenen düşmandan intikam almaktan âciz değildir. O, her ne yaparsa, hükmünü icrada yanılmaz.

“VEADEKÜMÜLLÂHÜ MEGÂNİME KESÎRETEN TE’HUZÛNEHÂ”

Savaşın diğer bir faydası da, Cenab-ı Hakk’ın rızasını kazanarak cennete girmek ve elde ettiğiniz üstünlükle dünyada birçok ganimetlere nail olmaktır. «Megânim-i kesîre», şiddetle çekip düşman elinden alınan maldır. Yahut, harbin şiddetine dayanamayıp kaçan askerlerin bırakmış oldukları ganimetlerdir.

“FEACCELE LEKÜM HÂZİHÎ”

Bu, sizin galibiyetinizle elinize çabuk geçmesini istediğiniz mallardandır. Bu size ulaşan bir ganimettir.

"VE KEFFE EYDİYENNÂSİ ANKÜM"

Sizden, insanların elini çekti. Korkmayın. Cenab-ı Hakk, onların elile size bir şey isabet ettirmez. Zira, birbirinizi öldürmekten size el çektirdi. Siz, onları vurmaktan ve onlar da sizi vurmaktan yasaklandınız. Barıştan yararlanarak memleketinize salimen döneceksiniz.

"VE LİTEKÛNE ÂYETEN LİLMÜ'MİNÎNE"

Bu yasaklama, Allah'ın müminlere bir âyetidir, bir lütfudur. Harp olmaksızın savaşın sulh ile kazanılması, Cenab-ı Hakk'ın müminlere bir ihsanıdır. Yahut, ellerini çekerek düşmanlarının dahil olduğu mahalde galibiyetle onları dışarı atmak müminlere bir âyettir.

"VE YEHDİYEKÜM SIRÂTAN MÜSTEKIYMÂ"

Rabbiniz sizi sırât-ı müstakıyme hidayet kıldı, saadete nail oldunuz, harple kazanılacak şeyi sulh ile kazandınız. Bu, ilâhî iyiliklerden sizlere bir lütufdur.

"VE UHRÂ LEM TAKDİRÛ ALEYHÂ"

Bu çabuklaştırmanın neticesi sizin gücünüzün yetmeyeceği bir sonuçtur ki, bu sizin muktedir olamadığınız cihettir.

“KAD EHÂTALLAHÜ BİHA”

Sizin gücünüzün yetmediği bu netice de tasarruf edemeyeceğiniz bir cihettir ki, ileride onu da sahipliğiniz altına alacaksınız. Sonradan galibiyetiniz din bakımından kuvvetlenmenizle mümkün olacaktır. Bu tasarrufu Cenab-ı Hakk ileride size ihsan edecektir. Bu da diyanet cihetinden olan çalışmalarınızdır. Zâhiren çok ganimetler elde ettiniz, ancak bundan daha mühim bir şey vardır ki, bunu da manevî savaşla kazanacaksınız. O, henüz Cenab-ı Hakk’ın ihatası altındadır. Cenab-ı Hakk, onu size vermek için sebepler göstermiştir. Bu sebeplerden birisi de doğru yolda olup dinin yasak ettiği şeylerden kaçınarak amel etmekliğinizdir. Adalete uygun olan bu savaşınız her şeyi sizin fetih ve tasarrufunuza terk edecektir.

“VE KÂNALLÂHÜ ALÂ KÜLLİ ŞEY’İN KADÎRA”

Her şey Cenab-ı Hakk’ın yaratıcı kudretinin tasarrufu altındadır.

“VE LEV KÂTELEKÜMÜLLEZÎNE KEFERÛ”

Kâfirler sizinle savaş edecek olursa elbette arka çevirirler, muharebe edemezler. Onlar, kendilerine bir yardımcı da bulamayarak, yalnız kalırlar.

Her ne kadar büyük kalabalıkla üzerinize hücum ederlerse de hiç birisi size sözünü geçiremeyecektir.

"LEVELLEVÜL'EDBÂRE"

Onlar, hemen arkalarına dönerek kaçmaya mecbur kalacaklar, bir daha karşılaştığınız yerde sizin üzerinize silâhlarını lâyıkıyla kullanmaya güçleri yetmeyecektir. Mağlûbiyet onları sersem kılacak, sığındıkları yerler, sonunda onların mezarları olacaktır.

"SÜMME LÂ YECİDÛNE VELİYYEN VE LÂ NASIYRÂ"

O halde, dışarıdan gelen yardımcılar dahi kaçmağa mecbur olup, yenilgiye uğrayarak askere yardımdan âciz kalacaklardır. Onların kargaşasının yardımcılarına da tesir etmesi, ihtimalden uzak değildir.

"SÜNNETALLÂHİLLETÎ KAD HALET MİN KABLÜ"

Cenab-ı Hakk'ın devam edip gelen ilâhî âdeti ve rabbanî sünneti budur. O sünnet değişmez. o sünnetin olmasını da kimse önleyemez. Zira bu, Allah'ın kudret elindedir. Bazı kimseler, onu ben yaptım, derlerse de onlar ilâhî maariften habersizdirler.

"VE LEN TECİDE LİSÜNNETİLLÂHİ TEBDÎLÂ"

Sen o sünneti değişmiş bulamazsın, zira o, Allah'ın âdeti üzere cereyan eder.

"VE HÜVELLEZÎ KEFFE EYDİYEHÜM ANKÜM"

Şu kimseler ki, sizden ellerini çektiler.

"VE EYDİYEKÜM ANHÜM"

Siz de onlardan el çektiniz.

"BİBATNİ MEKKETE MİN BA'Dİ EN AZFEREKÜM ALEYHİM"

Mekke bölgesinde onlara karşı zafer kazandıktan sonra siz onlardan ellerinizi çektiniz, onlar da sizden ellerini çektiler ve aranızda bir mütareke vukua geldi.

"VE KÂNALLÂHÜ BİMÂ TA'MELÛNE BASIYRÂ"

Cenab-ı Hakk, sizin sözlerinizi ve yaptıklarınızı görür.

"HÜMÜLLEZİNE KEFERÜ VE SADDÜKÜM ANİLMESCİDİLHARÂMİ"

O kâfirlerin, sizi Mescid-i Haram'dan uzak tutmaya çalışmaları ve oraya girmenize mani olmaları sizin Mescid-i Haram'a tasarrufunuzu istemediklerindendir.

"VELHEDYE MA'KÛFEN EN YEBLÜGA MAHILLEHÜ"

Siz de develerinizi, Mekke'de kurban edip dağıtmak üzere, oraya sevk ettiniz.

"VE LEVLÂ RİCÂLÜN MÜ'MINÛNE VE NİSÂÜN MÜ'MİNÂTÜN"

Eğer onların arasında iman sahibi kadınlar ve iman sahibi erkekler bulunmasaydı ;

"LEM TA'LEMÛHÜM EN TETAÛHÜM"

Siz onlara ulaşıp da onları diğerlerinden tefrik etmeyi bilemezdiniz.

"FETÜSIYBEKÜM MİNHÜM MAARRETÜN BİGAYRİ ILMİN"

Siz, bilmeden onlardan birini öldürür ve bu sebeple kefaret ve diyet gibi sevmediğiniz bir şeyle müptelâ olurdunuz.

"LİYÜDHILALLÂHÜ Fİ RAHMETİHİ MEN YEŞÂÜ"

Cenab-ı Hakk, dilediği kullarını iman ve islâma dahil eder.

"LEV TEZEYYELÛ LEAZZEBNELLEZÎNE KEFERÛ MİNHÜM AZÂBEN ELÎMÂ"

Bazı kimseler İslâm inanışını iğrenç ve çirkin görerek saldırıda bulunurlarsa Biz, sonra onları uzun zaman canına, malına ve bütün varlığına tesir edecek elîm bir azabda tutarız; sulh ve salâhtan da uzak kalırlar. Zira, sulh ve salâhın bir tarafı doğru ve haklı olmalıdır. Her iki tarafı da bâtıl olursa bu sulh değil tartışma ve kavgadır ki, bunda herkes kendi fikrini kabul ettirmek için uzun zaman azap içinde kalır ve her iki taraf da bu buhrandan acı duyarlar.

"İZ CEALELLEZÎNE KEFERÛ Fİ KULÛBİHİMÜLHAMİYYETE HAMİYYETELCÂHİLİYYETİ"

Âlemi aydınlatan Muhammed'in nuru, kâfirlerin meydana çıkan cahilce taassupları üzerine galebe etmesi için,

"FEENZELALLÂHÜ SEKÎNETEHÜ ALÂ RESÛLİHİ VE ALELMÜ'MİNÎNE"

Cenab-ı Hakk, «Kelime-i Takvâ» yani Allah'tan korkma sözü veya kelime-i tevhid ile durumlarını düzeltmeleri için müminlerin ve reis olarak seçtikleri müminin kalbi üzerine sekine (güven) ve huzurunu indirir.

"VE ELZEMEHÜM KELİMETETTAKVÂ VE KÂNÜ EHAKKA BİHÂ VE EHLEHÂ"

O zaman onların takvâ sözünü tutmalarını sağlar. Onlar da dünyalarına metanet ve kuvvet vermelidirler. Onların harp ve kavgasından hâsıl olan sarsıntıyı gidermek için müminlerin ve onların reislerinin kalbine güven ve huzur iner. Zira, mülk ve milletin muhafazası kelime-i takvâ iledir; yani, mülk ve millete muhalif ve aykırı hareketleri menetmekle mümkündür. Bu itibarla, onlar zarardan uzaklaşmalı ve menfaatlerini gerektiren takvâyı kendileri için lüzumlu saymalıdırlar.

"VE KÂNALLÂHÜ BİKÜLLİ ŞEY'İN ALİMÂ"

Cenab-ı Hakk'ın ilminin ihatası, O'nun yaratıcı kudretine bağlıdır. Her şeyi zâhire çıkarıp göstermesi O'nun ilminin gereğidir.

"LEKAD SADEKALLÂHÜ RESÛLEHÜRRÜ'YÂ BİLHAKKI LETEDHULÜNNELMESCİDELHARÂME İNŞÂALLÂHÜ ÂMİNÎNE MUHALLİKIYNE RÜÛSEKÜM VE MUKASSIRÎNE"

Cenab-ı Hakk, gösterilen şeyi tasdik eder. Manevî görüş, vücudunun zuhuruyla doğruluğu sabit olan bir ilimdir. Elbette o rüyanın gerçek olduğunun meydana çıkması Mescid-i Haram'a fiilen girmesini gerektirecektir. Allah, herkesin korkusuzca başlarını tıraş etmelerini veya saçlarını kısaltmalarını istemektedir. Onlar elbette selâmet ve rahat zamanına dahil olacaklardır.

"LÂ TEHÂFÛNE FEALİME MÂ LEM TA'LEMÛ"

Cenab-ı Hakk'ın kudreti onlara bir ilim gösterecektir ki, bundan önce onu bilmezlerdi.

"FECEALE MİN DÛNİ ZÂLİKE FETHAN KARÎBÂ"

Bu ilimden başka, millet içinde bir ilerleme ve bir uyanış meydana gelecektir. O ilerleme sebebiyle birbirine yakın ve uygun ameller, itikatlar hâsıl olması yolunu Cenab-ı Hakk millete bir zafer olarak açacaktır.

"HÜVELLEZİ ERSELE RESÛLEHÜ BİLHÜDÂ VE DİNİLHAKKI LİYUZHİREHÜ ALEDDÎNİ KÜLLİHİ"

Onlara, doğruluk rehberi olan bir kitap ile bir peygamber gönderecek; her birerlerinin tutmuş olduğu yolu ve onlara göstermiş olduğu yolun hakikat ve esasını bildirerek kendilerini doğru yola sevk edecektir.

Yapmacık olmayan din, Muhammed'in dinidir. O, bu kavimlere dini öğretecek ve onlar, etraflarında olan kavimlerin mezhep ve meselelerine diyanet cihetinden galip ve üstün olacaklardır.

"VE KEFÂ BİLLÂHİ ŞEHÎDÂ"

Cenab-ı Hakk'ın bu türlü tesirleri, halka yetecek derecede görünmektedir. Bu din, bütün dinlerden ziyade, diğer dinler üzerine açık surette ve kâfi derecede tecelli edecektir.

"MUHAMMEDÜN RESÛLULLÂHİ"

Esasen dinimiz bize Allah'ı bildirir. Allah'ı kullarına tebliğ eden Muhammed, Allah'ın bilinmesi için, Allah'la kulun arasında bir vesiyle ve resuldür. Zira, Muhammed'in bildiği Allah'ı gerçek mabut tutmak Muhammed'in tebliğidir.

"VELLEZÎNE MEAHÜ EŞİDDÂÜ ALELKÜFFÂRİ RÜHAMÂÜ BEYNEHÜM"

O din ile mütedeyyin olan kimse, kendi diniyle mütedeyyin olan kimselerin arasında onlara kardeşlik ve merhamet eder ve bazı işlerinde onları beğenir; kâfirlere ise şiddet ve sertlik gösterir. Ancak bu sıfatların fitneyi mucip olmayacak şekilde olması lâzımdır.

“TERÂHÜM RÜKKEAN SÜCCEDEN”

Onları birbirine saygılı, bağlı ve muhabbet eder surette görürsün ve bu toplulukta onları ibadete ve resulüne tabi bulursun. Bunlar, Cenab-ı Hakk'ın rızasını ve dünyada nasipleri olan şeye erişmelerini arzu ederler.

“YEBTEGÛNE FADLAN MİNALLÂHİ VE RIDVÂNEN”

Cenab-ı Hakk'tan rıza ve fazlını isterler, ticaret ve sanat ile mülkün ümranına koşuşurlar.

“SÎMÂHÜM Fİ VÜCÛHİHİM MİN ESERİSSÜCÛDİ”

Onların simalarında birbirine itaat etmenin eserleri görünür, cami ve cemaatleri mamur olur.

“ZÂLİKE MESELÜHÜM FİTTEVRÂTİ VE MESELÜHÜM FİL'İNCİLİ”

İncil ve Tevrat, böyle kardeşlikten hâsıl olan dostluğu yazıyor. Bir milletin ilerlemesi sanat ve ticaretle değil, fertlerinin birbirine olan bağlılık ve sevgisi iledir.

“KEZER'İN AHRECE ŞAT'EHÛ”

Onların bu topluluğundan hâsıl olan muhabbetleri ekilmiş tohuma benzer ki, onun sürgün ve filizleri çıkar.

"FEÂZEREHÜ"

O filiz ve sürgünler birbirine dayanarak yekdiğerine kuvvet verir.

"FESTAĞLEZA FESTEVÂ ALÂ SÛKIHÎ"

Bu ince ve narin vücutlar yavaş yavaş yetişip büyüyerek, kalınlaşarak ve birbirine kuvvet vererek sapları üzerinde müsavi olurlar.

"YU'CİBÜZZÜRRÂA LİYEGÎZA BIHİMÜLKÜFFÂRE"

«Küffâr» burada tarımla uğraşanlar anlamındadır. Bu iş onlara hayret, neşe ve ferahlık verir.

"VEADALLÂHÜLLEZÎNE ÂMENÛ VE AMİLUSSÂLİHÂTİ MİNHÜM MAĞFİRETEN VE ECREN AZÎMÂ"

Allah'a güvenip birbirine dayanarak kalbleri kuvvet bulan müminlerin günahlarını Cenab-ı Hakk bağışlar ve onlara büyük sevap vadeder.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ اَضَلَّ اَعْمَالَهُمْ ۝
وَالَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَاٰمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَهُوَ
الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّاٰتِهِمْ وَاَصْلَحَ بَالَهُمْ ۝ ذٰلِكَ
بِاَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَاَنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ
مِنْ رَبِّهِمْ كَذٰلِكَ يَضْرِبُ اللّٰهُ لِلنَّاسِ اَمْثَالَهُمْ ۝ فَاِذَا
لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ الرِّقَابِ حَتّٰى اِذَا اَثْخَنْتُمُوهُمْ فَشُدُّوا
الْوَثَاقَ فَاِمَّا مَنًّا بَعْدُ وَاِمَّا فِدَاءً حَتّٰى تَضَعَ الْحَرْبُ اَوْزَارَهَا
ذٰلِكَ وَلَوْ يَشَاءُ اللّٰهُ لَانْتَصَرَ مِنْهُمْ وَلٰكِنْ لِيَبْلُوَا بَعْضَكُمْ
بِبَعْضٍ وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ فَلَنْ يُضِلَّ اَعْمَالَهُمْ ۝
سَيَهْدِيهِمْ وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ ۝ وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ ۝

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اِنْ تَنْصُرُوا اللّٰهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ اَقْدَامَكُمْ
۝ وَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا فَتَعْساً لَهُمْ وَاَضَلَّ اَعْمَالَهُمْ ۝ ذٰلِكَ
بِاَنَّهُمْ كَرِهُوا مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاَحْبَطَ اَعْمَالَهُمْ ۝ اَفَلَمْ يَس۪يرُوا فِي
الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَّرَ اللّٰهُ
عَلَيْهِمْ وَلِلْكَافِر۪ينَ اَمْثَالُهَا ۝ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ مَوْلَى الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
وَاَنَّ الْكَافِر۪ينَ لَا مَوْلٰى لَهُمْ ۝ اِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ وَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا
يَتَمَتَّعُونَ وَيَاْكُلُونَ كَمَا تَاْكُلُ الْاَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ ۝
وَكَاَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ هِيَ اَشَدُّ قُوَّةً مِنْ قَرْيَتِكَ الَّت۪ٓي اَخْرَجَتْكَ اَهْلَكْنَاهُمْ
فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ۝ اَفَمَنْ كَانَ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّه۪ كَمَنْ زُيِّنَ لَهُ
سُٓوءُ عَمَلِه۪ وَاتَّبَعُٓوا اَهْوَٓاءَهُمْ ۝ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّت۪ي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ

ف۪يهَٓا اَنْهَارٌ

اِنَّمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَاِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا يُؤْتِكُمْ
اُجُورَكُمْ وَلَا يَسْئَلْكُمْ اَمْوَالَكُمْ ۝ اِنْ يَسْئَلْكُمُوهَا فَيُحْفِكُمْ تَبْخَلُوا
وَيُخْرِجْ اَضْغَانَكُمْ ۝ هَٓا اَنْتُمْ هٰٓؤُلَٓاءِ تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوا
فِي سَبِيلِ اللّٰهِ فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخَلُ وَمَنْ يَبْخَلْ فَاِنَّمَا يَبْخَلُ عَنْ نَفْسِهِ وَاللّٰهُ
الْغَنِيُّ وَاَنْتُمُ الْفُقَرَٓاءُ وَاِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا
غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوٓا اَمْثَالَكُمْ ۝

MUHAMMED SÛRESİ[4]

BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHÎM

ELLEZÎNE KEFERÛ VE SADDÛ AN SEBÎLİLLÂHİ EDALLE A'MÂLEHÜM * VELLEZÎNE ÂMENÛ VE AMİLUSSÂLİHÂTİ VE ÂMENÛ BİMÂ NÜZZİLE ALÂ MUHAMMEDİN VE HÜVELHAKKU MİN RABBİHİM KEFFERE

---

(4) Muhammed Sûresi : İçinde Peygamberimizin ismi geçtiği için bu adı almıştır. Medine devrinde nazil olmuştur. 47. nci sûredir. 38 âyetten ibarettir.

İNNELLEZÎNE KEFERÛ VE SADDÛ AN SEBÎLİLLÂHİ VE ŞÂKKURRESÛLE MİN BA'Dİ MÂ TEBEYYENE LEHÜMÜLHÜDÂ LEN YEDURRULLÂHE ŞEY'EN VE SEYUHBİTU A'MÂLEHÜM * YÂ EYYÜHELLEZÎNE ÂMENÛ ETIY'ULLÂHE VE ETIY'URRESÛLE VE LÂ TÜBTILÛ A'MÂLEKÜM * İNNELLEZÎNE KEFERÛ VE SADDÛ AN SEBÎLİLLÂHİ SÜMME MÂTÛ VE HÜM KÜFFÂRÜN FELEN YAĞFİRALLÂHÜ LEHÜM * FELÂ TEHİNÛ VE TED'Û İLESSELMİ VE ENTÜMÜL'A'LEVNE VALLÂHÜ MEAKÜM VE LEN YETİREKÜM A'MÂLEKÜM * İNNEMELHAYÂTÜDDÜNYÂ LEIBÜN VE LEHVÜN VE İN TÜ'MİNÛ VE TETTEKÛ YÜ'TİKÜM ÜCÛREKÜM VE LÂ YES'ELKÜM EMVÂLEKÜM * İN YES'ELKÜMÛHÂ FEYUHFİKÜM TEBHALÛ VE YUHRİC ADGÂNEKÜM * HÂ ENTÜM HÂÜLÂİ TÜD'AVNE LİTÜNFİKÛ FÎ SEBÎLİLLÂHİ FEMİNKÜM MEN YEBHALÜ VE MEN YEBHAL FEİNNEMÂ YEBHALÜ AN NEFSİHÎ VALLÂHÜLGANİYYÜ VE ENTÜMÜLFUKARÂÜ VE İN TETEVELLEV YESTEBDİL KAVMEN GAYREKÜM SÜMME LÂ YEKÛNÛ EMSÂLEKÜM *

Tercümesi

BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHÎM

Allah, inkâr edenlerin ve kendi yolundan alıkoyanların işlerini boşa çıkarır. İnanıp yararlı iş

işleyenlerin ve Muhammed'e, Rablerinden bir gerçek olarak indirilene inananların kötülüklerini Allah örter ve durumlarını düzeltir. Bu, inkâr edenlerin bâtıla uymaları ve inananların Rablerinden gelen gerçeğe uymalarından ötürü böyledir. Allah böylece insanlara kendilerinin misallerini anlatır. Savaşta inkâr edenlerle karşılaştığınızda boyunlarını vurun; sonunda onlara üstün geldiğinizde onları esir alın; savaş sona erince onları ya karşılıksız, ya da fidye ile salıverin; Allah dilemiş olsaydı, onlardan başka türlü de öc alabilirdi, bunun böyle olması, kiminizi kiminizle denemek içindir. Allah, Kendi yolunda öldürülenlerin işlerini boşa çıkarmaz. Onları doğru yola eriştirir, durumlarını düzeltir. Onları, kendilerine anlattığı cennete koyar. Ey İnananlar! Siz Allah'ın dinine yardım ederseniz, O da size yardım eder, sevabınızı artırır. İnkâr edenler onmasınlar! Allah onların işlerini boşa çıkarır. Bu, Allah'ın indirdiğini beğenmediklerinden ötürüdür. İşlerini Allah bunun için boşa çıkarmıştır. Yeryüzünde dolaşıp kendilerinden öncekilerin sonlarının nasıl olduğuna bakmazlar mı? Allah onları yere geçirmiştir; inkârcılara da onların başına gelenin benzerleri vardır. Çünkü Allah inananların Sahibi'dir. Kâfirlerin ise sahibi yoktur. Doğrusu Allah, inanıp yararlı işler işleyenleri içlerinden ırmaklar akan cennetlere koyar. Durakları ateş olduğu halde kâfirler, zevklenirler ve hayvanlar gibi yerler. Ey Muhammed! Seni sürüp çıkaran kasabadan daha kuvvetli olan nice kasabaları yok ettik. Yardım edenleri bulunmadı. Rabbinin katından bir belgesi olan kimse, kötü işi kendisine güzel gösterilen kimseye benzer mi? Bunlar heveslerine uymuşlardır. Allah'a karşı gelmekten sakınanlara söz verilen cennet şöyledir: Orada temiz su ırmakları, tadı bozulmayan süt ırmakları, içenlere zevk veren şarap ırmakları, süzme bal ırmakları vardır. Onlara orada her türlü ürün ve Rablerinden mağfiret vardır. Bunların durumu, ateşte temelli kalan ve bağırsaklarını parça parça edecek kaynar su içirilen kimselerin durumu gibi olur mu? Ey Muhammed! Putperestlerin içinde seni dinleyenler vardır; sonra senin yanından çıkınca, bilgili kimselere: "Az önce ne demişti?" diye sorarlar. İşte bunlar, Allah'ın kalblerini mühürlemiş olduğu, kendi heveslerine uyan kimselerdir. Doğru yolu bulanların ise Allah doğruluklarını pekiştirir, onların karşı gelmekten sakınmalarını sağlar. Onlar kıyamet gününün kendilerine ansızın gelmesini mi bekliyorlar? Şüphesiz onun alâmetleri belirmiştir. Kendilerine gelip çatınca ibret almaları neye yarar? Ey Muhammed! Bil ki, Allah'tan başka tanrı yoktur; kendinin, inanmış erkek ve kadınların günahlarının bağışlanmasını dile. Allah, gezip dolaştığınız ve duracağınız yeri bilir. İnananlar: "Keşki bir sûre indirilse de cihada çıksak." derlerdi. Fakat kesin anlamlı bir sûre inip, orada savaş zikredilince, kalblerinde hastalık olanların, ölüm korkusuyla bayılmış kimselerin bakışları gibi, ey Muhammed, sana baktıklarını gördün. Oysa onlara itaat etmek ve uygun olanı söylemek yaraşırdı. İş ciddileşince Allah'a verdikleri and'a doğruluk gösterselerdi, onların iyiliğine olurdu. Geri dönerseniz yeryüzünde bozgunculuk yapmanız ve akrabalık bağlarını kesmeniz beklenmez mi sizden? İşte, Allah'ın lânetlediği, sağır kıldığı ve gözlerini kör ettiği bunlardır. Bunlar Kur'ân'ı düşünmezler mi? Yoksa kalbleri kilitli midir? Kendileri için doğru yol belli olduktan sonra ardlarına dönenleri, bu işi yapmaya şeytan sürüklemiş, onlara ümit vermiştir. Bu Allah'ın indirdiğini beğenmeyen kimselerin: "Biz bazı işlerde size itaat edeceğiz" demelerindendir. Allah onların gizlediklerini bilir. Melekler, onların yüzlerine ve sırtlarına vurarak canlarını alırken durumları nice olur? Bu, Allah'ı gazaplandıran şeye uymaları ve O'nun rizasından hoşnut olmamalarından ötürüdür. Allah da onların işlerini boşa çıkarmıştır. Yoksa, kalblerinde hastalık olanlar, Allah'ın onların kinlerini dışarı vurmayacağını mı sandılar? Eğer dileseydik, Biz, ey Muhammed, onları sana gösterirdik; sen de onları yüzlerinden tanırdın. And olsun ki sen, onları konuşmalarından da tanırsın; Allah işlediklerinizi bilir. And olsun ki sizi, içinizden cihada çıkanları ve sabredenleri meydana çıkarana ve haberlerinizi açıklayana kadar deneyeceğiz. Şüphesiz, inkâr edenler, Allah yolundan alıkoyanlar ve kendilerine doğru yol belli olduktan sonra Peygambere karşı gelenler Allah'a hiçbir zarar veremezler. O, onların işlerini boşa çıkaracaktır. Ey İnananlar! Allah'a itaat edin, Peygambere itaat edin; işlerinizi boşa çıkarmayın. İnkâr edip, Allah yolundan alıkoyanları, sonra da inkârcı olarak ölenleri Allah

şüphesiz ki bağışlamayacaktır. Ey İnananlar! Sizler daha üstün olduğunuz halde düşman karşısında gevşemeyin ki barış istemek zorunda kalmayasınız; Allah sizinle beraberdir; sizin işlerinizi eksiltmeyecektir. Doğrusu dünya hayatı oyun ve oyalanmadır. Eğer inanır ve Allah'a karşı gelmekten sakınırsanız, O, size ecirlerinizi verir; O, sizin mallarınızı tamamen sarfetmenizi istemez. Eğer sizden onları isteyip de sizi zorlarsa, cimrilik edecektiniz, O da kinlerinizi ortaya çıkaracaktı. İşte sizler, Allah yolunda sarfetmeye çağırılan kimselersiniz. Kiminiz cimrilik yapıyor ama, cimrilik yapan bilsin ki, ancak kendine karşı cimrilik etmiş olur. Allah zengindir, siz ise fakirsiniz. Eğer O'ndan yüz çevirirseniz sizi ortadan kaldırır, sizin gibi olmayacak bir milleti yerinize getirir.

Açıklaması

BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHÎM

Bu şerefli sûre, Peygamber'in hayatından sonra cüreti artan ve cesaretlenen kavmin, Allah'ın kullarına bir ihsanı olan dünyaya ve dünya muhabbetine karşı artan meyillerini göstermek için «İsm-i mevsûl» * ile nazil olmuştur.

Ey Muhammed! Senden sonra cemaat, bu düşünceyle mesleğini, mezhebini ve kitabını aşağılat-

---

(*) İsm-i mevsûl : Gramerde "O şey ki, O kimse ki" mânalarını anlatan "mâ, men, ellezî" gibi kelimelere denilir.

ma yoluna sapacaklardır. "Ellezîne" kelimesi, ümmetin hıyanetliği ve ihanetliğidir. Yani ümmetin, peygambere olan hıyanet ve ihanetini gösterir. Bu sûre belli şahısları yeterince tayin edebilmek için, âyet sonlarındaki zamirlerle gelmiştir.

"ELLEZÎNE KEFERÛ VE SADDÛ AN SEBÎLİLLÂHİ EDALLE A'MÂLEHÜM"

İnsanlar, peygamberin yolunda olmak ve âhiret vücudu kazanmak yerine, peygamberden uzaklaşıp kendi varlık ve zenginlikleriyle şımararak, dünyaya ve dünya malına hâkim olmayı tercih ederlerse, Cenab-ı Hakk tarafından kendi istidatlarına verilmiş olan insanlıkla ilgili olgunluğun dışında kalmış olurlar.

"VELLEZÎNE ÂMENÛ VE AMİLUSSÂLİHÂTİ VE ÂMENÛ BİMÂ NÜZZİLE ALÂ MUHAMMEDİN VE HÜVELHAKKU MİN RABBİHİM"

Allah'ın indirdiği gerçek din, Muhammed'in dinidir. Ümmetin, Kur'ân'a ve Muhammed'in sünnet ve ıtretine ve ümmetin âlimlerine uyması ve Muhammed'e nazil olan Kur'ân'a sığınması amel-i sâlihtir. Yani, din kurallarına uygun hal ve işlerde bulunmasıdır. Ümmet, bu yolda birbirleriyle anlaşmış olmaz ve uygun harekette bulunmazlarsa o toplumda bereket ve birlik görülemez.

Muhammed'e nazil olan kitap ve Muhammed'in ıtreti haktır. Kitap, Allah'tan Muhammed'e nazil olan şeydir. Itret ise, Muhammed'den ümmetin içersine nazil olan şeydir. Fakat, bu Muhammed'den nazil olan ıtretine «Mushaf-ı Fâtıma» denir. «Mushaf-ı Fâtıma», yazıdan olmayıp kendi cinsinden inmiş bir «Vâridat-ı Muhammediye»dir. Bunlar, kendisi gibi insandırlar.

Muhammed'den nazil olan hakikat, insan suretinde görünen ve Allah'tan Muhammed'e nazil olanı sözle beyan eden Muhammed evlâdı ve ıtreti, yani neslidir. Onlar, kitaba temas etmeye salihdirler. Kur'ân 56/79 : **"Lâ yemessühü illel mutahherûne"** (Sadece arınmış olanların dokunabileceği) âyeti bunu gösteriyor.

"KEFFERE ANHÜM SEYYİÂTÎHİM VE ASLEHA BÂLEHÜM"

Onların suç ve günahlarına kefaret ve onların kalblerine selâmet ihsan eden, ıtrettir. Bu «Itret-i Muhammediye» bir nurdur ki, onları doğru yola yöneltir. Bunun adına Mehdî ve İmam-ı Mübin denilse yeridir. Zira, ümmet onunla peygambere tabi olabilir. Muhammed'in kitabı ile âmil olan ıtret, Peygamber'in emniyet ve güvenini kazanmış olan Yüce zatlardır. Bunlar, Allah'ın halifeleridir.

Bu vasıfta olmayanlara, Kur'ân'm emriyle hareket etmek ve kendilerini Hazreti Muhammed'e benzetmek pek uzak olduğu gibi, onlar seyyidlikten de o kadar uzaktırlar.

"ZÂLİKE BİENNELLEZÎNE KEFERUTTEBEÛLBÂTILA"

Bâtıla tabi olup da iddiada bulunan ve Kur'ân'la âmil olmayıp O'na arka çeviren kimseler, dünyayı âhirete tercih edenlerdir.

"VE ENNELLEZÎNE ÂMENUTTEBEÛL-HAKKA MİN RABBİHİM"

Ama gerçek olarak Muhammed'in ıtretinden sayılan kerim zatlar Hakk'a tabidir. Onlar Kur'ân ve vahyin menzilidirler.

"KEZÂLİKE YADRİBULLÂHÜ LİNNÂSİ EMSÂLEHÜM"

Bunlar, insanlar içinde kendilerine uyulmaya örnek sayılan, vücutları nâdir bulunan zatlardır.

"FEİZÂ LEKIYTÜMÜLLEZÎNE KEFERÛ FEDARBERRİKÂBİ"

Savaşta karşılaştıklarında inkârcıların cezaları "Darb-ı rikâb" * ile mahkûm olmalarıdır.

"HATTÂ İZÂ ESHANTÜMÛHÜM FEŞÜDDULVESÂKA"

(*) "Darb-ı Rikâb" insanın, boynunun vurularak öldürülmesi.

Onlar kabalık ve sertlik peyda edip dünyaya sahip olmak için kendilerinde cesaret ve kuvvet görerek aralarındaki antlaşmayı kuvvetlendirir ve arzularını yerine getirmek, kendi fikirlerine uyulmasını temin etmek için serserileri ve sefihleri başlarına toplar ve Muhammed Dini'nin izharına kuvvet veren kimseleri;

"FEİMMÂ MENNEN BA'DÜ VE İMMÂ FİDÂEN HATTÂ TEDAALHARBÜ EVZÂREHÂ ZÂLİKE"

Ya bir minnet ile kurtulma şeklinde —Hazreti Hasan gibi—, ya da bazılarını bu din yolunda mücadele suretiyle feda ederler; —Hazreti Hüseyin gibi— . Onları böylece feda etmek için de, onlara hücum etmek üzere asker toplarlar.

"VELEV YEŞÂULLÂHÜ LENTESARE MİNHÜM"

Cenab-ı Hakk isterse bu kötü insanları sertlikle de yok eder. Onlar, "Îsâ, âhir zamanda gelecek" diyerek, Peygamberimizin son peygamber olmadığına herkesi inandırarak gerçeği örtmek isterler. Bazıları ise, sefahat ve saltanatlarım gönül rahatlığı ile sürdürmek için, ileride Mehdî'nin geleceğini söylerler. Onlar her ne kadar Ehlibeyti ortadan kaldırmağa çalışırlarsa da Allah, Ehlibeyti korur ve hepsini yok ettirmez, istediğini kurtararak saklar.

Bunlar, Sâmeriye'de Ehlibeytten bazılarını yeraltı mahzenlerinde tutarak hapsettikleri gibi, bazı kimseler de, Hazreti Îsâ hakkında "Canlı halde gökyüzünde oturuyor, Şam'daki minareye inecek" gibi zan ve itikatta bulunurlar ve Hazreti Îsâ'yı insanlar içinde göğe yükselterek bir tenha yerde, semada mahpus addederler. Ne boş ve ne mânâsız bir düşünce. Kur'ân'ın 21/33 : **"Ve mâ cealnâ libeşerin min kablikelhulde efein mitte fehümülhâlidûne"** (Ey Muhammed! Senden önce de hiçbir insanı ölümsüz kılmadık, sen ölürsün de onlar bâki kalır mı?) yüce âyetinin mânâsı bunu kabul eder mi? Hangi senetle biz bu sözlerin doğruluğuna hükmedelim? Halbuki, bunların yükselişi hayattan sonradır. Zira refi', ölümden sonra ortaya çıkan bir durumdur. Kur'ân, 3/55 : **"Yâ Îsâ innî müteveffîke ve râfiuke...'** (Ey Îsâ! Ben seni eceline yetireceğim. Seni kendime yükselteceğim,) âyeti bunu gösterir. Yine Kur'ân, 2/156 : **"...İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûne"** (Biz Allah'ın kuluyuz ve elbette O'na döneceğiz.) âyeti de bu kabildendir. " Refi' ", burada Allah'a rücu etmek yani, Allah'a geri dönmek demektir.

"VE LÂKİN LİYEBLÜVE BA'DAKÜM BİBA'DIN"

İşte bu iptilâ, Müslümanlar arasında ayrı düşüncede olanların riyasetlerini takviye etmeleri içindir. Onlar bu düşünceleri ile seçilir ve tanınırlar. Bunlardan bazıları şehitler için mersiyede ve katil hususunda kendilerine eza ve cefada devam ederler ki, eserleri hâlâ Taberistan, Ahvaz ve Irak'ta görülmektedir.

"VELLEZÎNE KUTİLÛ Fİ SEBÎLİLLÂHİ FELEN YUDILLE A'MÂLEHÜM"

Allah yolunda canlarını feda eden Ehlibeyt-i Risaletten kimselerin fikirleri ve amelleri onların meslekleri hilâfına değildir. Cenab-ı Hakk onların amellerini zayi etmez. Nitekim, Hazreti Hüseyin'in harbde şehid edilişinin hâlâ bu gibi kavimlerin üzerinde eserleri görünüyor. Onlar kendi kendilerini bu iptilâya mazhar gösteriyorlar.

"SEYEHDÎHİM VE YUSLİHU BÂLEHÜM"

Biz, onlara ileride hidayetle amel nasip eder ve kalblerini ıslâh ederiz. O zaman onların itikatları da düzelir. Belki tuttukları o eza ve cefa kendilerinin ıslâhına ve günahlarının bağışlanmasına sebep olur.

"VE YÜDHILÜHÜMÜLCENNETE ARREFEHÂ LEHÜM"

Allah, onlara hayatlarında peygamberin lisanı ve kitabı ile tarif etmiş olduğu cennete onları ithal eder ve bu suretle Allah'ın rızasına nail olurlar.

Buradaki «Lehüm» kelimesi cemi anlamına gelirse de bu âyette konu edilenler belli kimselerdir. Zira bazı kimseler cennete gireyim derken cehenneme varırlar.

"YÂ EYYÜHELLEZÎNE ÂMENÛ İN TENSURULLÂHE YENSURKÜM"

Bu âyet; milleti ilerleme ve mutluluğa davet ve durumlarının düzelmesiyle saadete yönelmeleri için onlara bir sesleniştir.

Ey İslâm milletinden sayılan kerem sahibi kimseler! Eğer siz dininizi kitaba muvafık ve amele mutabık tutar ve memur edildiğiniz ameli kabul etmekte Allah'ın emrine boyun eğerseniz, Cenab-ı Hakk sizi yardıma lâyık görür.

"VE YÜSEBBİT AKDÂMEKÜM"

Sizin bu diyanete olan ihtimamınızla İslâmiyet meydanında ayaklarınız sabit olur, yani sıkı basarsınız. Zira, herhangi kavim olursa olsun kendilerinin fikrine uygun bir dini kabul etmeyip ayrı ayrı olurlarsa onların sarsılmış olan ayakları her tarafa gider, bir yol seçemezler. Millet ve vatan onların yanında heva ve hevestir. Bu gibiler, kendinin selâmetine koşar da milletin zarar ve ziyanını düşünmez ve milletin kurtulmasına önem vermez. Onlar, hayvanlar gibidirler. Bir hayvan, bulunduğu yerden başka tarafa giderse oradaki hayvanların arasına karışır ve onlarla konuşabilir. Zira, hayvanların tabiî bir lisanı olduğundan birbirlerinin dilinden anlarlar. Aralarında birlik vardır. Ancak, insan bunun gibi değildir, gittiği yerdekilerin gelenek, görenek ve lisanına lâyıkı ile bilgili olmadığından hayvandan daha fena bir yolda olduğunu sonradan anlar. O, saadeti kendi milletinde aramış olsaydı, hem kendi rahat eder, hem milleti rahat ederdi. Lâkin bu gibilerin durumları o milletin meslek ve itikadına muvafık olmadığından ikdamları sabit bir mahalde muteber olmaz, yani oralarda tutunamazlar.

"VELLEZÎNE KEFERÛ FETA'SEN LEHÜM"

Buradaki istişraf, Hazreti Muhammed'e iman eden kavimlerdir. Bir kimse milletinin mezhep ve diyanetine muhalif bulunur ve milletini kerih görürse, milletinin meslek ve itikadını terk ettiği için kendisi aşağılanır. Yani, kavmine muhalif hareket edip de aşağı inerek başka tarafa geçerse muhalefeti de kendisiyle beraber gittiğinden o kimse her yerde itibarsız kalır.

"VE EDALLE A'MÂLEHÜM"

Onun yaptığı işler her yerde itibardan düşer. Hattâ, muktedir bir kimse olup da iktidarını âleme bildirmiş olsa bile her nerede bulunursa bulunsun helâki kazanmış olur. Uğursuzluk onunla beraberdir, onun mutluluğa ulaşması ihtimali yoktur.

"ZÂLİKE BİENNEHÜM KERİHÛ MÂ ENZELALLÂHÜ"

İşte, bu gibi kimselerin düşüş sebebi, kendilerine nazil olan Kitaba itikatsızlık etmeleri ve kavmine uymayı kerih görerek sefahate dalmalarıdır.

"FEAHBETA A'MÂLEHÜM"

Bunlar, her kavmin içinde alçaklığı göstermiş olduklarından halkın gözünden düşerler, hiç bir zaman selâmet ve kurtuluş bulamazlar. Bu belli kimseler uğursuzluk ve helâk ile mahkûm edilmişlerdir.

"EFELEM YESİRÛ FİL'ARDI FEYENZURÛ KEYFE KÂNE ÂKIBETÜLLEZÎNE MİN KABLİHİM"

Sizden önce gelen hükümdarlardan ve musibete uğramış beldelerden kalan eserlere dikkatle bakın, yeryüzünde ne olmuş, nasıl olmuş? Yüzbin kerre düşünün. Sizden önce gelenlerin sonlarının nereye vardığını görüp anlayın. Bunların hepsi size birer ibret dersidir.

“DEMMERALLÂHÜ ALEYHİM”

Allah’ın kahır ve yok etmesi onların üzerine olsun. Cenab-ı Hakk’ın emrettiği ibadetin aksini yapan milletler yok olmağa hak kazanmışlardır. Bunlardan hangisi selâmet ve saadet bulabilir ki? Bir kimsenin anasından ve babasından kendine intikal eden diyanet ve amel hilâfında bir yol seçip de o yolda ilerlemesi mümkün değildir. Gösterdiği ayrılık dolayısıyle o tez zamanda yok olur. Tarihteki milletlere bir bakalım. Onlar, kendilerine emrolunan dini terk ederek onunla amel etmediklerinden ve itina gösterilmesi gereken itikatlarını kerih görüp nefislerine uygun bir çığır açtıklarından ilerleyememişlerdir.

“VE LİLKÂFİRÎNE EMSÂLÜHÂ”

İnkârcılara da bunu misal getirirsek o kâfirlerin dahi meslekleri ve tuttukları yol vahim ve sonu helâktir. Çok sürmez onlar da yok olurlar.

“ZÂLİKE BÎENNALLÂHE MEVLELLEZÎNE ÂMENÛ”

Mülk içinde bulunan bu manevî tasarruf, imanın nuru ve o nurun tasarrufudur. Allah’a iman ve peygamberine itikat eden zatların Allah mevlâsıdır, onların sahibidir.

“VE ENNELKÂFİRÎNE LÂ MEVLÂ LEHÜM”

Lâkin kâfirler için mevlâ yani sahip yoktur. Onlar bir yardımcı bulamazlar. Yani, itikatsız olanlar bir cemaat teşkil etseler dahi, o cemaatin önem verdikleri dayanak, nefislerinin arzu ve hevesleridir. Şahıslar gibi nefisler dahi kararsız olur ve değişirler. Elde ettikleri ve emrolundukları yolun sonuna kadar varmalarına nefisleri ve halleri mani olur.

“İNNALLÂHE YÜDHILÜLLEZÎNE ÂMENÛ VE AMİLUSSÂLİHÂTİ CENNÂTİN TECRÎ MİN TAHTİHEL’ENHÂRÜ”

Cenab-ı Hakk, iman eden kullarını ilim ve fen cereyan eden bir mutluluğa ithal eder. Onların aralarında vaki olan muhalefeti ilim, fen ve sanayi ıslâh eder, onları düşkün bırakmaz.

“VELLEZÎNE KEFERÛ YETEMETTEÛNE”

Şu kimseler ki, itikat ve amelden uzak ve karanlık içindedirler, düşünmeksizin ibadeti bırakırlar ve mabutlarını tanımazlar. Onlar, eşyadan ellerine geçen şeylerle yani dünya metaı ile geçinip yararlanırlar.

“VE YE’KÜLÛNE KEMÂ TE’KÜLÜL’EN’ÂMÜ VENNÂRÜ MESVEN LEHÜM”

Hayvanlar gibi geçimleri sade, ruhsuz ve mânasızdır; helâl ve haram bilmezler, kulun hakkını müsavi tutarlar.

"VE KEEYYİN MİN KARYETİN HİYE EŞEDDÜ KUVVETEN MİN KARYETİKELLETÎ AHRECETKE EHLEKNAHÜM FELÂ NÂSIRE LEHÜM"

Nice kasabalar halkı vardı ki, onlar seni Mekke'den çıkaran ahaliden ziyade kazanç ve rızk ile meşgul olur, fakat rızkı veren Allah'ı düşünmezlerdi. Kendilerine verilen nimetin şükrünü bilmedikleri için, onları kendi zulümleri helâke sevk etti. Biz, onları zulüm ve dinsizlikleri sebebiyle yok ettik. Halbuki, o kasabalar şimdi gördüğünüz kasabalardan daha sağlam ve kavi idi. Onlar diyanet ve itikatsızlıkları sebebiyle pek çetin olan gazap yolunu seçtikleri için, ilâhî gazaba uğrayıp helâk oldular.

"EFEMEN KÂNE ALÂ BEYYİNETİN MİN RABBİHİ KEMEN ZÜYYİNE LEHÜ SÛÜ AMELİHÎ VETTEBEÛ EHVÂEHÜM"

Nefsinin arzu ve isteklerine uyan kimse, rabbisinden bir kitap ve risalete açık bir belgeye sahip olan yani kitap, sünnet ve hidayet tanıklığı üzerine olan kimse gibi olabilir mi? Çirkin ve yakışıksız işlerini güzel ve üstün gören kimseler heva ve heveslerine tabi olan kimselerden sayılırlar. Kur'ân, 20/79 : **"Ve edalle fir'avnü kavmehü ve mâ hedâ"** (Firavun, milletini saptırdı, onlara doğru yolu göstermedi.) Evet, Firavun kavmini kendi hevasına uydurarak dalâlette bıraktı. **"Ve mâ hedâ"** hidayeti göstermedi, kavminin helâkini mucip oldu. Yani itikat, amel ve sünnet tanıklığı olan kimse, nefsinin hevasına uyup kötü iş yapan kimse gibi olabilir mi? Olamaz. Rabbisinden belge sahibi olan kimse, nefsinin arzularına uyarak her fenalığı yapan adam gibi midir? Bu gibi «Eşhas-ı mâdûde»ler, hevalarına tabi olan şahıslardır. Onlarda Allah, diyanet ve peygamber muhabbeti olamaz. İnsanın içerisindeki «Hâkim», diyanettir. Diyaneti olmayan kimseyi kötü işlerden kim yasaklayabilir?

"MESELÜLCENNETİLLETÎ VÜIDELMÜTTEKÛNE FİHÂ ENHÂRÜN MİN MÂİN GAYRİ ÂSİNİN VE ENHÂRÜN MİN LEBENİN LEM YETEGAYYER TA'MÜHÜ"

Mütteki olan, yani Allah'tan korkup sakınan kimselere vadolunan cennetin örneğini temsil edersek, o cennette, tadı ve kokusu bozulmamış nehirler vardır. Yani, o müttekinin itikadına zerre kadar muhalefet rüzgârı esmemiş, başka bir milletin düşünce ve dinî inançları bulaşmamıştır. Onu değiştirecek ve başkalaştıracak bir sebep yoktur. Zira o, temiz gönüllü, doğru düşünceli ve aydın bir kimsedir.

İkinci mertebede; bu nehirler maişet ve rahat nehirleridir. Bunların isimleri; Diyanet nehri, maişet nehri, millî kardeşlik ve fikir beraberliği nehirleridir. «Enhâr» nehrin çoğuludur. Bu sayılanlardan başka daha adı geçmemiş nice nehirler vardır.

Bir cennet ki, dini muhafazaya koşan millete dinini ve milletini korumak için vadolunan ikinci enhar gibi nübüvvet ve kitap ile aralarında olan ameldir. Bu da süt gibi gıdası değişmeyen enhar şubeleridir. Bu amel tabiri, sütten cereyan eden nehirler gibidir ki, o sütün gıdasının o nehirlerde değişmesi düşünülemez. Gıdası, aynı o sütün gıdasıdır. Nitekim, peynir, yoğurt ve sütten yapılmış başka benzer yiyecekler sütün gıdasını asla değiştirımemiştir. Diyanette, dört mezhebin diyaneti ve ibadeti değişmediği gibi, itikat ve amelde de ayrılmadıkları gibidir. Ayrılık olsa bile bu, süt ile yoğurdun arasında olan ayrılık gibidir.

Burada «Leben» (süt) akıl, ubudiyet ve rübubiyet anlamındadır. Leben, nübüvvet ile ubudiyet ve rübubiyetin kitaba uygunluğudur; kitaptan ayrılmamalıdır. İnsanı beslemekte süt ile yoğurt, mizacına göre, müsavidir. Kitap ve ıtrete uygunluk şarttır. Yani, imama ve Kur'ân'a muvafakat etmelidir. Mezheplerde olan ihtilâf, asıl ile ilgili olmadığından onda o kadar değişiklik olmaz. Dört mezhebin değişikliği süt ile yoğurt arasında olan muhalefet gibidir. Yani, yenmesinde değil, gıdasında sütün hükmünü icra edebilir.

"VE ENHÂRÜN MİN HAMRİN LEZZETİN LİŞŞÂRİBİNE"

Cennette, Allah'tan korkup sakmanlara vadolunan ve dört bölümde gösterilen nehirlerden biri de «Hamr» yani şarap nehirleridir.

Burada şaraptan kasdedilen mânâ, insanların bu varlık âleminde veliler gibi, beşerî hakikatlere yükselmeleri anlamına gelmektedir. Bu gibi kimseler dinden almış oldukları bir zevk ve safa ile sülûk ve riyazet ederler. Hakk'a ulaşan yolların bir çok olması gibi.

"VE ENHÂRÜN MİN ASELİN MUSAFFAN"

Allah'tan korkup sakınanlara vadolunan nehirlerin dördüncüsü de tıbbî ilimlerdir. Sağlığı koruma ve vücudun perhizle tedavisinden hâsıl olan müteaddit nehirler gibi.

«Asel» (Bal) in buradaki anlamı; akla ve kitaba, beşerle ilgili gerçeklerin ilim minberlerinden yansıması ve hayat ile ruhun birleştiği bedende tıp ilminin icraatı gibidir.

"VE LEHÜM FÎHÂ MİN KÜLLİSSEMERÂT"

Elbette bu nehirlerden elde edilen ürünler dünya maişeti ve âhiret hayatiyle ilgili şeylerdir.

“VE MAĞFİRETÜN MİN RABBİHİM”

Kulların yapmış oldukları ufak tefek kusurların Cenab-ı Hakk tarafından bağışlanmasıdır ki, bu sular, Allah’tan sakınanların tasarrufu altında bulundukça, onların şeref ve namusu dünya muhabbetinin kir ve pasından pâk olur, temizlenir ve birikmiş olan dert ve sıkıntıların yok olmasıyle de onlar bağışlanmış olurlar.

“KEMEN HÜVE HÂLİDÜN FİNNÂRİ”

Yaradılışmdaki hal ile hayatını koruyan kimseye benzer. Âyetteki «Hâlid» kelimesi «Vâlid» ve «Sâcit» mânâsına da olup bunların hepsi beden ve sağlığı koruma anlamma gelir.

“VE SÜKÛ MÂEN HAMÎMEN”

Onlar, vücudunu koruyan bir su ile sulanırlar.

“FEKATTAA EM’ÂEHÜM”

Onların bağırsakları tasarruftan, susuzluktan kesilir. Tabiî hararet tamamiyle cereyan ettiğinde bağırsaklarında olan soğukluk kalkar.

“VE MİNHÜM MEN YESTEMİU İLEYKE HATTÂ İZÂ HARECÛ MİN INDİKE KALÛ LİLLEZÎNE ÛTÜL’ILME MÂ ZÂ KÂLE ÂNİFEN”

Onlardan seni dinleyen münafıklar da vardır. Bu kimseler Resulullâh'ın meclisine gelirler fakat sözünü iman ile dinlemedikleri için iyi bellemezler, hattâ yanından çıktıklarında Resulullâh'ın sözlerinden ders alıp da ilme nail olan kimselere "O demin ne dedi?" derlerdi.

"ÜLÂİKELLEZİNE TABEALLÂHÜ ALÂ KULÛBİHİM"

Onlar şu kimselerdir ki, Cenab-ı Hakk onların kalbinden insanlıkla ilgili doğruluğu silip kaldırmıştır.

"VETTEBEÛ EHVÂEHÜM"

Bu belli kimseler heva ve heveslerine tabi olan güruhdandır. Bir kimsenin kalbinden diyaneti çıkıp da heva ve heves dolarsa o kimse nefsine tabi olan «Eşhâs-ı mâdûde»dendir.

"VELLEZÎNEHTEDEV ZÂDEHÜM HÜDEN VE ÂTÂHÜM TAKVÂHÜM"

Kitap ve sünnet ile yolunu düzelten kimselerin hidayeti günden güne çoğalır. Onlara da Cenab-ı Hakk'tan "Takvâ"ları verilir.

"FEHEL YENZURÛNE İLLESSÂATE"

Onlar bakmazlar, mutlaka vadolunan zamanı tanırlar.

“EN TE’TİYEHÜM BAĞTETEN FEKAD CÂE EŞRÂTUHÂ”

Beklenmedik bir zamanda kıyametin meydana gelmesini gözlerler. Halbuki, zamanın şartları vardır. O, bu şartların zuhuru ile yavaş yavaş gelecektir. Nitekim, bir insanın ihtiyarlığında vücudunda zuhur eden alâmetlerin ölümüne işaret olduğu gibi.

“FEENNÂ LEHÜM İZÂ CÂETHÜM ZİKRÂHÜM”

Onlara kıyametin kopması bildiriliyor. Ancak, kıyametin kendisi ne vakitte gelecek?

“FA’LEM ENNEHÜ LÂİLÂHE İLLALLÂHÜ”

Buradaki şerefli söz ile Cenab-ı Hakk evvelâ kendinin bilinmesini emrediyor. Tapılacak ve ibadet edilecek, kulluk edilecek, mabut bilinecek başka hiç bir mabut yoktur. Yalnız, ulûhiyet kendisinin hakkı olan Allah vardır.

“VESTAĞFİR LİZENBİKE VE LİLMÜ’MİNİNE VEL’MÜ’MİNÂTİ”

Ey Muhammed! İnanmış erkek ve kadınların günahlarının bağışlanmasını Allah'tan iste. Onlara Rabbinden mağfiret talep et.

"VALLÂHÜ YA'LEMÜ MÜTEKALLEBEKÜM VE MESVÂKÜM"

Allah, sizin mütekallibe halinizi, me'va ve menzilinizi de bilir.

Mütekallibe, ilk yaradılış, menzil, dünyadaki hal; me'va ise kazanılmış âhiret vücudunun mesken ve durağıdır ki, ister cehennem olsun, ister cennet olsun her ikisini de Cenab-ı Hakk'ın ilmi çevrelemiştir.

"VE YEKÛLÜLLEZÎNE ÂMENÛ LEVLÂ NÜZZİLET SÛRETÜN"

İman sahibi kimselerin, üzerinde birleştikleri söz ve geçirdikleri tecrübelerden edindikleri bilgiye göre mânâ ve kalblerinden lisanlarına gelen söz ile: "Ne olaydı bir sûre nazil olaydı da cihada çıksaydık" derlerdi.

"FEİZÂ ÜNZİLET SÛRETÜN MUHKEMETÜN VE ZÜKİRE FÎHELKITÂLÜ"

Savaşın zikri ile kendilerini mahkûm eden bir sûre nazil olduğu zaman ise,

"REEYTELLEZÎNE FÎ KULÛBİHİM MERADUN YENZURÛNE İLEYKE"

Kalblerinde sapma ve muhalefet eserlerinin meydana çıktığını görürsün.

"NAZARELMAĞŞİYYİ ALEYHİ MİNELMEVTİ"

Sanki kendilerini bir ölüm kaplamış gibi.

"FEEVLÂ LEHÜM"

Savaşla mahkûm olan kavmin içinde, savaşı kabul edenler o kavmin ulularıdır.

"TÂATÜN VE KAVLÜN MA'RÛFÜN"

Bu bir tâattir, kavl-i mâruftur. Zira, bu kabul, Allah'ın emrine uyarak savaşla memur olan cemaatin tâatleridir. Tâat, Allah'ın emirlerini yerine getirerek o emirlere uymak ve boyun eğmektir.

"FEİZÂ AZEMEL'EMRÜ FELEV SADEKULLÂHE LEKÂNE HAYREN LEHÜM"

Emrin yerine getirilmesine özen gösterdikleri zaman bu kararları, Cenab-ı Hakk'ı tasdik ettiklerini gösteren bir kararlılıktır ve ümmetimden belli kimseler için hayırlı bir ameldir.

"FEHEL ASEYTÜM İN TEVELLEYTÜM EN TÜFSİDÜ FİL'ARDI"

Siz, âsi olmanızı yalnız kavminize karşı isyan mı zannedersiniz? Yeryüzünde sizin fesadınızdan hâsıl olan bu isyan, selâmet yolundan ve imandan geri dönmenizi gerektirir. İşte böyle nefsinizin hevalarına uyarak geri dönerseniz, bu isyan değil midir? Allah'ı ve resulünü severiz, dersiniz, yine de Allah'a ve resulüne aykırı hareket edersiniz. Allah ve resulüne olan bu muhalif hareket, yüzünüzden ve sözünüzden görünür.

"VE TUKATTIÜ ERHÂMEKÜM"

Bununla her birerleriniz akrabalık bağlarını kesmiş olursunuz ki, bu da âsilik ve itaatsizlik gibi kötü bir iş yapmaktır.

"ÜLÂİKELLEZÎNE LEANEHÜMÜLLÂHÜ FEESAMMEHÜM VE A'MÂ EBSÂREHÜM"

Allah ve resulüne muhalif hareket edip de ümmet iddiasında bulunan bu kimseleri Cenab-ı Hakk sağır ve kör etti. Onlar nasıl irşat olunabilirler? Kulağı yoktur ki, söylenenleri işitsin, gözü yoktur ki, yazılanları görsün ve işaretleri anlasın. İnsanlıkta, insanlık mertebesini gösteren kulaktır, gözdür. Bunlar olmadıktan sonra ne ile istikamet bulabilir ve insanlığını ne ile gösterebilir? Onlar, Ehlibeyte muhabbet etselerdi «Sıla-i rahm»i (ana, baba ve akrabasını ziyaret vazifesini yapma) kabul ederlerdi.

"EFELÂ YETEDEBBERÛNELKUR'ÂNE"

Acaba! Kur'ân'ın hakikatini düşünmede onların ne derece güç ve kabiliyetleri vardır?

"EM ALÂ KULÛBİN AKFÂLÜHÂ"

Yoksa kalbleri kilitlenmiş midir? Bu gaflet, bu kilitler siyasete delil değil midir? Kalblerinde olan bu gaflet, mal hırsı ve bencillik değil midir? İslâm iddiasındayım, diyen kavmin kulakları sağır, gözleri kör ve kalbleri de kilitlenmiş bulunmaları siyaset mi, yoksa riyaset sevdası mıdır? Bu hal, dünyayı âhirete üstün tutma ve öne alma değil midir? Kur'ân, 2/16 : "Onlar, doğruluk yerine sapıklığı aldılar..." Bu da münafıkların sıfatıdır. Görünüşte "Müslümanım" derler, ama gerçekte kabul etmezler. Kur'ân, 2/14 : "İnananlara rastladıkları zaman, "İnandık" derler, elebaşlarıyla başbaşa kaldıklarında, "Biz sizinleyiz, onlarla sadece alay etmekteyiz." derler. Allah'ın onların gözlerini kör ve kulaklarını sağır yaptığı da bir istihzadır ki, hakikatte iradeleri ellerinden alınmış gibidir.

"İNNELLEZÎNERTEDDÛ ALÂ EDBÂRİHİM MİN BA'Dİ MÂ TEBEYYENE LEHÜMÜLHÜDEŞŞEYTÂNÜ SEVVELE LEHÜM VE EMLÂ LEHÜM"

Onlar, İslâm dininden döndüler. Ümmetimden bazı kimselerin İslâmiyet iddia ederek müslümanım, demeleri, kavmin kendilerine olan nazarlarını ve milliyetlerini muhafaza içindir. Onlar, eski yollarına dönerler ve bu dönüşte eski durak ve makamlarını bulurlar. İşte, bu hareketleri kendilerini İslâm dininden uzaklaştırdı. Zira, İslâmdan küfüre dönmek «İrtidad»dır. Onların İslâm dininden uzaklaşmalarına sebep olan şeytan kendilerine büyük günahları önemsiz göstererek onları kötü düşüncelere saldırttı. Şeytanın göstermiş olduğu bu deliller, belli şahısların yakını olan kavimlerin eski dinlerine olan meyil ve onu tercihlerinden belli olur.

"ZÂLİKE BİENNEHÜM KÂLÛ LİLLEZÎNE KERİHÛ MÂ NEZZELALLÂHÜ"

Kitap ve resule olan itikat ve amellerin buradaki tasarrufu, sanayi ve maarif gibi müstait olduğunuz ilâhî bağışları maişet cihetinden göstermeyip hiç münasebeti olmayan diyanet cihetinden göstermesidir. Onların bu sapıklığına sebep ve İslâm dininden dönmelerini gerektirecek olan şeyler, kendi kavilleri ve kendilerine nazil olan kitabı kerih görmeleridir.

"SENÜTIY'UKÜM Fİ BA'DİL'EMRİ"

Biz size bazı işlerde itaat ederiz, boyun eğeriz, derler.

"VALLÂHÜ YA'LEMÜ İSRÂREHÜM"

Onların manen küfrü murat ettiklerine dair olan israrları, gizlilikleri yahut ne sebep ve ne yol ile halkı dalâlete sürükledikleri Cenab-ı Hakk'ın ilminin ihatasındadır.

"FEKEYFE İZÂ TEVEFFETHÜMÜLMELÂİKETÜ YADRİBÛNE VÜCÛHEHÜM VE EDBÂREHÜM"

Küfür ve nifaka vasıta olanların helâkinden sonra, onlara iktida edenlere yani arkalarından gidenlere taan ederler ki, Cenab-ı Hakk'ın emrine boyun eğen, isyan etmeyen idarecilerin ve doğruluk gösteren kimselerin, onlara isimler takip ayıplama ve hakir görmelerine sebep de bu gibi, doğru yoldan çıkmış kimselerin iğrenç halleridir.

"ZÂLİKE BİENNEHÜMÜTTEBEÛ MÂ ESHATALLÂHE VE KERİHÛ RIDVÂNEHÜ"

Kitap ve resule olan itikat ve amellerin bunlara yansıyış hâli, onların Allah'ın rızasını kerih görüp de hoşnut olmamaları ve ilâhî gazaba yönelik bulunmalarından dolayıdır.

"FEAHBETA A'MÂLEHÜM"

Bu hal onların müslümanlığını sakatladı. Amel ve itikatları aşağı mertebelere indi. Bu günahkârlar cehennem yolunu seçtiler.

“EM HASİBELLEZİNE Fİ KULÛBİHİM MERADUN”

Kalblerinde maraz, kin, düşmanlık tutan adamlar zannederler mi ki?

“ĘN LEN YUHRİCALLÂHÜ ADGÂNEHÜM”

Cenab-ı Hakk, onların ileride Ehlibeyte ve hikmet sahibi kimselere haset ettiklerini ve gizli kin beslediklerini bilir. Halbuki onlar, sâlihlere, âlimlere ve Allah’tan sakınan kimselere besledikleri kin ve hasedi Cenab-ı Hakk’ın zâhire çıkarmayacağını zannederler. Elbette çıkarır.

“VE LEV NEŞÂÜ LEEREYNÂKEHÜM”

Ey Muhammed! Eğer dileseydim, bu belli kimselerin her birerlerini teker teker sana gösterirdim. Buradaki «Lev» imtina içindir.

“FELEAREFTEHÜM BİSİMÂHÜM”

Elbette sana onları simaları ile tarif ederdim.

“VE LETA’RİFENNEHÜM Fİ LAHNİL KAVLİ”

Elbette onları sözlerinin ahenginden de sana tarif ederdim. Sen onları İslâmiyetin aleyhine olan sözlerinden, mesleklerinden, mizaçlarından ve sözlerinin gelişatından anlardın.

“VALLÂHÜ YA’LEMÜ A’MÂLEKÜM”

Cenab-ı Hakk, sizin onlarla ne surette muamele ettiğinizi biliyor, O, aranızdaki işlere de vâkıftır.

“VE LENEBLÜVENNEKÜM HATTÂ NA’LEMELMÜCÂHİDÎNE MİNKÜM”

Mücahedede kendini cihad meydanında bulup da sizden alacağı cihad emrimize boyun eğip eğmeyeceğini onlara gösterir ve bildirirdik.

“VESSÂBİRÎNE”

Sabredenler de bu ilme bilgili olur ve bu iptilâdan hisselerine düşeni alırlar.

“VE NEBLÜVE AHBÂREKÜM”

Onların haberleri dahi sizin aranızda bir musibet ve bir iptilâdır ki, sözünü anmak bile insana hüzün ve sıkıntı verir.

“İNNELLEZİNE KEFERÛ VE SADDÛ AN SEBİLİLLÂHİ VE ŞÂKKURRESÛLE MİN BA'DI MÂ TEBEYYENE LEHÜMÜLHÜDÂ”

İslâm dinini terk edenlerden küfredip Allah'a giden yolu kapayanlar, resule meşakkat verenler yani peygamber, peygamber olduğunu isbat ettikten sonra kâfir olup da Allah'ın resulüne meşakkat verenler.

“LEN YEDURRULLÂHE ŞEY'EN”

Cenab-ı Hakk'a onlardan bir zarar isabet etmez.

“VE SEYUHBİTU A'MÂLEHÜM”

Onlarm iman ettikten sonra küfrü seçmeleri Cenab-ı Hakk'a zarar vermez. Ancak, kendileri Cenab-ı Hakk'a olan yakınlıktan mahrum kalarak ve amellerinde çöküntüye uğrayarak helâk olurlar, yüzleri üzere düşerler.

“YÂ EYYÜHELLEZÎNE ÂMENÛ ETIY'ULLÂHE VE ETIY'URRESÛLE”

“Allah'a biz iman ettik” diye iddia eden kimselere hitap ederiz ki, Allah'a imanın şartı Allah'ın ve resulünün emirlerine itaat edip itikat etmektir.

"VE LÂ TÜBTILÜ A'MÂLEKÜM"

Siz amellerinizi Allah ve resulünün huzurunda kendi hevanızla sarsmayın.

"İNNELLEZÎNE KEFERÛ VE SADDÛ AN SEBÎLİLLÂHİ SÜMME MÂTÛ VE HÜM KÜFFÂRÜN"

Bir kimse, Allah'ın doğruluk yolunu seçip iyi ve güzel amelden sonra dünya heveslerine kapılır ve dinini dünyasına değişerek küfrü seçerse, ötekinin berikinin haklarını tanımayarak dalâlette yüzen insanların durumuna düşer. Bunların, öldükleri zaman kötü sonlarından korkulur.

"FELEN YAĞFİRALLÂHÜ LEHÜM"

İleride, onlara Allah'ın mağfireti isabet edemez, onların günahı affolunamaz. «Gufrân» (af etme, yarlıgama) isyan içindir. «Gaffâr», isyanın kaldırılması ve yok edilmesi için Allah'ın güzel isimlerinden mübarek bir isimdir.

"FELÂ TEHİNÛ VE TED'Û İLESSELMİ"

Onlar, sizi kuvvetsiz bırakmasın, sizleri zayıflatmasın, size ihanet etmesin. Siz, onları sulha değil, İslâmiyete davet edin. Sulh onlara yaramaz.

"VE ENTÜMÜL'A'LEVNE"

Sizler, şeref ve haysiyet sahibi ulu kimselersiniz.

"VALLÂHÜ MEAKÜM VE LEN YETİREKÜM A'MÂLEKÜM"

Allah sizinle beraberdir. Sizi de amelleriniz terk etmez ve amellerinizde de noksan bulamazsınız.

"İNNEMELHAYÂTÜDDÜNYÂ LEIBÜN VE LEHVÜN"

Dünya hayatı oyun ve eğlenceden ibarettir. Ancak, ibadet ve amel ile Cenab-ı Hakk'a yakınlık kazanabilirsin.

"VE İN TÜ'MİNÛ VE TETTEKÛ YÜ'TİKÜM ÜCÛREKÜM"

Allah'a iman edip el ve ayak gibi bütün azalarınızı Hakk için muhafaza ederseniz, bu iman ve sakınmanızın karşılığını Cenab-ı Hakk, ulaştırıp size verir. Sizin iman ve sakınmanızdan hiç bir şey zayi olmaz.

"VE LÂ YES'ELKÜM EMVÂLEKÜM"

Sizin mallarınızdan sual olunmaz.

"İN YES'ELKÜMÛHA FEYUHFİKÜM TEBHALÛ VE YUHRİC ADGÂNEKÜM"

Siz cimrilik ederseniz, hasetliğiniz, kin ve gizli düşmanlık duygularınız o zaman meydana çıkar.

"HÂ ENTÜM HÂÜLÂİ TÜD'AVNE LİTÜNFİKÛ Fİ SEBÎLİLLÂHİ"

Ey şu kimseler! Siz ve size tabi olan kimseleri davet edin, Allah yolunda birleşsinler, nafaka versinler.

"FEMİNKÜM MEN YEBHALÜ"

Bazıları cimrilik ederler, anlaşmaktan ellerini geri tutarlar.

"VE MEN YEBHAL FEİNNEMÂ YEBHALÜ AN NEFSİHÎ"

Bir kimse ki, bir müminin sıkıntılı gününde cimrilik ederse nefsine cimrilik etmiş ve menfaatini ayak altına almış olur. Zira, cimrinin malı hedef, canı teleftir.

"VALLÂHÜLGANİYYÜ VE ENTÜMÜLFUKARÂÜ"

Ey cimri olan kimseler! Allah ganidir. Siz O'na muhtaçsınız. Allah için bir yerine on verin. Âhirette karşılığını alırsınız. Cimrilik etmeyiniz. Zira, bu cimrilik, dininize ve dünyanıza sakatlık verir.

"VE İN TETEVELLEV YESTEBDİL KAVMEN GAYREKÜM"

Eğer siz yüz çevirip dönerseniz Cenab-ı Hakk sizden başka bir kavmi yerinize getirir.

"SÜMME LÂ YEKÛNÛ EMSÂLEKÜM"

Bundan sonra sizin emsaliniz göze görünmez olur.

KUR’ÂN’IN
20. ASRA GÖRE
ANLAMI

Tevil ilmini bilmeyen bir kimsenin KUR'ÂN'dan bir mânâ çıkarması mümkün değildir. Kıyamete kadar kurtuluş ve yükselmemizin delili olan Yüce KUR'ÂN'dan her yüzyılda insanların edeceği istifade başka başkadır.

... değişik ilim ve fenlere ait sûre ve âyetlerinin zamanımıza uygun mânâlarını araştırma hususuna gereken ehemmiyet verilmemiştir. Şayet KUR'ÂN çalışmalarında çağımızın teknolojisi gözönüne alınmış olsa idi teknik bilgi sahibi kimseler bu gibi hakikatlerin KUR'ÂN'da mevcut olduğunu his edeceklerdi.

Karınca Matbaacılık Tic. Ort.
452 Sokak No. 11 - İzmir

Fi: 400 Lira